

Gemeente Terschelling

Jaarstukken 2020

Leeswijzer	
Afkorting	**Verklaring**
+	Een positief bedrag moet gelezen worden als baat en als voordeel
-	Een negatief bedrag moet gelezen worden als last en als nadeel
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
Boa	Bijzonder Opsporingsambtenaar
BRP	Basis Registratie Personen
CNL	Centrum voor Natuur en Landschap
TE	Terschelling Energie
DB	Dagelijks Bestuur
DHW	Drank- en Horeca Wet
FUMO	Fryske Utfieringsjinst Miljeu en Omjouwing
GR	Gemeenschappelijke Regeling
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
JPPM	Jong Proef Preventiemethodiek
KCC	Klantencontactcentrum
MIWB	Maritiem Instituut Willem Barentsz
MOP	Meerjaren Onderhoudsplanning
NUP	Nationaal Uitvoerings Programma
OR	Ondernemingsraad
OZB	Onroerende Zaak Belasting
PAS	Programmatische Aanpak Stikstof
RO	Ruimtelijke Ordening
RWS	Rijkswaterstaat
SBB	Staatsbosbeheer
SJT	Stichting Jeugdwerk Terschelling
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TROM	Toeristisch Recreatieve Ontwikkelings Monitor
TS25	Toekomstvisie Terschelling
vGRP	verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
Wet FIDO	Financiering Decentrale Overheden
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Wkpb	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOBOF	Woningbehoefte onderzoek Fryslân
WOZ	Waardering Onroerende Zaken

West-Terschelling, 13 april 2021

Aan de leden van de raad van de gemeente Terschelling,

Bijgaand treft u aan de jaarstukken 2020 van de gemeente Terschelling.

Behandeling van de jaarstukken 2020 zal plaatsvinden in de vergadering van raadscommissie op 19 mei 2021 en in de raadsvergadering van 9 juni 2021.

De audit-commissie is gepland op 10 mei 2021.

Technische vragen over de jaarstukken 2020 kunt u tot en met 3 mei 2021 mailen aan: financien@terschelling.nl.

Uw vragen zullen dan uiterlijk op 10 mei a.s. worden beantwoord.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Terschelling,

H.M. de Jong
Secretaris

C.M. van de Pol,
burgemeester

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 – Algemeen 7
1.1 De gemeente Terschelling in het kort 9
1.2 Planning en control cyclus 12
1.3 Bestuur van de gemeente Terschelling 13
1.4 Bericht van het college 15
1.5 Financiële resultaten 23
Hoofdstuk 2 – Jaarrekening 37
2.1 Balans 38
2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening (Programmarekening) 52
2.3 Paragrafen 54
2.4 Programmarekening en toelichting 95
Hoofdstuk 3 – Controleverklaring van de accountant 154
Bijlagen 154
Bijlage 1 – Staat van reserves en voorzieningen 161
Bijlage 2 – Staat van langlopende leningen 163
Bijlage 3 – Staat van gewaarborgde leningen 164
Bijlage 4 – Opbrengst en verdeling toeristenbelasting 165
Bijlage 5 – Jaarprogramma sociaal en maatschappelijk werk 166
Bijlage 6 – Verantwoording budget cofinanciering 2020 167
Bijlage 7 – Jaarverslag 2020 van de klachtenbehandelaar 169
Bijlage 8 – Single Information Single Audit 170
Bijlage 9 – Overzicht baten en lasten per taakveld 177

1.1 De gemeente Terschelling in het kort

1.1.1 Algemeen

Terschelling is het middelste van de Nederlandse Waddeneilanden. Het eiland wordt aan de noordzijde begrensd door de Noordzee en aan de zuidzijde door de Waddenzee. De dichtstbijzijnde haven aan de vaste wal is Harlingen. Deze havenplaats ligt hemelsbreed ongeveer 25 km van Terschelling en via de vaargeulen circa 35 km. De oppervlakte van de gemeente Terschelling bedraagt in totaal 67.400 ha (8.935 ha land en binnenwater en 58.465 ha zee). Het grootste gedeelte hiervan is uiteraard de Waddenzee. Terschelling met zijn unieke sfeer, natuur en landschap is erg in trek bij toeristen. Daarmee zijn drie belangrijke pijlers van het eiland genoemd: de zee, het toerisme en de natuur. Het vogeleiland Griend maakt deel uit van de gemeente Terschelling.

Kengetallen

Aantal inwoners per dorp			
	1 januari 2021	1 januari 2020	1 januari 2019
West-Terschelling	2.524	2.573	2.575
Midsland	1.036	1.029	1.042
Hoorn	470	469	475
Formerum	236	231	222
Lies	148	148	149
Oosterend	141	141	135
Baaiduinen	124	119	112
Landerum	97	89	92
Kinnum	33	39	37
Hee	25	19	19
Striep	17	18	18
Kaard	15	15	15
Totaal	**4.866**	**4.890**	**4.891**

1.1.2 Eilandakkoord 2018-2022

Op 28 mei 2018 heeft de gemeenteraad het Eilandakkoord 2018-2022 vastgesteld, onder de werknaam “Krachtig Terschelling”. Uit dit akkoord citeren wij enkele belangrijke uitgangspunten:

- “De eilander gemeenschap is een prachtige gemeenschap. Betrokken, krachtig en sociaal. Een gemeenschap die we met ons allen vormgeven. Daarom willen wij, de PvdA en de VVD, deze bestuursperiode met de raad, eilanders, ondernemers en belangenorganisaties verder bouwen aan een krachtig, leefbaar en mooi Terschelling.”
- “Bijzondere aandacht vragen de volgende speerpunten:
    - Wonen: het zorgen voor betaalbare en passende woonruimte is één van de belangrijkste taken van de gemeente. In het eilandakkoord wordt ingezet op snelle bouw van 135 extra woningen en de invulling van een aantal locaties. Daarnaast is een goed plan voor de oude campus voor de huisvesting van specifieke groepen belangrijk en gaan raad en college zich goed voorbereiden op het maken van afspraken met een nieuwe woningbouwcorporatie.
    - Duurzaamheid: dit vormt de basis van het handelen van de gemeente in de komende periode. Op het gebied van mensen, omgeving en economie. Alles wordt uit de kast gehaald om het ambitiemanifest Duurzaam 2020 te halen. We wisselen kennis en ervaring uit met andere gemeenten, sluiten ons aan bij Circulair Fryslân en Terschelling wordt een proeftuin voor nieuwe ontwikkelingen in energieopwekking, in samenwerking met technische opleidingen zoals TU-Delft en Universiteit Twente.

- Toerisme en recreatie zijn een grote pijler van de werkgelegenheid op Terschelling. Aanvullend aan het doorlopend gastenonderzoek, wordt een onderzoek gehouden onder de eilanders, zodat helder wordt wat ideeën zijn over toerisme en hoe dit wordt ervaren. Dit vormt de basis voor een goed toeristisch beleid. Het bevorderen van diversiteit van werkgelegenheid houdt de aandacht van de gemeente. Het landschap en de natuur van Terschelling zijn de drager van het toerisme en daar zijn we zuinig op.“

- “Met het Eilandakkoord gaan we aan het werk. Op een nieuwe manier; helder, open en inzichtelijk. Heldere informatie over regelingen, duidelijkheid over wat wel en niet kan, en een aanspreekpunt voor Buren en buurtverenigingen. Betrokken en bereikbaar, met een duidelijke verantwoordelijkheid. Met professionele bestuurders. En als raad zetten we voort wat in de aanloop naar het eilandakkoord toe is gestart; structureel in gesprek gaan en blijven met de eilanders. De uitvoering van alle ambities kost natuurlijk geld. We geven aan hoe we de gemeentelijke begroting gezond willen houden, onder meer door uitgaven goed in de gaten te houden. Met open vizier en vertrouwen treden we de komende bestuursperiode tegemoet.”

In deze jaarrekening 2020 is bij de toelichting op de verschillende programma’s de voortgang van het eilandakkoord in 2020 weergegeven.

1.1.3 Organogram

De organisatiestructuur is een hulpmiddel dat ervoor moet zorgen dat de gemeente Terschelling haar doelen bereikt. Bij de inrichting van de organisatie is nagedacht over zaken als taakverdeling, verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden en, daarmee samenhangend, het coördineren van die taken en verantwoordelijkheden. Hieronder is de organisatiestructuur van de gemeente Terschelling weergegeven.

Overzicht aantal fte's	2020	2019	2018
Bestuursorgaan en griffie			
Griffie	1,7	1,3	1,3
Burgemeester en Wethouders	2,6	2,6	2,6
Organisatie (exclusief scholen)			
Organisatie	75,0	75,8	70,6
Totaal fte's gemeente	**79,2**	**79,7**	**74,5**
Raadsleden (in aantal)	11,0	11,0	11,0

1.2 Planning en control cyclus

De planning en control cyclus was in 2020 anders dan de voorgaande jaren. Door het uitbreken van de Corona pandemie is ervoor gekozen geen kadernota uit te brengen gezien de financiële onzekerheden op dat moment. Daarnaast is in plaats van de eerste bestuursrapportage een Coronamonitor opgesteld om de Raad te informeren over de financiële ontwikkelingen als gevolg van Corona. De eerste bestuursrapportage is verschoven naar het najaar van 2020.

Planning- en controlcyclus 2020

De planning- en controlcyclus was in 2020 als volgt:

Programmabegroting 2020	De raad heeft op 15 oktober 2019 het beleid en de bijbehorende middelen voor het begrotingsjaar 2020 vastgesteld
Coronamonitor	De raad is op 1 juli geinformeert over de financiële gevolgen van de Coronacrisis.
1-de begrotingswijziging 2020 (= 1-de Bestuursrapportage 2020)	De raad heeft op 10 november 2020 de 1-de begrotingswijziging van 2020 (= 1e Bestuursrapportage 2020) vastgesteld.
Jaarrekening 2020	Het college legt op 9 juni 2020 verantwoording af aan de raad over het begrotingsjaar 2020

In paragraaf 1.5 zullen wij u een voorstel doen voor de planning- en controlcyclus 2021 en verder.

1.3 Bestuur van de gemeente Terschelling

1.3.1 Gemeenteraad

De gemeenteraad is het hoogste orgaan in een gemeente.

- De gemeenteraad bepaalt (de hoofdlijnen van) het beleid en ziet toe op de uitvoering daarvan door het college van burgemeester en wethouders, rekening houdend met signalen en informatie uit de samenleving. De gemeenteraad stelt de begroting en jaarrekening vast en benoemt en ontslaat wethouders.

De gemeenteraad van Terschelling is op 29 maart 2018 geïnstalleerd en is samengesteld uit 11 raadsleden. Hieronder volgt de samenstelling van de raad op volgorde van grootte van de fracties.

PvdA

Christa Oosterbaan | Marika Spanjer-Ramaker | Jan Willem Adams | Aukje Schol

VVD

Taco Lugt | Pim Werner | Danny Ruige

Jan Smit | Cees Muijskens

Hendrik van der Wielen

Gossen Bos

1.3.2. Raadsgriffier

De raadsgriffier is de eerste adviseur van de raad.

Raadsggriffier
Janny Hofman

1.4 Bericht van het college

In dit bericht van het college zullen wij u door een aantal belangrijke onderwerpen en programma's loodsen die in 2020 voor een belangrijk deel onze agenda hebben bepaald.

COVID-19 (Corona)

In maart 2020 werd de wereld geconfronteerd met de zeer ingrijpende effecten van het COVID-19 (Corona) virus. We werden ineens een hele woordenschat rijker of gingen woorden gebruiken die we anders bijna niet gebruikten: zelfisolatie, quarantaine, het aantal positief geteste mensen, aantal IC-opnamen, groepsimmuniteit, lockdown en teststraten. Nederland leefde tussen de twee- of driewekelijkse persconferenties van het Kabinet over de situatie, het wereldwijde vliegverkeer daalde tot een dieptepunt en in de eerste maanden van de pandemie werd ook de capaciteit van de veerdienst beperkt zodat passagiers zo weinig mogelijk in contact konden komen met anderen. Gelukkig kwam het Kabinet al zeer snel met verschillende steunmaatregelen voor bedrijven die negatieve financiële gevolgen ondervonden van de maatregelen. Met name voor de horeca pakten die maatregelen zeer ingrijpend uit.

De pandemie en alles wat daaruit voortvloeide vereiste vanaf maart 2020 tot het einde van het jaar veel inzet vanuit de gemeente, zowel vanuit het bestuur als ook vanuit de gemeentelijke organisatie. Met name in de eerste weken van de pandemie en de daaruit volgende landelijke maatregelen was er veel overleg met huisartsen en ondernemers Gezamenlijk is een Masterplan opgesteld om als gemeente, ondernemers en zorg ons toeristisch product op een verantwoorde wijze te kunnen blijven aanbieden. Later in het jaar is door de gemeente ook in samenwerking met de maatschappelijke organisaties op het eiland het initiatief genomen voor "Aandacht voor elkaar" waarmee met name de verbinding met eilanders en eilander organisaties is gezocht in deze bijzondere periode.

Voor Terschelling leek het jaar 2020 in eerste instantie uit te lopen op een economisch rampjaar. Gelukkig konden aan het begin van de zomer ingrijpende versoepelingen van de maatregelen worden aangekondigd omdat de besmettingscijfers fors naar beneden gingen. Daardoor werd het zomer- en naseizoen minstens even druk of misschien wel drukker dan in een "normaal" seizoen. Daarmee konden de relatief "slechte" bezoekersaantallen tot en met eind juni voor een groot deel worden gecompenseerd.

In juni 2020 verwachtten wij nog dat de coronacrisis een forse negatieve invloed zou hebben op ons jaarresultaat over 2020 en een behoorlijke aanslag zou doen op ons eigen vermogen. Door forse compensatiemaatregelen van het Rijk bleek dat achteraf erg mee te vallen: tegenover ruim een miljoen aan extra lasten of gemiste inkomsten, stond nagenoeg een gelijk bedrag aan financiële compensatie van het Rijk. Per saldo ontstond op de specifieke Covid-middelen een klein positief resultaat van € 6.000.

Gelukkig vallen de gevolgen over 2020 voor de gemeente dus mee. De effecten zullen echter ook in 2021 nog steeds voelbaar zijn.

De verwachting is dat de reserves van de bedrijven ondanks de steun van de overheid in 2021 toch echt helemaal zullen zijn aangesproken. Het wankele evenwicht tussen de belangen van de volksgezondheid en de economie zal zeker in 2021 tot het moment van volledige vaccinatie, voortdurend op de proef worden gesteld. Wat de invloed hiervan op de gemeentelijke financiën 2021 zal zijn, valt op dit moment niet te overzien. Uiteraard zullen wij daarbij aandacht hebben voor schrijnende individuele gevallen indien deze in 2021 zich zullen gaan voordoen.

Uw raad is tweemaal over de financiële gevolgen van de coronacrisis geïnformeerd: eenmaal via een Coronamonitor in juni 2020 en eenmaal via een Coronamonitor in februari

2021. In paragraaf 2.3.9. van deze jaarrekening worden de financiële gevolgen van deze crisis voor onze gemeente in detail verder toegelicht.

Uitvoeringsprogramma Woonvisie

Het Woonprogramma+135 is het uitvoeringsprogramma van de in 2017 vastgestelde Woonvisie Terschelling. Begin 2019 is met de uitvoering hiervan gestart. Eerst met een vereenvoudiging van het beleidskader en later ook de eerste gesprekken van het Adviesteam met de particuliere initiatiefnemers van Terschelling. Tegelijkertijd is ook de programma-organisatie ingericht, met intern een Woonteam en een (deels) extern Adviesteam.

Het Woonprogramma+135+ kon in 2020, ondanks de corona-pandemie, grotendeels doorgaan. Alle overleggen moesten digitaal plaatsvinden; ook de gesprekken van het Adviesteam met initiatiefnemers voor woningbouwplannen. Dat was even wennen voor iedereen, maar is succesvol verlopen.
Door de grote belangstelling voor het Woonprogramma is het Woonteam in 2020 uitgebreid met inhuur vanuit de gemeente Harlingen.

Nadat begin 2020 duidelijk was dat niet alle woningbouwruimte benut zou worden met initiatieven uit de 1e fase, is een tender opgezet voor een eerlijke verdeling van de resterende woningbouwruimte. Uiterlijk 15 juli 2020 is de beschikbare woningbouwruimte verdeeld (middels een objectieve beoordeling van de ingediende woningbouwplannen) onder de initiatiefnemers.

Het jaar 2020 stond zo in het teken van:

1. Faciliteren van initiatiefnemers uit de 1e fase (om te komen tot een goede omgevingsvergunningaanvraag). Dit heeft geleid tot 9 verleende vergunningen, waarvan al 4 daadwerkelijk zijn gebouwd. 3 woningen zijn in aanbouw en voor 7 woningen loopt de vergunningprocedure nog.
2. Het faciliteren van een aantal ‘pijplijn’-projecten. Dit heeft geresulteerd in 6 verleende vergunningen, waarvan er inmiddels 2 woningen gereed zijn en de andere 4 in aanbouw.
3. Het faciliteren van initiatieven voor tijdelijke huisvesting voor tijdelijk personeel. Dit heeft vergunningaanvragen voor 16 plekken voor tijdelijk personeel opgeleverd, waarvan 8 vergund. Vier daarvan zijn in aanbouw.
4. Het voeren van gesprekken over de herbestemming van de Oude Campus voor (onder andere) tijdelijke huisvesting van tijdelijk personeel.
5. Voeren van verkennende gesprekken met nieuwe initiatiefnemers (voor de tender van juli 2020).
6. Opzetten van het beoordelingskader voor de tender en het uitvoeren van de selectie door het Adviesteam.
7. Het verder begeleiden van de deelnemers aan de tender bij het uitwerken van hun bouwplannen en het voorbereiden van de vergunningaanvraag. Dit heeft geresulteerd in 33 vergunningaanvragen. Voor 5 woningen wordt de vergunningaanvraag voorbereid.
8. In het najaar van 2020 is contact gezocht met de provincie over het mogelijkerwijs toestaan van een groter aantal woningen en woningen op andere plekken buiten de zoekgebieden. Hierop is vanuit de provincie nog geen reactie op ontvangen.

Daarnaast is in 2020 de vergunningaanvraag voor 19 woningen op de KLu-locatie voorbereid door WoonFriesland.
De locatieverkenning voor woningbouwlocatie(s) ‘om oost’ voor sociale woningbouw door WoonFriesland is (door corona vertraagd) in 2020 verder gebracht. In totaal zijn 5 locaties onderzocht. Voor één concrete locatie is getracht om tot overeenstemming te komen voor aankoop van de grond door WoonFriesland. Dit bleek voor sociale woningbouw niet

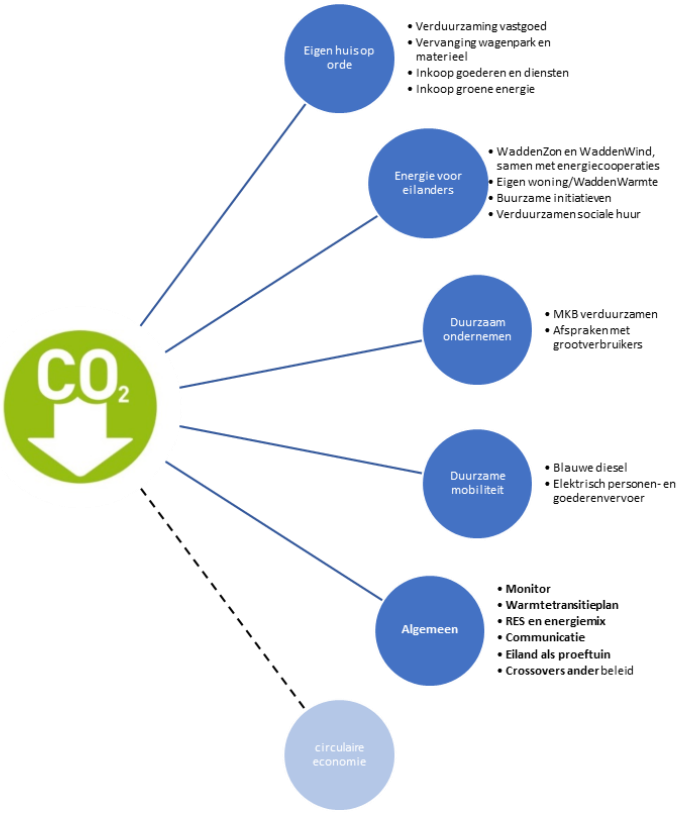
haalbaar. Eind 2020 is daarom de locatieverkenning uitgebreid met locaties elders op het eiland.

Handhaving

Handhaving van illegale situaties maakt in principe geen deel uit van het Woonprogramma+135+, maar een betere balans op de woningmarkt begint wel bij de handhaving van illegale situaties; situaties waarbij permanent bestemde woningen niet voor permanente bewoning worden gebruikt.
In 2020 zijn van de 190 verdachte gevallen, reeds 93 nader onderzocht. 13 (11 recreatie- en 2 bedrijfswoningen) daarvan bleken geen illegale situatie te zijn op grond van een verleende vergunning/bestemmingsplan. Voor 13 woningen gold een persoonsgebonden recht. 19 woningen zijn inmiddels weer permanent bewoond. De overige woningen zijn nog in behandeling.

Voortgang van het programma Duurzaamheid

Via het programma 'Terschelling Samen Duurzaam' is de gemeente samen met eilander bewoners en bedrijven bezig met maatregelen om de CO_2-uitstoot op het eiland te verminderen. We brengen ons eigen huis op orde, en werken aan energie voor eilanders, duurzaam ondernemen ene duurzame mobiliteit. In onderstaand schema staan de programmalijnen met de daaraan gekoppelde acties.

Op de gemeentelijke website staat de CO_2-monitor, co2monitor.terschelling.nl. Hier is de voortgang te volgen van de maatregelen en de ontwikkeling van de CO_2-uitstoot op het eiland. De trend is naar minder uitstoot, maar er is nog het nodige te doen om de doelen te bereiken.

De monitor wordt periodiek bijgewerkt, de volgende update komt in 2021.

Hieronder noemen we een aantal van de acties die we in 2020 hebben uitgevoerd.

Energiecoaches
Twee energiecoaches, voor bewoners en voor bedrijven, staan de eilanders met raad en daad bij, voor het maken van keuzes over maatregelen voor informatie over bijvoorbeeld de mogelijkheden voor financiering. In 2020 hebben zo'n vijftig huiseigenaren gebruik gemaakt van een persoonlijk adviesgesprek, en zijn we met bedrijven in gesprek over verduurzaming. Ook in 2021 zijn de energiecoaches actief.

Voucherregeling
Met behulp van een financiële bijdrage van het Ministerie van Binnenlandse zaken hebben we een actie opgezet voor huiseigenaren. Alle eigenaar-bewoners hebben een voucher van € 80 ontvangen waarmee ze bij plaatselijke ondernemingen producten en diensten kunnen afnemen, bijvoorbeeld tochtstrips, radiatorfolie, isolatieglas of energiezuinige apparaten. Met deze kleine maatregelen kan al een flinke energiewinst worden bereikt.

Inmiddels is de helft van de vouchers verzilverd. De actie loopt tot eind 2021.

Er is ook besloten om de actie in 2021 te verbreden naar bewoners van huurwoningen. Dit gebeurt buiten de Rijksregeling die alleen op koopwoningen is gericht.

Verkenning duurzame warmte West-Terschelling
De gemeente heeft een verkenning laten maken van de mogelijkheden om warmte en koude uit het zeewater van de haven te winnen (aquathermie), die energie via een warmtenet te verspreiden en daarmee gebouwen in West-Terschelling een alternatief voor aardgas te bieden. Voor de grootverbruikers ziet dat er veelbelovend uit. In 2021 wordt de haalbaarheid in detail onderzocht.

Subsidie voor verduurzaming woningen
Medio 2020 heeft de gemeente een subsidieregeling opengesteld voor grotere maatregelen, bijvoorbeeld het isoleren van muren en daken. Bewoners kunnen subsidie krijgen, waarbij het bedrag toeneemt als er meer bewoners tegelijk een aanvraag indienen. Samenwerken loont dus.

Corona
Helaas konden door de corona-epidemie een aantal acties niet doorgaan. Alle activiteiten waarbij eilanders bij elkaar zouden komen zijn doorgeschoven naar een later tijdstip. Bewonersbijeenkomsten over de ambities voor zonne- en windenergie op het eiland, een duurzame markt en buurtwandelingen met de energiecoaches zijn uitgesteld, we pakken ze op zodra het weer veilig kan.

Voortgang uitvoering Havenfront Terschelling
In 2020 is vanuit de startnotie Masterplan Havenfront Terschelling verder gewerkt aan het verder uitrollen van het plan, het opzetten van een projectorganisatie, en het zorgen voor een beheersbare projectstructuur.

Op 23 september 2020 heeft de gemeenteraad het Uitvoeringsprogramma Havenfront Terschelling vastgesteld. Na deze vaststelling is ook de organisatie en invulling voor de

planuitwerkings-fase beschreven in een projectplan, dat in december 2020 is vastgesteld door de directie en ter informatie is verzonden naar het college en de gemeenteraad.

In de gemeenteraad is bij vaststelling van het uitvoeringsprogramma havenfront Terschelling op 23 september 2020, besproken om uit te gaan van een scenario met 50% cofinanciering. Dit uitgangspunt is meegenomen in de verder planuitwerking. Uiteraard worden ook de andere scenario's meegenomen.

Planuitwerking en voorbereiding Havenfront Terschelling
Het project bevindt zich nu in de planuitwerkingsfase waarin o.a. een concreet programma van eisen, voorontwerpen en ramingen worden geschetst en waarbij een businesscase wordt opgesteld. Dit gebeurt in overleg met de stakeholders, waaronder de inwoners van Terschelling. Daarbij is er in het voortraject al erg veel informatie opgehaald.

Het projectplan voor de planuitwerking dat in 2020 is vastgesteld borgt handvatten om:
1. Resultaatgericht en beheerst werken: focus hebben en effectief werken.
2. Financieel bewust te werken, scope vast en risico gestuurd. we zijn zuinig met het geld van ons en van de ander: we kennen de risico's en beheersen deze waar dat kan.
3. Samen werken en samen op: we leggen actief verantwoordelijkheid af aan elkaar.

Financieringsopgave
In 2020 is er volop aandacht geweest voor de financieringsopgave van het masterplan. In het projectteam is de taak belegd om de verschillende fondsen aan te schrijven en te zorgen van agendering van het havenfront Terschelling aan verschillende gesprekstafels.

Organisatie en projectstructuur
Door uitvoering te geven aan het projectplan wordt een duidelijke projectstructuur en organisatie gevormd. De organisatie bestaat uit een compact team met expertise uit diverse organisaties. De binding met Terschelling blijft behouden, verschillende ambtenaren van de gemeente zijn betrokken in het projectteam. Specifiek aandacht voor de omgeving en omgevingsmanagement zijn vertegenwoordigd door de gemeente.

In het projectteam zijn specifieke taken belegd voor projectleiding, projectbeheersing, technische uitwerking, uitwerking businesscase en de opgave externe financiering.

Mijlpalen
De eerste mijlpaal is behaald door een formeel akkoord op de verdere planuitwerkings-fase. De volgende mijlpaal is een formeel akkoord op het plan van aanpak voor voorbereiding en uitvoering, het projectbesluit. Deze zal in het voorjaar/zomer 2021 worden voorgelegd aan het college en de gemeenteraad.

Uitvoering
In 2020 is er specifiek gekeken naar de fasering van de uitvoering van het havenfront. Een cruciale factor is daarbij de technische staat van de verschillende onderdelen.

In 2020 is in kaart gebracht op welk gebied er mogelijke risico's gelopen worden indien onderhoud achterblijft tijdens de planuitwerking en daarmee is een calamiteitbudget gereserveerd voor noodzakelijk onderhoud vanuit veiligheid en benutting (aanleg)capaciteit van de haven.

Tonnenloods en CNL
De Tonnenloods heeft voor Rijkswaterstaat grotendeels haar functie verloren als opslag en onderhoudswerkplaats. Samen met RWS en Staatsbosbeheer heeft de gemeente de afgelopen jaren gezocht naar een gebiedsgerichte bestemming.

In het najaar van 2018 hebben RWS, Staatsbosbeheer en de gemeente Terschelling een samenwerkingsovereenkomst ondertekend voor de voorbereidende fase van een inormatie- en beleefcentrum in de Tonnenloods. Aan de afspraken uit deze overeenkomst hebben partijen gezamenlijk gewerkt.

In de loop van 2020 bleek steeds meer dat RWS voor zichzelf steeds minder een rol zag weggelegd in de plannen. Feitelijk kwam RWS tot de conclusie dat zij voor zichzelf alleen rol zien weggelegd door het uitvoeren van grootschalig onderhoud aan het gebouw, het brandveilig maken van het gebouw en het blijven gebruiken van een deel van het gebouw.

Dit heeft ertoe geleid dat de gemeente en Staatsbosbeheer begin 2021 hebben besloten om op basis van dit gegeven een hernieuwde start te maken met de plannen en daarbij actief de VVV en Oerol te betrekken. Ondertussen vindt nog wel overleg plaats met RWS en het Rijksvastgoedbedrijf over de voorwaarden waartegen het pand in de toekomst kan worden gebruikt. Daarnaast wordt een vervolg gegeven aan de wijziging van het bestemmingsplan.

De verwachting is dat in mei of juni 2021 uw raad kan worden geïnformeerd over de gezamenlijke plannen van de genoemde vier partijen.

Dellewal

In de raadsvergadering van 28 mei 2020 heeft de raad besloten om in plaats van een ontwerpbestemmingsplan het voorontwerp bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Dellewal e.o. aan te passen en na vaststelling te gebruiken als toetsingskader voor initiatieven op Dellewal en De Tiger.

Naar aanleiding van dit besluit zijn beleidsregels opgesteld die aangeven hoe het college een aanvraag voor een omgevingsvergunning beoordeeld waarbij moet worden afgeweken van de regels uit het geldende bestemmingsplan voor Dellewal en de beheersverordening voor de Tiger. De beleidsregels zijn ook van toepassing op de Duinappartementen Dellewal.

Om uitvoering te geven aan het (voorontwerp) bestemmingsplan wordt in het tweede kwartaal van 2021 een prijsvraag uitgeschreven. De prijsvraag ziet op de realisatie van maximaal 13 duurzaam gebouwde duinappartementen op de locatie en onder de voorwaarden die in het voorontwerpbestemmingsplan Dellewal e.o (en de daaraan gekoppelde beleidsregels) zijn opgenomen.

Oude campus

Begin 2020 kregen wij het bericht van de NHL dat dit instituut met de gemeente verder in overleg wilde over een mogelijke herbestemming van de gebouwen van de voormalige campus. Op dat moment waren wij net zover dat alle lichten op groen stonden om tot een verkoop van het complex over te gaan via een openbare inschrijving.

Dit verzoek van de NHL is voor het college aanleiding geweest de verkoop via een openbare inschrijving tijdelijk stil te zetten en met de NHL in overleg te gaan. De NHL is voornemens in de gebouwen studenten van hun gehele hogeschool onder te brengen en daar werkruimtes te creëren voor onderzoek en ontwikkeling.

Inmiddels was ook het bestuur van de Stichting Zeevaartschoolbelangen/Schellinger Ree bezig met specifieke planvorming voor het gebouw op palen, waarbij dit gebouw dan in de toekomst zou kunnen dienen voor de adequate huisvesting van MSTC-studenten en voor huisvesting van personeel van maatschappelijke organisaties op het eiland, zoals gemeente, onderwijs en De Stilen.

Eind 2020 zijn de verschillende initiatieven bij elkaar gebracht en wordt gezamenlijk opgetrokken om tot concrete plannen te komen. Dit voorjaar wordt hier verder invulling aan gegeven en met beide partijen is de afspraak gemaakt dat in mei 2021 de plannen dermate concreet moeten zijn dat verdere besluitvorming kan plaatsvinden.

In de tussentijd wordt geprobeerd om tijdens de fase tot de daadwerkelijke verbouwing van de panden, met de TOV tot afspraken te komen over een tijdelijk gebruik van het gebouw Victoria voor tijdelijk personeel.

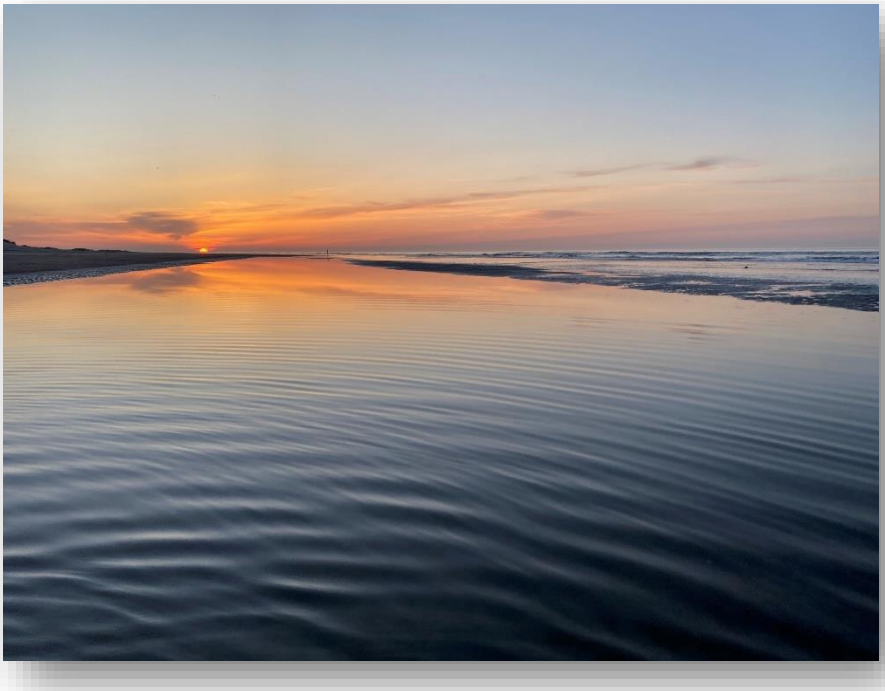
FUMO

Eind 2020 is bureau Seinstra&Partners ingeschakeld om ondersteuning te bieden in het verder vormgeven van de toekomstige uitvoering van BRIKS-taken. Onder hun deskundige begeleiding wordt gezocht naar de beste oplossing voor de BRIKS-taken, zelf doen, een poolmodel met de gemeente Harlingen inrichten of bij de FUMO blijven.

Project Herziening toeristenbelasting

In het coalitieprogramma is opgenomen dat in deze periode de heffing en inning van de toeristenbelasting wordt herzien en dat wordt onderzocht in hoeverre de heffing van de toeristenbelasting kan worden verlegd van de logiesverstrekker naar de individuele gast. Daarbij wordt gedacht aan een systeem met een smartcard of een app.

Bij een dergelijk systeem is participatie van de vervoerder, i.c. Rederij Doeksen van belang in verband met registratie van de heen- en terugreis. Als gevolg van de coronacrisis heeft Doeksen in 2020 aangegeven voor dit project geen tijd te kunnen vrijmaken.Eind 2020 is het project opnieuw opgepakt en heeft de gemeente Vlieland aangegeven ook in het project te willen participeren. Momenteel worden in nauw overleg met de gemeente Vlieland alle mogelijke opties door een extern bureau onderzocht op de fiscale, juridische en privacyvalkuilen. Eind maart 2021 zal daarover een rapportage plaatsvinden en wij zullen uw raad hierover eind april/begin mei verder informeren.

1.5 Financiële resultaten

1.5.1 Resultaat en voorstel bestemming van het resultaat van de jaarrekening

De gemeente Terschelling heeft over 2020 een positief resultaat behaald van € 534.000. Ter verbetering van de leesbaarheid ronden we in het vervolg van deze jaarrekening alle bedragen af op € 1.000.

Resultaat jaarrekening 2020	
in €	
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	798.000
Reeds bestemd resultaat (mutaties in reserves)	-264.000
Gerealiseerd resultaat	**534.000**
	534.366

Het reeds bestemde resultaat bestaat uit toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die bij de vaststelling van de begroting 2020 en gedurende het jaar via begrotingswijzigingen door de raad zijn goedgekeurd. Voor details met betrekking tot deze mutaties, verwijzen wij u naar hoofdstuk 2 Jaarrekening, onderdeel 2.4 Programmarekening en toelichting.

De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel jaarrekeningsaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel jaarrekeningsaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel jaarrekeningsaldo negatief. Door het betrekken van de eindcijfers uit het overzicht van incidentele baten en lasten bij de cijfers uit het overzicht van de (totale) lasten en baten wordt inzicht gegeven in de opbouw van het jaarrekeningsaldo. Onderstaande tabel geeft aan dat het jaarrekeningsaldo van de gemeente Terschelling een structureel evenwicht kent. Dit houdt in dat de structurele lasten gedekt kunnen worden door de structurele baten. Een toelichting op de incidentele baten en lasten wordt gegeven in hoofdstuk 1.5.7.

Structureel jaarrekeningsaldo			
In €	2018	2019	2020
Saldo van baten en lasten	-284.000	455.000	798.000
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	154.000	-188.000	-264.000
Begrotingssaldo na bestemming	**-130.000**	**267.000**	**534.000**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	881.000	-132.000	-202.000
Structureel jaarrekeningsaldo	**-1.011.000**	**399.000**	**736.000**

Wij stellen voor het positieve resultaat van 2020 in zijn geheel ten gunste te laten komen van de algemene reserve. Ondanks dat er in het resultaat een meeropbrengst aan toeristenbelasting zit van € 196.000 ten opzichte van de bijgestelde begroting 2020, stellen wij voor deze niet toe te voegen aan de reserve recreatie. Door de coronacrisis is de verwachte opbrengst toeristenbelasting in de eerste begrotingswijziging flink naar beneden bijgesteld, deze neerwaartse bijstelling is ten laste van het begrotingssaldo en daarmee ten laste van de algemene reserve gekomen. Uiteindelijk blijkt de werkelijke opbrengst nu toch hoger uit te komen dan deze schattingen. Vanuit die optiek is het redelijk om de meeropbrengst niet toe te voegen aan de reserve recreatie, maar het gehele positieve resultaat ten gunste van de algemene reserve te brengen.

Ook de compensatie vanuit het Rijk wordt via de algemene uitkering in ons rekeningresultaat opgenomen en daarmee per saldo in de algemene reserve verwerkt. Daarmee worden alle baten en lasten als gevolg van de Coronacrisis op een consistente wijze in de algemene reserve verwerkt.

Voorstel bestemming resultaat jaarrekening 2020	
in €	
Toevoeging aan de algemene reserve	534.000
Toevoeging aan de reserve recreatie	-
Gerealiseerd resultaat	**534.000**

Wij verzoeken uw raad in te stemmen met deze voorgestelde resultaatbestemming. Hieronder geven wij u een overzicht van de opbouw van de weerstandscapaciteit per 1 januari 2021 na toevoeging van het resultaat aan de algemene reserve.

Opbouw weerstandscapaciteit	
in €	31-12-2020
Stand algemene reserve	3.847.000
Gerealiseerd resultaat 2020	534.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	**4.381.000**
Minimale weerstandscapaciteit	3.446.000
Overschot minimale weerstandscapaciteit per 1 januari 2021	**935.000**

Wanneer de reserve recreatie ook wordt meegenomen in deze berekening, dan ziet het er als volgt uit:

Opbouw weerstandscapaciteit	
in €	31-12-2020
Stand algemene reserve	3.847.000
Reserve recreatie	328.000
Gerealiseerd resultaat 2020	534.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	**4.709.000**
Minimale weerstandscapaciteit	3.446.000
Overschot minimale weerstandscapaciteit per 1 januari 2021	**1.263.000**

Uit het voorgaande blijkt dat de definitieve cijfers over het jaar 2020 significant anders uitkomen dan wij in de loop van 2020 bij het opstellen van de bestuursrapportage en begrotingswijziging 2020 nog verwachtten. Daarover willen wij een aantal opmerkingen maken.

Uiteraard moet als nuancering worden opgenomen dat het jaar 2020 niet een regulier begrotings- en uitvoeringsjaar is gebleken. Door de Coronapandemie is niet alleen ons financieel perspectief over het jaar 2020 ineens fundamenteel gewijzigd (zie hiervoor de beide specifieke Corona-monitoren die wij uw raad hebben toegestuurd), maar ook in de uitvoering is in 2020 een aantal zaken in de vertraging gekomen en is op een aantal budgetten minder uitgegeven dan vooraf verwacht. Dit heeft er niet alleen toe geleid dat over 2020 een stevig rekeningoverschot kan worden gepresenteerd, maar tevens dat ons eigen vermogen inclusief de voorgestelde resultaatverdeling leidt tot een stevig overschot op onze minimale weerstandscapaciteit.

Dit heeft tot gevolg dat achteraf kan worden geconstateerd dat gemaakte financiële keuzes wellicht anders hadden kunnen worden gemaakt. Dat is uiteraard jammer, maar logisch gezien de kennis die wij hadden op enig moment en waarbij voorzichtigheid een belangrijk uitgangspunt was en ook moet blijven.

In dit licht willen wij samen met uw raad bij de behandeling van de Kadernota 2021 en/of bij de begroting 2022 nader met u van gedachten wisselen hoe wij hier als gemeente mee om wensen te gaan en of aanvullende wensen van uw kant kunnen worden ingevuld.

1.5.2 Analyse resultaat jaarrekening

In het volgende overzicht geven wij u een cijfermatige analyse per programma van het resultaat.

Analyse van het rekeningresultaat					
in €	Saldo begroting exploitatie	Saldo begroting reserves	Totaal saldo begroting	Werkelijk rekening saldo (incl. mutaties reserves)	Afwijking (- = nadelig)
PROG 0 - Burger en ondersteuning	4.849.000	-1.000	4.848.000	5.404.000	556.000
PROG 1 - Veiligheid	-827.000	19.000	-808.000	-875.000	-67.000
PROG 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	-1.793.000	138.000	-1.655.000	-1.568.000	87.000
PROG 3 - Economie	2.447.000	155.000	2.602.000	3.011.000	409.000
PROG 4 - Onderwijs	-531.000	-	-531.000	-455.000	76.000
PROG 5 - Sport, cultuur en recreatie	-1.391.000	69.000	-1.322.000	-1.229.000	93.000
PROG 6 - Sociaal domein	-2.875.500	-	-2.875.500	-2.917.000	-41.500
PROG 7 - Volksgezondheid en milieu	-738.500	105.000	-633.500	-687.000	-53.500
PROG 8 - VHROSV	-541.000	224.000	-317.000	-150.000	167.000
	-1.401.000	**709.000**	**-692.000**	**534.000**	**1.226.000**

Door de onzekerheid die werd veroorzaakt door de coronacrisis is in het begrotingsjaar 2020 de primitieve begroting maar één keer aangepast middels een officiële begrotingswijziging. Deze begrotingswijziging bracht het verwachte resultaat verder naar beneden naar - € 692.000. Hieronder is de opbouw van het begrotingssaldo schematisch weergegeven:

Opbouw van het begrotingssaldo			
in €	Saldo begroting exploitatie	Saldo begroting reserves	Totaal saldo begroting
Primaire begroting	-593.000	-67.000	-660.000
1-ste begrotingswijziging 2020	-808.000	776.000	-32.000
Begrotingssaldo 2020 per 19 november 2020	**-1.401.000**	**709.000**	**-692.000**

In de onderstaande tabel treft u de belangrijkste mutaties (en toelichtingen) aan die het begrotingssaldo positief of negatief beïnvloedden in 2020. Het startpunt wordt daarbij gevormd door de resultaten na de 1e begrotingswijziging 2020 en eindigt met het resultaat van de jaarrekening 2020. Voor een totaaloverzicht van de baten en lasten verwijzen wij u naar hoofdstuk 2.2 en 2.4.

Om de tabel leesbaar te houden worden alleen de mutaties die groter zijn dan € 50.000 toegelicht. De overige mutaties (>€ 25.000) worden toegelicht in de programmarekening in hoofdstuk 2.4.

Analyse van het rekeningresultaat (afwijkingen > € 50.000)	
Resultaat begroting 2020 na de 1e begrotingswijziging 2020 (na mutaties reserves)	**-692.000**
Externe ontwikkelingen	
0.1 Gemeenteraad en raadscommissie	-51.000
0.1 Regionale samenwerking	-50.000
0.4 WKR Ambtelijke organisatie	95.000
0.4 Salariskosten ambtelijke organisatie	321.000
0.4 Staf	50.000
0.5 Rente	-54.000
1.2 Veiligheidsbeleid	-85.000
2.1 Beheer onderhoud wegen/straten/pleinen	74.000
2.1 Straatreiniging	63.000
3.4 Bevordering toerisme	-78.000
3.4 Opbrengst toeristenbelasting	196.000
6.3 BUIG/BBZ/Beschut werken	56.000
6.72 Apparaatslasten jeugd	-75.000
7.5 Onderhoud begraafplaatsen	51.000
8.3 Vergunningverlening en toezicht WABO	-59.000
8.3 WABO-leges	109.000
Subtotaal	**-129.000**
Niet bestede budgetten	
2.4 Masterplan haven	225.000
3.4 Inningskosten toeristenbelasting	96.000
7.4 Duurzaamheid	323.000
8.1 Ruimtelijke plannen	70.000
8.3 Volkshuisvesting	235.000
Subtotaal	**820.000**
Overige afwijkingen (<50.000)*	687.000
Resultaat voor reserves Jaarrekening 2020	**1.507.000**
Afwijkingen in mutaties in reserves	
0.10 Budgetoverheveling	-958.000
0.10 Overige afwijkingen	-15.000
Resultaat jaarrekening 2020	**534.000**

** deze afwijkingen worden in de toelichting op de programma's wel nader toegelicht indien zij groter zijn dan €25.000.*

0.1 Gemeenteraad en raadscommissie

Deze overschrijding wordt veroorzaakt door de extra middelen die zijn besteed in verband met het werven en aanstellen van de nieuwe burgemeester (€ 30.000). Daarnaast zijn er extra gelden uitgekeerd aan de raadsleden ter compensatie van de kosten van een overlijdensrisicoverzekering (€ 20.000).

0.1 Regionale samenwerking

Het budget dat beschikbaar is voor regionale samenwerkingen is de afgelopen jaren niet geïndexeerd. Omdat de werkelijke bijdragen wel worden geïndexeerd zorgt dit voor een overschrijding. Voorbeelden hiervan zijn de bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling de Waddeneilanden, contributie aan de VNG en VFG en de deelnemersbijdrage aan BAN personeelsdiensten. Vanaf de begroting 2021 is dit aangepast en zal het bedrag jaarlijks worden geïndexeerd.

0.4 WKR Ambtelijke organisatie

De onderschrijding van dit budget is voor een groot deel terug te leiden naar niet-bestede gelden die beschikbaar zijn voor het volgen van studies (€ 55.000). Dit wordt veroorzaakt door de coronacrisis. Onder invloed hiervan zijn vanaf maart alle trainingen, cursussen e.d. geannuleerd of verplaatst naar online bijeenkomsten.

Daarnaast is er ook op de overige posten binnen WKR-budget over (€ 40.000). Door het thuiswerken werden er onder andere minder reis- en verblijfkosten gemaakt en waren ook de kosten van koffie- en theevoorziening en andere vergaderkosten lager omdat er vooral online werd vergaderd.

0.4 Salariskosten ambtelijke organisatie
Voor een uitgebreide toelichting op deze onderschrijding verwijzen wij u naar paragraaf 2.3.8.

0.4 Staf
Hoewel er op deze post in 2020 meer middelen zijn besteed aan arbo-technische maatregelen in verband met het thuiswerken, blijven de bestedingen toch achter op het totale budget. Dit wordt veroorzaakt doordat aan deze post gerelateerde cursussen, zoals BHV, geen doorgang konden vinden. Ook behoefde op het gebied van HRM minder gebruik te worden gemaakt van juridische inhuur.

0.5 Rente
Door de lage stand van de rente is de rentelast lager uitgevallen dan verwacht. Deze bedragen zijn aangepast in de begroting 2021 e.v. Door de tussentijdse wijziging van de rentepercentages op een aantal leningen zal vanaf 2022 een nog lagere rentelast worden verwacht.

1.2 Veiligheidsbeleid
De coronacrisis heeft er in het afgelopen jaar voor gezorgd dat er meer maatregelen genomen moesten worden op het gebied van Veiligheid en openbare orde. Hierdoor vallen de werkelijke lasten substantieel hoger uit dan begroot. Voor een uitgebreide toelichting op de extra lasten die veroorzaakt zijn door de coronacrisis verwijzen wij u naar paragraaf 2.3.9. Wij hebben u in onze separate Coronamonitor reeds in een eerder stadium over deze extra lasten in detail geïnformeerd.

2.1 Beheer onderhoud wegen/straten/pleinen
Door personele wisselingen en corona zijn een aantal onderhoudsbestekken in 2020 niet uitgevoerd. Deze werken zijn vanaf heden opgenomen in het nieuwe wegenbeheerplan voor de jaren 2021 en verder. Voor dit beheerplan zijn in de begroting 2021 aanvullende middelen gevraagd, waardoor het overschot over 2020 niet behoeft te worden gereserveerd en kan vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

2.1 Straatreiniging
Tot en met het boekjaar 2019 werden de kosten van Empatec voor de uitvoering van de straatreiniging op dit product geboekt. Met ingang van 2020 zijn de betreffende medewerkers overgenomen van Empatec en in eigen dienst gekomen. De salariskosten van deze medewerkers worden verantwoord op taakveld 6.4, Begeleide participatie. De door Empatec in rekening gebrachte overhead vanuit de sociale werkvoorziening is hierdoor komen te vervallen. De uitvoering is hierdoor goedkoper geworden (we betalen immers niet meer mee aan de overhead van het SW-bedrijf) en het benodigde budget zal daarom worden aangepast in de begroting 2021.

3.4 Bevordering toerisme
Er is een onderschrijding van het budget omdat:
1. De afgelopen jaren is gebleken dat het budget van dit product vaak niet volledig wordt benut. Voor komend jaar zal gekeken worden of het budget naar beneden moet worden bijgesteld.
2. Voor cofinanciering is elk jaar een budget beschikbaar van € 50.000. In 2020 is niet het totaal beschikbare budget besteed. Een overzicht van de totale bestedingen aan cofinanciering is terug te vinden in bijlage 6.

3. In 2020 zou een bewonersonderzoek plaatsvinden, als gevolg van de corona is dit uitgesteld.
4. Mede als gevolg van de coronacrisis zijn de gemeente en ondernemers er niet in geslaagd zijn in 2020 een Terschellinger subsidieproject voor het opwaarderen van de winkelgebieden af te ronden. Dit heeft ertoe geleid dat ook een provinciale bijdrage niet kon worden geclaimd. In 2021 wordt hier opnieuw op ingezet dit project te realiseren en de subsidie aan te vragen.

Het overgebleven budget valt vrij ten gunste van de algemene middelen.

3.4 Opbrengst toeristenbelasting

Gedurende het jaar 2020 is er een inschatting gemaakt voor de verwachte opbrengsten toeristenbelasting. Door de coronacrisis en op basis van tussentijdse gegevens van overzettingen van rederij Doeksen werd verwacht dat de opbrengsten toeristenbelasting flink lager zouden uitvallen dan verwacht. Deze schatting is opgenomen in de eerste begrotingswijziging, waarop de totale verwachte opbrengst is aangepast. Uiteindelijk blijkt de werkelijke opbrengst toeristenbelasting, met name op het gebied van toeristenbelasting via de logiesverstrekkers, toch hoger uit te vallen. Voor een verdere toelichting op de baten en lasten die verband hebben met de coronacrisis verwijzen wij u naar paragraaf 2.3.9.

6.3 BUIG, BBZ en beschut werken

Uit de voorlopige afrekening van de Dienst Sozawe over 2020 blijkt dat de uitvoeringslasten van de BUIG, BBZ en beschut werken € 56.000 lager uitvallen dan begroot.

6.72 Apparaatslasten jeugd

Deze overschrijding wordt veroorzaakt door de hogere uitvoeringslasten van de Jeugdwet. De uiteindelijke afrekening voor 2019 viel € 37.000 hoger uit dan opgenomen in de jaarrekening. De Dienst is voor het aanleveren van haar cijfers afhankelijk van derden. Na het uitbrengen van de voorlopige cijfers 2019 zijn er nog andere lasten aan het licht gekomen welke ook nog doorbelast moesten worden aan de gemeente Terschelling. Deze extra lasten zijn daarom opgenomen in de jaarrekening 2020. Uit de voorlopige afrekening 2020 van de Dienst blijken de bedrijfsvoeringslasten ook in 2020 € 38.000 hoger dan begroot. Hierdoor komt de totale overschrijding op € 75.000.

7.5 Onderhoud begraafplaatsen

In 2020 heeft er minder onderhoud plaatsgevonden aan de begraafplaatsen dan gepland, waardoor de lasten lager waren dan begroot. Daarnaast zorgt een jaarlijkse vrijval in de voorziening grafrechten ervoor dat er een overschot is ontstaan.
Dit onderhoud heeft geen invloed gehad op de uitstraling van de begraafplaatsen maar kwam door een aantal toevallige omstandigheden, zoals de weersomstandigheden en het aantal begrafenissen. In het budget zit voldoende ruimte voor het instandhouden van het cultuurhistorisch deel van de begraafplaatsen.

8.3 Vergunningverlening en toezicht WABO

De overschrijding op dit budget wordt veroorzaakt door verschillende posten. Enerzijds is er extra juridische ondersteuning ingezet op grote dossiers, zoals de Boddelenweg. Aan de andere kant zijn er ook extra externe kosten gemaakt in verband met een heroriëntatie op de toekomstige uitvoering van de BRIKS-taken en in verband met de afhandeling van met de gevoerde procedure bij de geschillencommissie van de FUMO.

Het saldo op dit product werd incidenteel positief beïnvloed door afrekeningen uit voorgaande jaren.

8.3 WABO-leges

Afgelopen jaar zijn de bouwleges verhoogd en meer in overeenstemming gebracht met de werkelijke kosten die daarvoor worden gemaakt. Dit veroorzaakt een stijging van de

opbrengsten. Daarnaast zijn in 2020 voor enkele grote projecten de leges gefactureerd, die uiteraard dan ook leiden tot incidenteel hogere legesopbrengsten. De kosten hiervoor zijn grotendeels in 2019 gemaakt.

Niet bestede budgetten
Mede door de coronacrisis bleven de bestedingen van de budgetten voor een aantal grote projecten binnen de gemeente, achter op de begroting. Deze budgetten worden allemaal overgeheveld naar 2021, zodat de besteding ervan alsnog kan plaatsvinden.

Mutaties reserves
De mutaties in de reserves worden verder toegelicht in paragraaf 1.5.3, de balans en de programmarekening.

1.5.3 Mutaties in reserves

In de begroting voor het jaar 2020 is door de Raad vastgesteld welke dekkingen vanuit de reserves plaats vinden. In onderstaande tabel worden de werkelijke mutaties in de reserves weergegeven.

Mutaties in reserves		
in €	**Begroot**	**Realisatie**
Toevoeging reserves	-588.000	-1.370.000
Onttrekking reserves	1.297.000	1.106.000
	709.000	**-264.000**

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden altijd als incidentele baten en lasten beschouwd, tenzij het (onder voorwaarde) om financierings- en dekkingsreserves gaat of onttrekkingen uit de daartoe toereikende (bestemmings)reserves voor minimaal 3 jaar met als doel structurele kosten te dekken.

Toelichting op de belangrijkste afwijkingen in de mutaties in reserves
Onderstaand worden de belangrijkste afwijkingen in de mutaties van de reserves toegelicht. De tabel met mutaties wordt weergeven op de volgende pagina.

Reserve havenbedrijf
De werkelijke onttrekking uit de reserve havenbedrijf viel in werkelijkheid lager uit dan begroot, omdat de exploitatielasten in 2020 lager waren dan verwacht.

Reserve J.W. van Dierenfonds
In 2020 is een schilderij aangekocht als toevoeging aan de collectie van het Behouden Huys. De Reserve J.W. van Dierenfonds is bestemd voor dit soort aankopen en daarom is het bedrag hieruit onttrokken.

Reserve budgetoverheveling
In 2020 wordt voorgesteld een bedrag van € 958.000 diverse niet-bestede budgetten over te hevelen naar 2021. In alle gevallen zijn de genoemde budgetten niet benut in 2020 en blijven door deze budgetoverheveling alsnog beschikbaar in 2021. De toevoeging aan de reserve wordt middels instemming met deze jaarrekening bestemd.

Voorstel mutaties in reserves				
in € (toevoeging is -)	PROG	Begroot	Realisatie	Afwijking
Reserve haven				
Dotatie uit exploitatie	2	-411.000	-411.000	-
Bijdrage exploitatie	2	342.000	324.000	-18.000
		-69.000	**-87.000**	**-18.000**
Reserve Sociaal Domein				
Dotatie uit exploitatie		-176.000	-176.000	-
Bijdrage exploitatie	6	176.000	176.000	-
		-	**-**	**-**
Reserve Dr JW van Dierenfonds				
Rentetoevoeging	0	-1.000	-1.000	-
Onttrekking	5	-	3.000	3.000
		-1.000	**2.000**	**3.000**
Reserve budgetoverheveling				-
Onderzoek Trimbos instituut	1		-20.000	-20.000
Restant budget Masterplan 2020	2		-222.000	-222.000
Uitvoering project herziening toeristenbelasting	3		-95.000	-95.000
Tonnenloods	5		-22.000	-22.000
Duurzaamheid	7		-323.000	-323.000
Omgevingswet	8		-60.000	-60.000
Woonprogramma 135+	8		-216.000	-216.000
Onderzoek Trimbos instituut	1	19.000	19.000	-
Restant ontvangen subsidie ambulancesteiger	2	105.000	105.000	-
Restant budget Masterplan 2019	2	92.000	92.000	-
Inrichting fietsenstallingen strandovergangen	2	10.000	10.000	-
Toerisme: 'Project op Terschelling overal geïnformeerd'	3	55.000	55.000	-
Uitvoering project herziening toeristenbelasting	3	100.000	100.000	-
Bijdrage kwartiermaker Tonnenloods	5	69.000	69.000	-
Overhevelen restant budget Duurzaamheid	7	87.000	87.000	-
Beleid begraafplaatsen	7	18.000	18.000	-
Belevingswaarde winkelgebied	8	15.000	15.000	-
Invoering omgevingswet	8	20.000	20.000	-
Woonprogramma 135+	8	132.000	132.000	-
Regulier budget Volkshuisvesting	8	57.000	57.000	-
		779.000	**-179.000**	**-958.000**
Totaal mutaties reserves		**709.000**	**-264.000**	**-973.000**

1.5.4 Ontwikkeling van de eigenvermogenspositie, bij het volgen van het voorstel van de resultaatbestemming

Eigen vermogenspositie			
In €	2018	2019	2020
Algemene reserve	3.879.000	3.654.000	3.847.000
Bestemmingsreserves	5.180.000	5.106.000	5.444.000
Resultaat	-130.000	267.000	534.000
Totaal eigen vermogen	8.929.000	9.027.000	9.825.000
Totaal vermogen	31.208.000	30.423.000	31.276.000
Verhouding eigen vermogen / totaal vermogen	28,6%	29,7%	31,4%
Minimale weerstandscapaciteit per 31 december	**3.296.000**	**3.395.000**	**3.446.000**

Ten aanzien van de eigen vermogenspositie willen wij een aantal specifieke risico's benoemen ten aanzien van een tweetal specifieke activa van onze gemeente:

- Dellewal

- Voormalige campusgebouwen

In de risicoparagraaf zullen wij hier verder op ingaan.

1.5.5 Begrotingsrechtmatigheid exploitatie

Begrotingsrechtmatigheid exploitatie					
In €	Begrote lasten exploitatie	Begrote lasten reserves	Totaal begrote lasten	Werkelijke lasten	Afwijking (- = nadelig)
PROG 0 - Burger en ondersteuning	-7.444.000	-1.000	-7.445.000	-6.798.000	647.000
PROG 1 - Veiligheid	-871.000	-	-871.000	-949.000	-78.000
PROG 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	-2.219.000	-411.000	-2.630.000	-2.432.000	198.000
PROG 3 - Economie	-545.000	-	-545.000	-357.000	188.000
PROG 4 - Onderwijs	-4.084.000	-	-4.084.000	-4.190.000	-106.000
PROG 5 - Sport, cultuur en recreatie	-1.634.000	-	-1.634.000	-1.635.000	-1.000
PROG 6 - Sociaal Domein	-3.254.500	-176.000	-3.430.500	-3.336.000	94.500
PROG 7 - Volksgezondheid en milieu	-2.467.500	-	-2.467.500	-2.585.000	-117.500
PROG 8 - VHROSV	-1.304.000	-	-1.304.000	-1.427.000	-123.000
	-23.823.000	**-588.000**	**-24.411.000**	**-23.709.000**	**702.000**

Uitgaven die de begroting overschrijden of die gedaan zijn buiten de vastgestelde programma's zijn formeel onrechtmatig. Op basis van het Besluit Accountantscontrole Decentrale overheden (BADO) behoeven dergelijk begrotingsoverschrijdingen door de accountant niet te worden meegenomen bij de oordeelsvorming inzake rechtmatigheid indien en voor zover deze overschrijdingen passen binnen het beleid van de Raad.

Hieronder wordt een korte toelichting van de overschrijdingen per programma gegeven. Het college is van mening dat de overschrijdingen passen binnen het beleid van de Gemeente Terschelling, zoals vastgesteld door de Raad. Bij goedkeuring van de jaarstukken door de Raad worden deze overschrijdingen dan alsnog rechtmatig.

Programma 0 – Burger en ondersteuning
De lastendaling in programma 0 wordt veroorzaakt door lagere lasten op het taakveld overhead. Daarnaast wordt er ieder jaar een bedrag gereserveerd voor onvoorziene loon- en prijscompensatie, dit bedrag valt vrij in deze jaarrekening.
In paragraaf 2.3.8 wordt nader ingegaan op de personele lasten.

Programma 1 – Veiligheid
De overschrijding binnen programma 1 wordt volledig veroorzaakt door de extra kosten die zijn gemaakt op het gebied van veiligheid en openbare orde door de coronacrisis. Deze overschrijding is daarmee onvermijdelijk voor het op een zorgvuldige wijze uitvoeren van de gemeentelijke taken.

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat
Binnen programma 2 is minder geld uitgegeven dan begroot, met name op het gebied van verkeer en vervoer en economische havens. Een deel van deze niet-bestede budgetten is opgenomen in de budgetoverheveling, de overige budgetten vallen vrij ten gunste van de algemene middelen. Voor een verklaring van deze onderbesteding verwijzen u naar het hoofdstuk programmarekening en toelichting, programma 2.

Programma 3 – Economie
Binnen het programma economie zijn middelen over, omdat een aantal bestedingen zijn komen te vervallen door de coronacrisis. Daarnaast bestaat het gevoel dat het beschikbare

budget op dit programma te ruim begroot is en zal moeten worden gekeken of dit aangepast moet worden in de lopende en komende begroting.

Programma 6 – Sociaal Domein
Deze onderbesteding wordt veroorzaakt door de lagere loonkosten van het eilandteam en het gunstig uitvallen van de (voorlopige) jaarcijfers 2020 van de Dienst Sociale zaken.

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu
De overschrijding van de lasten worden veroorzaakt door extra lasten voor afvalinzameling en extra lasten inzake riolering. Deze lasten worden gedekt door extra baten uit afvalstoffen heffingen en een hogere vrijval van de voorziening op begraafplaatsen.

Programma 8 – Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing
De overschrijving van de lasten worden veroorzaakt door hogere lasten voor hogere juridische kosten bij vergunningverlening. Deze lasten worden gedekt door extra baten uit de Wabo Leges.

1.5.6 Begrotingsrechtmatigheid investeringen

Begrotingsrechtmatigheid investeringen (boven € 50.000)					
In €	Krediet	Investering per 1-1-2020	Mutatie 2020	Totaal investering 31-12-2020	Realisatie 2020
Riolering:					
vGRP2020	150.000	-	161.000	-	ja
Kolkenzuiger	175.000	-	-	-	nee
Wegen:					
Aanpassen openbaar vervoer	173.000	18.000	-	18.000	nee
Verkeersveiligheid hoofdweg	300.000	-	-	-	nee
Parkeren West onderzoek	70.000	-		-	nee
Heesterkooisterweg	180.000	-	180.000	180.000	ja
Fietspad Paal 8	185.000	-	181.000	181.000	ja
Haven:					
Ambulance steiger	185.000	-	175.000	175.000	ja
elektriciteitspalen	36.250	-	33.000	33.000	ja
De Kom: Nutsvoorzieningen	56.000	-	-	-	nee
Invoering van SAB kaart	95.000	-	-	-	nee
Gebouwen:					
Verduurzaming zwembad	300.000	-	300.000	300.000	ja
Tonnenloods	1.000.000	-	-	-	nee
Grond Tonnenloods	485.000	-	-	-	nee
Overig:					
Vervanging kunstgrasveld	300.000	57.000	264.000	321.000	ja
	3.690.250	**75.000**	**1.294.000**	**1.208.000**	

Riolering
De Kolkenzuiger is besteld, maar nog niet geleverd. De levering van de Kolkenzuiger zal in het voorjaar van 2021 plaatsvinden.

Wegen
Door Corona dienden enkele wegen en fietspaden te worden aangepast en zijn investeringen naar voren gehaald en in 2020 uitgevoerd. De oorspronkelijk geplande investeringen van 2020 hebben hierdoor vertraging opgelopen.

Haven
In de Haven is een Ambulance steiger geplaatst en zijn de elektriciteitspalen vervangen. De afschrijving op deze investering zal starten in 2021.

Gebouwen
De gemeente Terschelling draagt bij in het verduurzamen van het zwembad de Dôbe. Dit is een uitvloeisel van de afspraken die daarover met Optisport zijn gemaakt. De investeringen zullen door Optisport worden uitgevoerd. Deze uitvoering door Optisport zal in 2021 plaatsvinden, in 2020 is alleen het gemeentelijke budget aan Optisport overgeheveld.

Overig
Het Kunstgrasveld is vervangen en de werkzaamheden zijn eind 2020 afgerond. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door een iets nadelige aanbesteding en inefficiency in de uitvoering als gevolg van Corona.

1.5.7 Incidentele baten en lasten

Artikel 189 van de Gemeentewet schrijft voor dat de raad erop toeziet dat de financiële huishouding structureel en reëel in evenwicht is. Daarmee wordt bedoeld dat in de begroting de structurele lasten gedekt moeten worden door de structurele baten. Om vast te kunnen stellen dat sprake is van structureel evenwicht is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welk deel structureel. In de onderstaande tabellen is aangegeven wat de incidentele baten en lasten in deze jaarrekening zijn.

Het onderscheid tussen incidenteel en structureel is niet altijd even duidelijk. Om meer duidelijkheid te geven heeft de commissie BBV een notitie opgesteld. De richtlijn is dat, als de tijdelijke baten en/of lasten zogenaamd ‘’eindig’’ zijn, zij een incidenteel karakter hebben. Onttrekkingen en toevoegingen van en aan reserves kunnen altijd als incidenteel worden aangemerkt.

Het overzicht van baten en lasten dient niet alleen voor het horizontale toezicht door de raad, maar is voor de financiële toezichthouder, de provincie Fryslân, een belangrijk overzicht bij de bepaling of de gemeente in aanmerking komt voor het gewenste repressieve toezicht.

Specificatie incidentele baten		
In €	Taakveld	2020
Opslag OZB Ondernemersfonds	0.62	150.000
Onttrekkingen aan de reserves	0.10	1.106.000
Eenmalige subsidie t.b.v. Ambulancesteiger in de kom	2.4	30.000
Grondexploitatie: West aleta fase 4	8.2	224.000
Opbrengsten tijdelijke verhuur leegstaand pand	8.3	101.000
Verkoop gemeente grond	8.3	27.000
Totaal incidentele baten		**1.638.000**

Opslag OZB in verband met bijdrage aan het Ondernemersfonds Terschelling
Op 21 november 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met de realisatie van een Ondernemersfonds Terschelling voor de periode van 3 jaar van 1 januari 2018 tot 31 december 2020 en dat de jaarlijkse financiering van € 155.000,- voor dit fonds plaatsvindt door een ophoging van het tarief onroerende zaakbelasting niet-woningen van € 80,- per € 100.000,- WOZ waarde. Voor 2020 is de bijdrage voorlopig vastgesteld op € 150.000,- een definitieve afrekening hiervan vindt plaats in september 2021 en wordt in het lopende boekjaar verwerkt.

Onttrekkingen aan de reserves
Toevoegingen en onttrekking aan reserves worden altijd als incidenteel beschouwd, tenzij het (onder voorwaarde) om financieringsreserves en dekkingsreserves gaat of onttrekkingen uit de daartoe toereikende (bestemmings)reserves voor minimaal 3 jaar met als doel structurele kosten te dekken.

Een uitgebreid overzicht van de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves, met toelichting, is terug te vinden in hoofdstuk 1.5.3.

Eenmalige subsidie t.b.v. de realisatie van een Ambulancesteiger in de kom
Voor de realisatie van de Ambulancesteiger is een subsidie ontvangen van in totaal € 150.000. Een deelbetaling ad € 120.000 is in 2019 ontvangen en de resterende € 30.000 in 2020. De gelden zijn volledig besteed aan de aanleg van de Ambulancesteiger.

Grondexploitatie: West Aleta fase 4
De grondexploitatie West Aleta fase 4 is in 2020 afgerond met een positief resultaat van € 276.000, hiervan zal een bedrag van € 52.000 moeten worden betaald aan

vennootschapsbelasting. Het netto resultaat bedraagt daardoor € 224.000 en is opgenomen in de exploitatie. (zie ook 2.3.7 – paragraaf grondbeleid)

Opbrengsten tijdelijke verhuur leegstaand pand
De voormalige campus op Dellewal wordt op dit moment verhuurd aan NHL Stenden. Zij kunnen tijdelijk studenten hier huisvesten zodat deze een cursus kunnen volgen aan het Maritien instituut. Hiervoor betaalt NHL Stenden huur aan de gemeente. Deze huur is niet structureel opgenomen in de begroting, omdat niet bekend is voor hoelang het pand verhuurd zal worden, dit in verband met de plannen van eventuele herbestemming van de panden.

Verkoop gemeentegronden
In 2020 zijn een tweetal stukjes gemeente grond verkocht, welke een incidentele opbrengst hadden van € 27.000.

Specificatie incidentele lasten		
In €	Taakveld	2020
Extra middelen ivm proces aanstellen nieuwe burgemeester	0.1	-37.000
Toevoegingen aan de reserves	0.10	-1.370.000
Bijdrage Ondernemersfonds Terschelling	3.4	-150.000
Lasten tijdelijke verhuur leegstaand pand	8.3	-59.000
Corona gerelateerde lasten (§ 9 Corona crisis)	diversen	-224.000
Totaal incidentele lasten		**-1.840.000**

Extra middelen in verband met proces aanstellen nieuwe burgemeester
De incidentele kosten zijn gemaakt voor trainingen van de vertrouwenscommissie, het creëren van de mogelijkheid tot online burgerparticipatie, het opstellen van een profielschets, uitvoering en begeleiding van het sollicitatieproces en de daadwerkelijke aanstelling van de nieuwe burgemeester.

Toevoegingen aan de reserves
Toevoegingen en onttrekking aan reserves worden altijd als incidenteel beschouwd, tenzij het (onder voorwaarde) om financieringsreserves en dekkingsreserves gaat of onttrekkingen uit de daartoe toereikende (bestemmings)reserves voor minimaal 3 jaar met als doel structurele kosten te dekken.

Een uitgebreid overzicht van de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves, met toelichting, is terug te vinden in hoofdstuk 1.5.3.

Bijdrage Ondernemersfonds Terschelling
Zie hiervoor de toelichting bij de post incidentele baten, Opslag OZB ten behoeve van het Ondernemersfonds.

Lasten tijdelijke verhuur leegstaand pand
De voormalig campus op Dellewal wordt op dit moment verhuurd aan NHL Stenden. Zij kunnen tijdelijke studenten hier huisvesten zodat deze een cursus kunnen volgen aan het Maritiem Instituut. De kosten voor de nutsvoorzieningen in het pand zorgen voor incidentele lasten. Omdat het pand in de nabije toekomst naar verwachting een herbestemming krijgt, worden deze lasten niet structureel in de begroting opgenomen.

Corona gerelateerde lasten
Voor een uitgebreide toelichting op deze extra lasten verwijzen wij u naar paragraaf 9 – Corona crisis. Deze lasten kennen een incidenteel karakter.

2.1 Balans

Balans per 31 december 2020 vóór voorgestelde resultaatsbestemming

Activa	31-12-2020		31-12-2019	
Vaste activa				
Materiële vaste activa		19.466.000		18.902.000
Investeringen in:				
- een economisch nut	10.666.000		10.834.000	
- een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	4.007.000		3.813.000	
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.793.000		4.255.000	
Financiële vaste activa		872.000		898.000
Kapitaalvertrekkingen aan:				
- gemeenschappelijke regelingen	71.000		71.000	
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	253.000		268.000	
Overige langlopende leningen u/g	451.000		462.000	
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	97.000		97.000	
Totaal vaste activa		**20.338.000**		**19.800.000**
Vlottende activa				
Voorraden		5.437.000		5.085.000
Onderhanden werk, gronden in exploitatie	2.483.000		2.131.000	
Onderhanden werk, panden in exploitatie	2.949.000		2.949.000	
Gereed product en handelsgoederen	5.000		5.000	
Uitzettingen met een rentytypische looptijd korter dan één jaar		2.636.000		1.733.000
Vorderingen op openbare lichamen	1.511.000		1.345.000	
Overige vorderingen	1.125.000		388.000	
Liquide middelen		369.000		1.178.000
Bank- en girosaldi	369.000		1.178.000	
Overlopende activa		2.496.000		2.627.000
Totaal vlottende activa		**10.938.000**		**10.623.000**
Totaal generaal		**31.276.000**		**30.423.000**

Passiva	31-12-2020		31-12-2019	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		9.825.000		9.027.000
Algemene reserve	3.847.000		3.654.000	
Bestemmingsreserves:				
- bestemmingsreserves met een door de raad bepaalde bestemming	5.425.000		5.085.000	
- bestemmingsreserves met een door derden bepaalde bestemming	19.000		21.000	
Nog te bestemmen resultaat	534.000		267.000	
Voorzieningen		4.900.000		4.836.000
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.758.000		1.854.000	
Onderhoudsvoorzieningen	1.892.000		1.600.000	
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	1.250.000		1.382.000	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		12.489.000		10.945.000
Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	12.489.000		10.945.000	
- overige binnenlandse sectoren	0		0	
Totaal vaste passiva		**27.214.000**		**24.808.000**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		1.734.000		3.619.000
- Bank en girosaldi	1.078.000		2.500.000	
- Overige schulden	656.000		1.119.000	
Overlopende passiva		2.328.000		1.996.000
Totaal vlottende passiva		**4.062.000**		**5.615.000**
Totaal generaal		**31.276.000**		**30.423.000**

Het totaal van de niet uit de balans blijkende garantstellingen bedraagt per 31-12-2020 (zie bijlage 3) € 9.862.000

2.1.1 Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten”.
De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Consolidatie
Met ingang van het jaar 2006 wordt zowel door het Openbaar Primair Onderwijs Terschelling als het Openbaar Voortgezet Onderwijs Terschelling, een separate jaarrekening opgesteld. Daar de gemeente Terschelling het bestuur vormt van beide vormen van onderwijs en deze derhalve een integraal onderdeel uitmaken van de gemeentelijke organisatie, zijn de activa en passiva en de baten en lasten van het onderwijs, in deze jaarrekening geconsolideerd.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, in voorkomende gevallen verminderd met ontvangen subsidies of ten behoeve van bepaalde investeringen gevormde reserves. De jaarlijkse afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele residuwaarde. Voor een beperkt aantal oudere investeringen geldt een afschrijving volgens de annuïtaire afschrijvingsmethode.

De afschrijvingstermijnen van de materiële vaste activa zijn als volgt:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- woonruimten	tussen de 10 en 50 jaar
- bedrijfsgebouwen	tussen de 7 en 50 jaar
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken	tussen de 10 en 25 jaar
- vervoermiddelen	tussen de 5 en 20 jaar
- computers (automatisering)	tussen de 4 en 5 jaar
- machines, apparaten, installaties	tussen de 5 en 25 jaar
- overige materiële vaste activa	tussen de 5 en 30 jaar

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd.

Financiële vaste activa
Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs. Bij de waardering van deelnemingen wordt rekening gehouden met waardedalingen, indien deze duurzaam zijn. De leningen aan deelnemingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. De overige vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen.

Voorraden
Voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijzen of lagere (directe) opbrengstwaarde/marktwaarde onder aftrek van een eventuele voorziening wegens incourantheid. Deze voorziening wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De gronden welke geen onderdeel uitmaken van een te ontwikkelen plangebied zijn gewaardeerd op verkrijgingsprijs vermeerderd met de toe te rekenen kosten en verminderd met de opbrengsten wegens verkoop en overige opbrengsten, dan wel tegen

een lagere marktwaarde. De onderhanden zijnde werken worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs vermeerderd met de jaarlijkse lasten (rentebijschrijving, verwerving, bouwrijp maken e.d.) en verminderd met de jaarlijkse baten (verkopen, bijdragen e.d.). Indien de marktwaarde lager is, wordt gewaardeerd tegen deze lagere marktwaarde. Resultaten op grondexploitaties worden verantwoord naar rato van de voortgang van de exploitatie van een project en indien zekerheid bestaat omtrent het resultaat.

Vorderingen
De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling.

Eigen vermogen
Binnen het eigen vermogen wordt een splitsing aangebracht in de bestemmingsreserves. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de bestemmingsreserves met een door de gemeenteraad bepaalde bestemming en bestemmingsreserves die worden aangehouden in verband met verplichtingen ten aanzien van de bestemming die door derden is opgelegd. De eerste categorie kan door de gemeenteraad worden aangewend, de tweede categorie kent geen aanwendingsvrijheid van de gemeenteraad.

Voorzieningen
Per gevormde voorziening wordt het doel waarvoor de voorziening is gevormd uiteengezet. Met ingang van het jaar 2003 wordt een onderscheid gemaakt tussen onderhoudsvoorzieningen, voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's en voorzieningen met een door derden beklemde, specifieke aanwendingsrichting. De onderhoudsvoorzieningen voor gemeentelijke wegen en paden en de gemeentelijke gebouwen worden bepaald op basis van een meerjarig onderhoudsgemiddelde. Onderhoudslasten worden uit de voorzieningen onttrokken, terwijl jaarlijks een dotatie plaatsvindt aan de voorziening op basis van een meerjarig gemiddelde.

De overige voorzieningen worden bepaald op basis van de daadwerkelijke geschatte verplichtingen aan het einde van het boekjaar, waarbij de voorzieningen voor personele verplichtingen, zijn berekend op basis van actuariële uitgangspunten.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
De schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

2.1.2 Toelichting op de te onderscheiden posten op de balans per 31 december 2020

VASTE ACTIVA

Materiele vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa in 2020 is als volgt:

Materiele vaste activa					
In €	Boekwaarde 1-1-2020	Vermeer-dering	Vermin-dering	Af-schrijvingen	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.505.000	800.000	-	197.000	3.108.000
Gronden en terreinen in erfpacht	*20.000*	-	-	-	*20.000*
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken EN	*1.916.000*	355.000	-	*155.000*	*2.116.000*
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken MN	*569.000*	*445.000*	-	*42.000*	*972.000*
Gronden en terreinen	1.133.000	-	-	-	*1.133.000*
Woonruimten	523.000	-	-	14.000	*509.000*
Bedrijfsgebouwen	10.227.000	300.000	-	466.000	*10.061.000*
Vervoersmiddelen	39.000	-	-	24.000	*15.000*
Automatisering	12.000	-	-	4.000	*8.000*
Machines, apparaten en installaties	43.000	-	-	23.000	*20.000*
Overige materiele vaste activa	3.813.000	399.000	-	205.000	*4.007.000*
Overige materiele vaste activa onderwijs	607.000	-	2.000	-	*605.000*
Totaal	**18.902.000**	**1.499.000**	**2.000**	**933.000**	**19.466.000**

De belangrijkste investeringen per activa soort zijn:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken						
In €	Krediet	Boekwaarde 1-1-2020	Mutaties 2020	Boekwaarde 31-12-2020	Realisatie 2020	Verwachte realisatie
Perceel 1: Groot onderhoud haven	567.000	506.000	-	506.000	NEE	2021
De Kom: Nutsvoorzieningen	56.000	-	-	-	NEE	2021
Verkeersveiligheid hoofdweg	300.000				NEE	2021
Parkeren West	70.000				NEE	2021
Aanpassen openbaar vervoer	300.000	149.000	-	149.000	NEE	2021
Heesterkooiweg	180.000	-	180.000	180.000	JA	
Fietspad Paal 8	185.000		181.000	181.000	JA	
Ambulance steiger	185.000		175.000	175.000	JA	
electriciteitspalen	36.250	-	33.000	33.000	JA	

Bedrijfsgebouwen						
In €	Krediet	Boekwaarde 1-1-2020	Mutaties 2020	Boekwaarde 31-12-2020	Realisatie 2020	Verwachte realisatie
Verduurzaming zwembad	300.000	-	300.000	300.000*	Ja	
Tonnenloods	1.000.000	-	-	-	NEE	2021
Grond Tonnenloods	485.000	-	-	-	NEE	2021

** De verduurzaaming van het zwembad wordt door Optisport gerealiseerd*

Overige materiële vaste activa						
In €	Krediet	Boekwaarde 1-1-2020	Mutaties 2020	Boekwaarde 31-12-2020	Realisatie 2020	Verwachte realisatie
vGPR 2020	150.000	-	161.000	161.000	Ja	

Overige materiële vaste activa onderwijs				
In €	Krediet	Boekwaarde 1-1-2020	Mutaties 2020	Boekwaarde 31-12-2020
Overige materiële vaste activa onderwijs		607.000	-2.000	605.000

Afschrijvingen

De volgende afschrijvingstermijnen gelden:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- woonruimten	30 jaar
- bedrijfsgebouwen	25 jaar
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken	20 jaar
- vervoermiddelen	6 jaar
- computers (automatisering)	5 jaar
- machines, apparaten, installaties	15 jaar
- overige materiële vaste activa	15 jaar

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa					
in €	Boekwaarde 1-1-2020	Vermeer-deringen	Verminde-ringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2020
Kapitaalverstrekkingen	71.000	0	0	0	71.000
Leningen woningbouwvereniging	268.000	0	0	15.000	253.000
Overige langlopende geldleningen u/g	462.000	0	0	11.000	451.000
Overige uitzettingen langer dan 1 jaar	97.000	0	0	0	97.000
Totaal	**898.000**	**0**	**0**	**26.000**	**872.000**

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

Het verloop van de voorraden is in 2020 als volgt:

Voorraden				
in €	Boekwaarde 1-1-2020	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Boekwaarde 31-12-2020
Onderhanden werk				
Gronden in exploitatie				
West-Aletalaan/Campus, fase 4	-352.000	352.000		0
Dellewal	2.217.000			2.217.000
KLU-locatie	266.000	0		266.000
Panden in exploitatie				
Campus	2.949.000	0		2.949.000
Gereed product en handelsgoederen				
Voorraad winkel CNL	5.000			5.000
	5.085.000	**352.000**	**0**	**5.437.000**

West-Aletalaan/ Campus, fase 4
In 2020 heeft een vermeerdering plaatsgevonden van € 352.000, bestaande uit € 76.000 gemaakte bouwkosten, € 52.000 reservering te betalen vennootschapsbelasting en € 224.000 positief resultaat. Het project is in 2020 afgerond.

Dellewal en voormalige campus
Het college en de raad zijn van mening dat onze eigen vermogenspositie de financiële risico's die uit beide complexen kunnen voortvloeien niet kan opvangen. Het college en de raad zijn zich ervan bewust dat het realiseren van de nu in de balans opgenomen boekwaarde van het complex Dellewal en de Campusgebouwen noodzakelijk is om onze eigen vermogenspositie op het door uw raad geformuleerde minimale niveau te

handhaven. Verliezen die eventueel zouden kunnen ontstaan uit hoofde van de hiervoor genoemde risico's kunnen op dit moment niet ten laste van het eigen vermogen worden opgevangen zonder de financiële positie van onze gemeente te ondergraven, hetgeen we ons als zelfstandige gemeente niet kunnen veroorloven.

KLU-locatie

De verwachting is dat deze locatie in 2021 kan worden verkocht, tegen minimaal de boekwaarde, aan Woon Friesland.

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
In €	Balans 31-12-2020	Balans 31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen		
BTW	63.000	54.000
BCF	1.448.000	1.290.000
Debiteuren	386.000	61.000
Totaal vorderingen op openbare lichamen	**1.897.000**	**1.405.000**
Overige vorderingen		
Algemene debiteuren	432.000	238.000
Af: voorziening voor dubieus	-39.000	-15.000
Subtotaal	**393.000**	**223.000**
Belastingdebiteuren	903.000	178.000
Ontvangsten onderweg	-231.000	-34.000
Af: voorziening dubieus	-17.000	-17.000
Subtotaal	**655.000**	**127.000**
Af te dragen loonheffing december	-275.000	-
Overige vorderingen (niet gespecificeerd)	-34.000	-22.000
Totaal overige vorderingen	**739.000**	**328.000**
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**2.636.000**	**1.733.000**

Een ouderdomsanalyse van de debiteuren is per ultimo 2020 als volgt te geven:

Ouderdomsanalyse debiteuren per 31-12-2019					
in €	Aantal dagen openstaand				
	x = < 30	*30 < x > 60*	*60 < x > 90*	*x = > 90*	*Totaal*
Algemene debiteuren en openbare lichamen	613.000	77.000	2.000	126.205	818.205
Belastingdebiteuren				512.000	512.000
	613.000	77.000	2.000	638.205	1.330.205

Door de Corona crisis zijn de belastingen later in het jaar opgelegd, waardoor de stand van de belastingdebiteuren eind 2020 relatief hoog is.

Liquide middelen

Liquide middelen		
In €	Balans 31-12-2020	Balans 31-12-2019
ABN-AMRO	9.000	13.000
BNG	-	619.000
Rabobank	76.000	77.000
Kas	6.000	7.000
Liquide middelen onderwijs	278.000	462.000
Totaal liquide middelen	**369.000**	**1.178.000**

Overlopende activa

Overlopende activa		
In €	Balans 31-12-2020	Balans 31-12-2019
Te ontvangen van Ministerie inzake SoZaWe	125.000	73.000
Nog te vorderen toeristenbelasting	1.889.000	2.147.000
Nog te vorderen precariobelasting	30.000	95.000
Te vorderen bedragen onderwijs	60.000	71.000
Overige overlopende activa	392.000	241.000
Totaal overlopende activa	**2.496.000**	**2.627.000**

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van baten en lasten (resultaat). Hieronder zijn deze categorieën nader gespecificeerd:

Eigen vermogen		
in €	Balans 31-12-2020	Balans 31-12-2019
A - Algemene reserve	3.847.000	3.654.000
B - Bestemmingsreserves	5.444.000	5.106.000
Saldo van de rekening van baten en lasten	534.000	267.000
Totaal eigen vermogen	**9.825.000**	**9.027.000**

Voor een totaaloverzicht van de reserves en voorzieningen gedurende het jaar 2020, verwijzen wij u naar bijlage 1 Reserves en voorzieningen bij deze jaarrekening.

A - Algemene reserve	
in €	
Stand per 1 januari 2020	3.654.000
Vermeerderingen:	
Resultaatbestemming 2019	193.000
Subtotaal	3.847.000
Verminderingen:	
Resultaatbestemming 2019	
Stand per 31 december 2020	**3.847.000**

De algemene reserve wordt beschouwd als de belangrijkste component van het financiële weerstandsvermogen. Het minimale weerstandsvermogen per 31 december 2020 is €

3.395.000, dit is het geblokkeerde deel van de algemene reserve en dient als bufferfunctie voor het opvangen van financiële tegenvallers.

B1 - Reserve recreatie	
in €	
Stand per 1 januari 2020	254.000
Vermeerderingen:	
Resultaatbestemming 2019	74.000
Subtotaal	328.000
Verminderingen	
Stand per 31 december 2020	**328.000**

Deze reserve wordt gevormd door meevallende opbrengsten toeristenbelasting. Alleen eenmalige kosten ten behoeve van het toeristisch product worden ten laste van de reserve gebracht. Een specificatie van de opbrengsten en de verdeling van de toeristenbelasting vindt u in bijlage 4 ‘’opbrengst en verdeling toeristenbelasting’’ van deze jaarrekening.

B2 - Reserve exploitatie 't Behouden Huys	
in €	
Stand per 1 januari 2020	61.000
Vermeerderingen:	
Exploitatieresultaat 2020	-
Stand per 31 december 2020	**61.000**

In 2020 is er geen exploitatieoverschot van het Behouden Huys. Derhalve vindt geen toevoeging aan de reserve plaats.

B3 - Reserve havenbedrijf	
in €	
Stand per 1 januari 2020	3.991.000
Vermeerderingen:	
Jaarlijkse dotatie (volgens begroting)	411.000
Subtotaal	4.402.000
Verminderingen:	
Dekking exploitatie havenbedrijf	-324.000
Stand per 31 december 2020	**4.078.000**

Bij de overdracht van de havenexploitatie van het Rijk naar de gemeente heeft de gemeente een afkoopsom ontvangen voor toekomstige negatieve exploitatiekosten en onderhoudskosten. Deze afkoopsom is gestort in de reserve havenbedrijf. De totale lasten welke gemoeid zijn met de haven moeten uiteindelijk deel uit gaan maken van de gemeentelijke exploitatie. De reserve wordt in eerste instantie gebruikt als overbrugging van de tijd die nodig is om tot dat moment te komen. Daarna dient de reserve om schommelingen in de exploitatie op te vangen.

B5 - Reserve budgetoverheveling	
in €	
Stand per 1 januari 2020	779.000
Vermeerderingen:	
Trimbos	20.000
Masterplan haven	222.000
Inning toeristenbelasting	95.000
Tonnenloods	22.000
Duurzaamheid	323.000
Omgevingswet	60.000
Woonprogramma 135+	216.000
Subtotaal	1.737.000
Verminderingen:	
Besteding overgehevelde middelen van 2019	-779.000
Stand per 31 december 2020	**958.000**

Deze reserve is bedoeld om middelen die in 2020 niet besteed zijn en die voldoen aan de criteria voor budgetoverheveling mee te nemen naar 2021. In 2021 staan hier uitgaven tegenover met een vastgelegde bestedingsverplichting.

B6 - Reserve Dr. J.W. van Dierenfonds	
in €	
Stand per 1 januari 2020	21.000
Verminderingen:	
Aankoop Schilderij	-3.000
Vermeerderingen:	
Bespaarde rente over eigen financieringsmiddelen	1.000
Stand per 31 december 2020	**19.000**

Deze reserve is bedoeld voor specifieke aankopen voor het museum ’t Behouden Huys. Aan de reserve wordt 5% rente toegevoegd.

Voorzieningen

Voorzieningen		
in €	Balans 31-12-2020	Balans 31-12-2019
C - Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.758.000	1.854.000
D - Onderhoudsvoorzieningen	1.892.000	1.598.000
E - Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	1.250.000	1.382.000
Totaal voorzieningen	**4.900.000**	**4.834.000**

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Zij bevatten voorziene lasten in verband met risico’s en verplichtingen waarvan de omvang min of meer onzeker is. Voorzieningen kunnen ook betrekking hebben op verplichtingen van bepaalde kosten die in de tijd onregelmatig gespreid zijn.

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

C1 - Voorziening verlof- en spaaruren personeel	
in €	
Stand per 1 januari 2020	51.000
Verminderingen:	
Vrijval spaaruren	-31.000
Stand per 31 december 2020	**20.000**

Enkele medewerkers hebben rechten opgebouwd om spaaruren op een bepaald moment om te zetten in verlof. De rechten worden in de balans opgenomen in deze voorziening. De opgebouwde rechten worden jaarlijks aangepast aan de loonontwikkeling. Een aantal jaren geleden zijn er met medewerkers afspraken gemaakt omtrent het overschot aan verlofuren. Een aantal medewerkers heeft er voor gekozen om dit verlof op te nemen bij het einde van het dienstverband. Deze lasten worden vanaf 2014 eveneens in de balans opgenomen in deze voorziening.

C2 - Voorziening verplichtingen voormalige bestuurders	
in €	
Stand per 1 januari 2020	1.620.000
Vermeerderingen:	
Dotatie op basis van actuariële berekening	26.000
Subtotaal	1.646.000
Verminderingen:	
Betalingen aan voormalige bestuurders	-86.000
Stand per 31 december 2020	**1.560.000**

Bestuurders bouwen tijdens hun ambtsperiode wachtgeldrechten en pensioenrechten op. Indien bestuurders op enig moment niet opnieuw worden benoemd of tussentijds defungeren, kan aanspraak worden gemaakt op wachtgeld. Gewezen bestuurders hebben vanaf het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen. Daar sprake kan zijn van een aanzienlijke financiële verplichting jegens wethouders en hun partners, is besloten deze verplichtingen op te nemen in een voorziening. Voor fungerende bestuurders worden de rechten in de voorziening opgenomen op het moment van defungeren.

De voorziening verplichting voormalig bestuurders wordt jaarlijks aangepast aan de dan bekende rechten. De voorziening wordt actuarieel berekend, rekening houdend met een wettelijke rekenrente van 0,082% en actuele sterftetafels.

C3 - Voorziening afkoopsommen graven	
in €	
Stand per 1 januari 2020	183.000
Vermeerderingen:	
Ontvangen afkoopsommen voor langdurig onderhoud	20.000
Subtotaal	203.000
Verminderingen:	
Vrijval ten gunste van de exploitatie	-25.000
Stand per 31 december 2020	**178.000**

Deze voorziening wordt gevormd in verband met de verplichtingen die de gemeente heeft in verband met het periodiek onderhoud aan graven op de begraafplaats van West-Terschelling. De van nabestaanden ontvangen afkoopsommen voor het onderhoud worden aan de voorziening toegevoegd. De lasten van onderhoud worden op de voorziening in mindering gebracht.

Onderhoudsvoorzieningen

De onderhoudsvoorzieningen voor gemeentelijke riolering, wegen en paden en de gemeentelijke gebouwen worden bepaald op basis van een meerjarig onderhouds-gemiddelde. Onderhoudslasten worden uit de voorzieningen onttrokken, terwijl jaarlijks een dotatie plaatsvindt aan de voorziening op basis van het betreffende beheersplan.

D1 - Onderhoudsvoorziening riolering	
in €	
Stand per 1 januari 2020	621.000
Vermeerderingen:	
Saldo product riolering	241.000
Stand per 31 december 2020	**862.000**

D2 - Onderhoudsvoorziening wegen en paden	
in €	
Stand per 1 januari 2020	558.000
Vermeerderingen:	
Dotatie op basis van het beheersplan	386.000
Subtotaal	944.000
Verminderingen:	
Onttrekking in verband met uitgevoerd onderhoud	-464.000
Stand per 31 december 2020	**480.000**

D3 - Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen	
in €	
Stand per 1 januari 2020	421.000
Vermeerderingen:	
Dotatie op basis van het beheerplan	280.000
Subtotaal	701.000
Verminderingen:	
Onttrekking in verband met uitgevoerd onderhoud	-151.000
Stand per 31 december 2020	**550.000**

Door derden beklemde middelen

E1 - Voorziening onderwijs	
in €	
Stand per 1 januari 2020	1.382.000
Verminderingen:	
Mutatie in de voorziening volgens de jaarrekening 2020	-132.000
Stand per 31 december 2020	**1.250.000**

De voorziening onderwijs wordt gevormd door het verschil tussen de door het Rijk betaalde vergoedingen aan de gemeente Terschelling voor het openbaar onderwijs en de daaruit betaalde lasten. De gemeente fungeert hierin als bevoegd gezag. Door de invoering van de landelijke lumpsum financiering van het openbaar onderwijs heeft het openbaar onderwijs een zelfstandige jaarrekening opgesteld waarvan de activa en passiva alsmede de baten en lasten in de gemeentelijke jaarrekening zijn geconsolideerd.
Vanaf het jaar 2008 wordt in de jaarrekening van de gemeente één voorziening onderwijs geadministreerd, waarvan het eindsaldo overeenstemt met het eigen vermogen volgens de eindbalans van het openbaar onderwijs.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Langlopende schulden				
in €	Boekwaarde 1-1-2020	Opgenomen lening	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2020
Binnenlandse banken	10.945.000	2.500.000	956.000	12.489.000
Totaal	**10.945.000**	**2.500.000**	**956.000**	**12.489.000**

Bijlage 2 Langlopende geldleningen geeft een gedetailleerd overzicht van de mutaties in de geldleningen. In 2020 is een nieuwe lening afgesloten van € 2.500.000 en de rentelast op de geldleningen bedroeg over 2020 € 297.000.

Kasgeldlimiet en opgenomen kasgeld		
In €	2020	2019
Kasgeldlimiet (8,5% van €24.000.000)	2.040.000	1.891.000
Opgenomen kasgeld	1.000.000	2.500.000
Overschrijding limiet	**-1.040.000**	**609.000**

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar.

Liquide middelen		
In €	Balans 31-12-2020	Balans 31-12-2019
BNG	78.000	-
Kasgeldlening	1.000.000	2.500.000
Totaal liquide middelen	**1.078.000**	**2.500.000**

Overige schulden		
In €	Balans 31-12-2020	Balans 31-12-2019
Crediteuren overheid	65.000	370.000
Crediteuren overig	389.000	481.000
Betalingen onderweg	-	-
Crediteuren onderwijs	202.000	268.000
Totaal overige schulden	**656.000**	**1.119.000**

Overlopende passiva		
In €	balans 31-12-2020	Balans 31-12-2019
Transitorische rente geldleningen	194.000	213.000
Groenfonds Noordermiede en bedrijventerrein	327.000	339.000
Duurzaamheidssubsidie zwembad	300.000	-
Ministerie Sociale Zaken	69.000	69.000
FUMO te verwachten afrekening dienstverlening	50.000	354.000
Vooruitontvangen huur Passantenhaven	407.000	439.000
Storting depot Passantenhaven incl. rente	105.000	105.000
Te verrekenen met de Passantenhaven	175.000	-
Belastingdienst	50.000	50.000
Specifieke uitkering Sport	116.000	60.000
Aanvulling loonkosten	135.000	58.000
Te betalen vennootschapsbelasting	52.000	-
Terug te betalen TOZO	84.000	-
Overige overlopende passiva	264.000	309.000
Totaal overlopende passiva	**2.328.000**	**1.996.000**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen
De gemeente heeft waarborgen verstrekt tot een bedrag van € 9.862.000 voor nog uitstaande geldleningen van andere instellingen. In bijlage 3 Gewaarborgde geldleningen wordt een specificatie gegeven van dit bedrag naar de aard van deze gewaarborgde geldleningen. Het risico om voor deze waarborgen te worden aangesproken is overigens zeer gering omdat de leningen grotendeels voorafgaand zijn geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

Erfpachtverplichtingen
De gemeente heeft jaarlijkse verplichtingen tot het betalen van erfpachten voor een bedrag van € 18.000.

2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening (Programmarekening)

2.2.1 Programmarekening Lasten

Programmarekening over het jaar 2020						
Lasten	**Rekening 2020**		**Begroting 2020**		**Rekening 2019**	
Lokale heffingen		**96.000**		**190.000**		**113.000**
Onroerende zaakbelasting	59.000		57.000		71.000	
Toeristenbelasting	37.000		133.000		42.000	
Forensenbelasting						
Precariobelasting						
Kostendekkende activiteiten		**-144.000**		**-1.570.500**		**1.701.000**
Riolering	787.000		-739.500		780.000	
Afval	-931.000		-831.000		921.000	
Algemene uitkering		**0**		**0**		**0**
Programma's		**22.387.000**		**25.203.500**		**20.689.000**
0: Bestuur en ondersteuning	6.738.000		7.387.000		7.526.000	
1: Veiligheid	929.000		871.000		791.000	
2: Verkeer, vervoer en waterstaat	1.799.000		2.219.000		1.567.000	
3: Economie	225.000		412.000		260.000	
4: Onderwijs	4.190.000		4.084.000		4.111.000	
5: Sport, cultuur en recreatie	1.613.000		1.634.000		1.689.000	
6: Sociaal domein	3.336.000		3.254.500		2.937.000	
7: Volksgezondheid en milieu	2.406.000		4.038.000		557.000	
8: VHROSV	1.151.000		1.304.000		1.251.000	
Subtotaal		**22.339.000**		**23.823.000**		**22.503.000**
Mutaties in de reserves		**1.370.000**		**588.000**		**1.076.000**
Stortingen	1.370.000		588.000		1.076.000	
Saldo		**23.709.000**		**24.411.000**		**23.579.000**
Vennootschapsbelasting		**0**		**0**		**0**
Nog te bestemmen resultaat		**534.000**		**0**		**267.000**
Totaal		**24.243.000**		**24.411.000**		**23.846.000**

2.2.2 Programmarekening Baten

Programmarekening over het jaar 2020						
Baten	**Rekening 2020**		**Begroting 2020**		**Rekening 2019**	
Belastingen		**5.353.000**		**5.165.000**		**5.960.000**
Onroerende zaakbelasting	2.093.000		2.078.000		2.048.000	
Toeristenbelasting	2.472.000		2.276.000		3.104.000	
Forensenbelasting	741.000		716.000		699.000	
Precariobelasting	47.000		95.000		109.000	
Kostendekkende activiteiten		**1.646.000**		**1.668.000**		**1.636.000**
Riolering	846.000		850.000		846.000	
Afval	800.000		818.000		790.000	
Algemene uitkering		**9.704.000**		**9.689.000**		**8.804.000**
Programma's		**6.434.000**		**5.900.000**		**6.558.000**
0: Bestuur en ondersteuning	358.000		431.000		519.000	
1: Veiligheid	55.000		44.000		45.000	
2: Verkeer, vervoer en waterstaat	333.000		426.000		403.000	
3: Economie	0		0		0	
4: Onderwijs	3.735.000		3.553.000		3.626.000	
5: Sport, cultuur en recreatie	334.000		243.000		436.000	
6: Sociaal domein	419.000		379.000		388.000	
7: Volksgezondheid en milieu	147.000		61.000		631.000	
8: VHROSV	1.053.000		763.000		510.000	
Subtotaal		**23.137.000**		**22.422.000**		**22.958.000**
Mutaties in de reserves		**1.106.000**		**1.297.000**		**888.000**
Onttrekkingen	1.106.000		1.297.000		888.000	
Saldo		**24.243.000**		**23.719.000**		**23.846.000**
Vennootschapsbelasting		**0**		**0**		**0**
Nog te bestemmen resultaat		**0**		**692.000**		**0**
Totaal		**24.243.000**		**24.411.000**		**23.846.000**

2.3 Paragrafen

2.3.1 Paragraaf 1 – Lokale heffingen

Inleiding

Voor de uitvoering van gemeentelijke taken heeft de gemeente middelen nodig om de hiermee gepaard gaande kosten te dekken. Het innen van lokale heffingen behoort tot één van de mogelijkheden om deze middelen te verschaffen. In deze paragraaf volgt een overzicht van de lokale heffingen die in onze gemeente worden geheven. Verder worden de ontwikkelingen van de onroerendezaakbelasting (OZB), afvalstoffenheffing en rioolheffing weergeven.

Heffingen kunnen worden onderverdeeld in belastingen en retributies. In onze gemeente worden de volgende heffingen opgelegd:

Lokale heffingen				
in €	Begrote inkomsten	Werkelijke inkomsten	Verschil in €	Verschil in %
Onroerende + roerende zaakbelasting				
- eigendom woningen	1.113.000	1.140.000	27.000	2%
- eigendom niet-woningen	596.000	592.000	-4.000	-1%
- gebruiker niet-woningen	369.000	361.000	-8.000	-2%
Afvalstoffenheffing	800.000	818.000	18.000	2%
Rioolheffing	850.000	846.000	-4.000	0%
Precariobelasting	95.000	47.000	-48.000	-51%
Toeristenbelasting	2.276.000	2.472.000	196.000	9%
Forensenbelasting	716.000	741.000	25.000	3%
Havengelden	261.000	171.000	-90.000	-34%
Grafrechten	7.000	9.000	2.000	29%
Leges burgelijke stand en burgerzaken	150.000	112.000	-38.000	-25%
Leges bouwvergunningen en welstand	456.000	565.000	109.000	24%
Totaal	**7.689.000**	**7.874.000**	**185.000**	2%

Uitgangspunt bij lokale heffingen is dat deze kostendekkend moeten zijn, een gemeente mag hier geen winst op maken. Vanuit dat oogpunt worden in de komende jaren verschillende leges en heffingen opnieuw bekeken. Hiervoor is het programma kostendekkendheid.nl aangeschaft. Hiermee kan snel worden gekeken of de begrote en werkelijk geïnde leges en heffingen kostendekkend zijn.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De grondslag voor de heffing van OZB in 2020 is de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2019. De feitelijke opbrengst over het belastingjaar 2020 is per saldo € 27.000 (2,43%) hoger dan geraamd. De reden hiervan is dat de WOZ-waarde altijd iets hoger wordt vastgesteld dan vooraf ingeschat.

Tarieven Onroerende zaakbelasting (OZB)			
In %		2019	2020
	Eigendom Woningen	0,1010%	0,1030%
	Eigendom Niet-Woningen	0,2970%	0,2980%
	Gebruiker Niet-Woningen	0,2160%	0,2170%

Rioolheffing

Sinds de introductie van de Wet gemeentelijke watertaken op 1 januari 2008 dient de gemeente niet alleen zorg te dragen voor stedelijk afvalwater, maar ook voor regenwater en grondwater. Om deze taken goed uit te voeren worden er kosten gemaakt. Deze kosten worden via de rioolheffing verhaald op gebruikers van woningen en niet-woningen.
Het tarief voor de rioolheffing wordt gebaseerd op het vastgestelde verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). In 2019 is het vGRP voor 2019-2023 vastgesteld. Het tarief voor de rioolheffing is al een aantal jaar gelijk. De werkelijke opbrengst voor het belastingjaar 2020 valt € 4.000 (0,5%) lager uit dan geraamd.

Tarieven Rioolheffing		
In €	2019	2020
Tarief Rioolheffing	176	176

De inkomsten uit rioolheffing mogen de kosten die gemoeid zijn met deze taken niet overschrijden. In onderstaande tabel is de kostendekkendheid van de rioolheffing te zien. Het dekkingspercentage van 96% geeft bijvoorbeeld aan dat de kosten voor 96% gedekt worden door de ontvangen heffingen. Het tekort hoeft niet te worden gedekt door tariefsverhogingen maar wordt gedekt vanuit de voorziening. Op deze manier is de kostendekkendheid van riolering altijd 100%.

In onderstaande tabel is te zien dat de kostendekkendheid voor 2020 uitkomt op 100%. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat er in 2019 minder investeringen hebben plaatsgevonden en er dus in 2020 lagere kapitaallasten waren. Daarnaast is er ook minder uitgegeven aan onderhoud. Deze uitgaven zijn doorgeschoven naar de toekomst. Het overschot is daarom gestort in de voorziening riolering, zodat de uitgaven in de komende jaren hieruit kunnen worden gedekt.
Voor een overzicht van de opbouw van deze voorziening verwijzen wij u naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Kostendekkendheid Rioolheffing			
In €	Begroot 2020	Werkelijk 2020	Verschil
Lasten taakveld 7.2 (incl. toerekeningen)	-504.500	-552.000	-47.500
Saldo exploitatielasten taakveld 7.2 Riolering	**-504.500**	**-552.000**	**-47.500**
Toe te rekenen kosten			
Toerekening overhead	-235.000	-235.000	-
BTW	-59.000	-59.000	-
Saldo exploitatielasten taakveld 7.2 Riolering	**-798.500**	**-846.000**	**-47.500**
Opbrengst heffingen	850.000	846.000	-4.000
Saldo Riolering	51.500	-	-51.500
Dekkingspercentage	106%	100%	

Afvalstoffenheffing

Het huishoudelijk afval wordt door de gemeente ingezameld, afgevoerd en verwerkt. Met ingang van 2012 heeft de gemeente deze taken ondergebracht bij Omrin.
Omrin is een samenwerkingsverband op het gebied van afvalinzameling van alle gemeenten in Friesland. Om deze samenwerking te kunnen bekostigen wordt er afvalstoffenheffing geheven per huishoudelijke aansluiting.

Het tarief afvalstoffenheffing wordt jaarlijks geïndexeerd en opnieuw vastgesteld. In 2020 was de werkelijke opbrengst afvalstoffenheffing € 18.000 (2,25%) hoger dan geraamd. Dit komt door een hoger aantal aansluitingen.

Tarieven Afvalstoffenheffing		
In €	2019	2020
Tarief afvalstoffenheffing	202	207

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing			
In €	Begroot 2020	Werkelijk 2020	Verschil
Lasten taakveld 7.3			
Afvalinzameling	-458.000	-470.000	-12.000
Afvalverwerking	-340.000	-328.000	12.000
Milieustraat	-82.000	-114.000	-32.000
Overslagstation	-3.000	-	3.000
Baten taakveld 7.3			
Afvalverwerking	60.000	63.000	3.000
Huuropbrengsten	11.000	11.000	-
Saldo exploitatielasten taakveld 7.3 Afval	**-812.000**	**-838.000**	**-26.000**
Toerekening overhead	-19.000	-19.000	-
Saldo exploitatielasten taakveld 7.3 incl. overhead	**-831.000**	**-857.000**	**-26.000**
Opbrengst heffingen	800.000	818.000	18.000
Saldo Afval	-31.000	-39.000	-8.000
Dekkingspercentage	96%	95%	

Lastendruk gemeente Terschelling

De gemiddelde woonlasten in een gemeente bestaan uit OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

In de onderstaande tabel is de lastendruk van de gemeente Terschelling over de afgelopen vier jaar weergeven. Zoals te zien is stijgt de lastendruk ieder jaar als gevolg van de inflatie. De gemiddelde stijging van de lastendruk is 2%.

Lastendruk		
In €	2019	2020
Gemiddelde WOZ-waarde	321.000	331.000
OZB lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	328	341
Rioolheffing voor gezin	176	176
Afvalstoffenheffing voor gezin	202	207
Gemiddelde woonlasten Gemeente Terschelling	**706**	**724**

Het centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) brengt jaarlijks de Atlas van de lokale lasten uit. Voor een vergelijking van de lokale lasten van de gemeente Terschelling met andere gemeenten verwijzen we naar www.coelo.nl.

Precariobelasting
De gemeente Terschelling heft precariobelasting als vergoeding voor het gebruik van openbare grond. De precariobelasting wordt specifiek geheven voor het plaatsen van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Door de coronacrisis is in maart 2020 besloten dat er geen precariobelasting geheven wordt over de periode dat bedrijven die hiervoor in aanmerking kwamen verplicht gesloten moesten blijven. Voor de periode maart-juni 2020 en oktober-december 2020 moesten alle horeca bedrijven dicht blijven en werd er dus geen precariobelasting geheven. De opbrengst precariobelasting over het belastingjaar 2020 valt daarom naar verwachting € 65.000 (68%) lager uit dan begroot.

Toeristenbelasting
De toeristenbelasting is een belasting die wordt geheven waarvan de opbrengst ten goede komt van het toeristisch product. Toeristenbelasting wordt geheven van degene die tegen vergoeding gelegenheid tot nachtverblijf biedt en voor de eerste dag via een opslag op het bootkaartje.

De gemeente Terschelling heft een vast tarief per persoon per nacht welk jaarlijks stijgt met de inflatiecorrectie van dat jaar. Voor 2020 bedroeg de toeristenbelasting € 1,74 per nacht.

Tarieven Toeristenbelasting		
In €	2019	2020
Tarief Toeristenbelasting	1,70	1,74

De aanslagen voor de toeristenbelasting 2020 worden pas in het jaar 2021 opgelegd. De reden hiervoor is dat de verblijfsverstrekkers pas na afloop van het jaar hun aangifte toeristenbelasting kunnen indienen.
Verwacht wordt dat de totaalopbrengst toeristenbelasting € 662.000 lager uitvalt dan primair begroot. Dit is te wijten aan de coronacrisis. Omdat er vanaf maart een tijdje een reisverbod gold binnen Nederland en een aantal campings en accommodaties gedwongen gesloten moest blijven, werd er minder toeristenbelasting geïnd.

Forensenbelasting
De forensenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden op het eiland. De forensenbelasting voor het belastingjaar 2020 is vastgesteld op € 241,86 per slaapplaats met een maximum van € 1.209,30 per verblijf. De werkelijke opbrengsten in 2020 zijn € 25.000 (3,5%) hoger dan de raming.

Havengelden
Havengeld is een vorm van leges, waarbij als uitgangspunt geldt dat tegenover een dienst die door de gemeente wordt verrichten een vergoeding wordt geheven. De gemeente Terschelling int havengelden van de schepen die aanleggen in onze haven en daar 1 of meer dagen verblijven. Deze gelden worden gebruikt voor het ‘draaiend’ houden van onze haven.

Bij het innen van de havengelden wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende soorten schepen:
- Pleziervaart
- Visserij
- Vrachtschip
- Passagiersschip

- Overige schepen

Iedere soort heeft zijn eigen tarief, welke zijn terug te vinden in de verordening havengelden 2020.

De werkelijke opbrengsten havengelden 2020 vallen € 90.000 (35%) lager uit dan de raming. De reden hiervan kan gezocht worden in enerzijds het sterk fluctueren van het gebruik van de haven en anderzijds de coronacrisis. Een groot deel van de inkomsten uit de haven wordt gehaald uit inkomsten van de Bruine vloot die ons eiland aandoet. Deze schepen vervoeren voornamelijk grotere groepen. Door de coronacrisis en de bijbehorende regels was het voor de Bruine vloot niet of nauwelijks mogelijk om hun diensten aan te bieden aan gasten. Een deel van de vloot heeft het eiland daarom minder frequent bezocht, of zelfs helemaal niet. Wanneer er toch schepen kwamen dan betaalden zij wel havengeld, maar vielen ook de inkomsten uit bijvoorbeeld toeristenbelasting grotendeels weg.

Naast bovengenoemde redenen merkt de havendienst dat onze haven door de jaren heen in populariteit is afgenomen. De komende jaren wordt geprobeerd om onze haven weer populair te maken voor schepen om aan te leggen. Hiervoor is het ‘masterplan’ haven opgesteld.

Grafrechten

De gemeente Terschelling int grafrechten bij degene die een graf gebruiken van de gemeente. De opbrengsten van de grafrechten worden gebruikt voor het onderhouden van de gemeentelijke begraafplaatsen. De werkelijke opbrengst grafrechten 2020 bedroeg € 29.000. Hiervan is een bedrag van € 20.000 gestort in de voorziening. Dit gedeelte betreft de rechten die zijn vooruitbetaald voor 10 of 20 jaar. Ieder jaar valt een gedeelte vrij om de kosten van het onderhoud gemeentelijke begraafplaatsen te dekken. De overige opbrengsten komen voort uit het begraven van personen of het overschrijven van rechten. Deze opbrengsten vallen voor 2020 € 2.000 (29%) hoger uit dan geraamd.

Leges burgerlijke stand en burgerzaken

Leges zijn vergoedingen die gemeenten vragen als tegenprestatie voor verrichte handelingen of taken. De opbrengsten uit de heffing van leges worden gebruikt om de kwaliteit van de verrichte handelingen en taken te waarborgen en om de personeels-, huisvesting- en materieelkosten te dekken. De hoogte van de leges voor 2020 is terug te vinden in de tarieventabel behorend bij de legesverordening 2020.
Het totaal van de ontvangen leges voor de burgerlijke stand (huwelijken en partnerschappen) en burgerzaken (paspoorten, rijbewijzen e.d.) is € 38.000 (25%) lager dan begroot.
Dit komt voort uit het feit dat er in 2020 minder huwelijken hebben plaatsgevonden door de coronacrisis. De zelfde crisis heeft er ook voor gezorgd dat een behoorlijk aantal huwelijken zijn geannuleerd.

Leges bouwvergunningen en welstand

Net zoals de leges voor de burgerlijke stand en burgerzaken zijn bouwleges vergoedingen die gemeenten ontvangen. Ook deze opbrengsten worden gebruikt om de kwaliteit van de verrichte handelingen en taken te waarborgen en om de personeels-, huisvesting- en materieelkosten te dekken. De hoogte van de bouwleges is de afgelopen jaren achtergebleven bij de kosten die gemaakt worden voor de verlening van bouw- en welstandsvergunningen. De werkelijke opbrengst van de bouwleges valt in het belastingjaar 2020 € 109.000 (24%) hoger uit dan geraamd. Deze extra opbrengst wordt veroorzaakt door leges die in rekening zijn gebracht voor een specifiek groot project. De verwachting is dat deze meeropbrengst daarom eenmalig is. De kosten hiervoor zijn grotendeels in 2019 gemaakt.

Kwijtschelding

Gemeenten kunnen in Nederland zelf bepalen welke gemeentelijke belastingen onder het kwijtscheldingsbeleid vallen. Het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente Terschelling kent de volgende uitgangspunten:

- Het kwijtscheldingspercentage voor de inkomensnorm is vastgesteld op 100% van de bijstandsnorm;
- Kwijtschelding kan uitsluitend worden verleend voor:
    - OZB woningen (na afschaffing van het gebruikersdeel komt dit nog maar zelden voor)
    - Rioolheffing
    - Afvalstoffenheffing

Sinds het jaar 2019 is het veel makkelijker geworden voor belastingplichtigen om kwijtschelding aan te vragen. Door de samenwerking met het Noordelijk Belastingkantoor kunnen belastingplichtigen digitaal hun kwijtschelding indienen. Het Noordelijk Belastingkantoor beoordeelt deze aanvraag en stuurt de uitkomst door naar de gemeente Terschelling. Wanneer het besluit tot kwijtschelding positief is, krijgt de belastingplichtige ook kwijtschelding voor de bovengenoemde belastingen van de gemeente Terschelling.

In 2020 zijn 12 verzoeken ingediend tot kwijtschelding. Hiervan zijn 4 verzoeken ingewilligd en 7 verzoeken afgewezen, 1 verzoek is nog in behandeling. In totaal werd er voor een bedrag van € 7.000 kwijtgescholden.

2.3.2 Paragraaf 2 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding
Op grond van het BBV bevat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een vaste set van financiële kengetallen. Deze kengetallen moeten inzichtelijk maken hoeveel (financiële) ruimte de gemeente heeft om extra structurele en incidentele lasten op te vangen. De financiële kengetallen kunnen door de gemeenteraad en externe toezichthouders betrokken worden bij de beoordeling en vergelijking van de financiële positie.

Naast de vaste set van kengetallen bevat deze paragraaf ook inzicht in de mogelijke risico's die de gemeente loopt en de invloed van deze risico's op de financiële positie. Om de risico's te beperken, heeft de gemeente een beleid voor risicomanagement. Als beleidskaders voor dit risicomanagement gelden de financiële verordening (art. 212 Gemeentewet), de nota van reserves en voorzieningen en deze paragraaf die zowel in de begroting als in de jaarrekening is opgenomen. In dit onderdeel wordt ook de weerstandscapaciteit beschreven en de ratio weerstandsvermogen bepaald.

Gekwantificeerde risico's
Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief (financieel) gevolg voor de organisatie. De risico's relevant voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn te ondervangen. Reguliere risico's - risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn - kunnen worden opgevangen door het afsluiten van verzekeringen of door het vormen van voorzieningen. Voorbeelden van risico's die opgevangen worden door het weerstandsvermogen zijn ondernemersrisico's (of bedrijfsrisico's) en hangen vooral samen met grondexploitatie, gebiedsuitbreiding, publiek - private samenwerking (PPS), sociale structuur (bij neergaande conjunctuur), de algemene uitkering en open-einde regelingen.

Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld waarmee de per eind 2020 beschikbare buffers kunnen worden geconfronteerd. Met onderstaande lijst is geprobeerd het risicoprofiel voor de gemeente Terschelling in kaart te brengen.

Voor de beoordeling van de kans dat een gebeurtenis zich voordoet, met de bijbehorende 'gekwantificeerde kans', hanteren we de volgende vijf klassen:

Klassen risico's		
Klasse	Kans	Financiële impact
1	Zeer klein (0 - 20%)	5%
2	Klein (21 - 40%)	25%
3	Gemiddeld (41 - 60%)	50%
4	Groot (61 - 80%)	75%
5	Zeer groot (81 - 100%)	95%

Voorbeeld:
Stel: de gemeente voert een onderhoudsproject uit van € 1 miljoen. Het financiële risico wordt bepaald op € 250.000 (het bedrag dat het budget kan worden overschreden). De kans dat dit risico zich voordoet wordt geschat op gemiddeld (klasse 3). De bijbehorende financiële impact bedraagt dan op grond van de bovenstaande tabel 50%. De benodigde incidentele weerstandscapaciteit voor dit project wordt dan berekend op € 125.000.

Hieronder worden de naar onze mening bekende risico's uitgewerkt en wordt een recapitulatie gegeven van het totaal.

Voor de hierna geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's is een rapporteringsondergrens voor het maximale financiële risico gehanteerd van € 250.000 of lager indien er bijzondere omstandigheden zijn. Maximale financiële risico's onder de € 250.000 worden in principe niet gepresenteerd.

Kosten sociaal domein
Een van de grootste risico's voor onze gemeente zijn de kosten in het sociaal domein. Het open eind karakter van de zorg voor jeugd en Wmo speelt hier een grote rol. Daarnaast worden deze kosten ook sterk beïnvloed door demografische factoren.
Een stijging van het aantal ouderen in de gemeente kan hierdoor een stijgend effect hebben op de kosten van Wmo. Bij het onderdeel Jeugd spelen andere factoren. De informatiestroom op dit gebied is tot nu toe niet optimaal geweest, waardoor niet alle kosten tijdig inzichtelijk waren. Hierdoor kan het zijn dat de gemeente ieder jaar weer met andere kosten geconfronteerd wordt omdat de zorgbehoefte onder de jeugd niet duidelijk in beeld is. Wel zit hier een verbeterende lijn in en wordt verwacht dat hier steeds meer grip op komt.

Tot eind 2019 had de gemeente Terschelling een reserve Sociaal Domein waaruit deze onvoorziene extra uitgaven gedekt konden worden. Deze reserve is per ultimo 2019 gedaald naar 0 en eventuele onvoorziene uitgaven moeten nu worden gedekt vanuit de andere beschikbare buffers en dus vanuit het weerstandsvermogen.

Campus (Maritiem Instituut)
In 2017 heeft de gemeente de gebouwen van de voormalige campus teruggekocht voor een waarde van 2,9 miljoen. De verwachting is dat deze gebouwen, gezien de huidige marktomstandigheden, verkocht of herontwikkeld kunnen worden waarbij de actuele boekwaarde kan worden terugverdiend. Hiermee wordt het bijbehorende risico ingeschat op zeer klein.

Complex voormalige dancing Dellewal
De huidige boekwaarde van deze grond is 2,2 miljoen. Afgelopen jaar is ingestemd met het voornemen tot het bouwen van 13 appartementen. Door verkoop van deze appartementen kan het complex naar verwachting tegen de huidige boekwaarde worden verkocht en is de verwachting dat geen afboeking hoeft plaats te vinden. Toch bestaat er een zeer klein risico dat de plannen anders lopen; hiermee is in het risicoprofiel rekening gehouden.

Gewaarborgde leningen
De gemeente staat garant voor een aantal leningen, onder andere voor de leningen die door de woningcorporatie via het WSW (waarborgfonds sociale woningbouw) zijn aangetrokken en rechtstreekse leningen aan WoonFriesland. In totaal gaat het om een bedrag van 9,86 miljoen euro. De kans dat een beroep wordt gedaan op deze garantstellingen is zeer klein, maar in theorie wel aanwezig.

Onderhoud kapitaalgoederen
Door het ontbreken van een vastgesteld beheerplan voor het groenonderhoud en een aflopend plan voor het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen kunnen de financiële risico's die dit met zich mee brengt op dit moment niet goed worden ingeschat. Er is een voorziening onderhoud gebouwen opgenomen in de balans, maar er is niet direct bekend of deze voorziening toereikend is voor de toekomstige kosten.
Daarnaast kunnen extreme weersomstandigheden zorgen voor een zwaardere belasting van de kapitaalgoederen. Dit geldt zeker op Terschelling. Hierdoor is er een risico op ongepland onderhoud. Verzekeringen tegen extreme weersomstandigheden zijn ook niet altijd mogelijk. Deze kosten worden bij calamiteiten voor een gedeelte gedekt uit de beschikbare voorzieningen, maar er blijft een kans dat deze niet toereikend zijn. Dit risico wordt echter geschat op klein.

De consequenties van bestaande en nieuwe bestemmingsplannen
Het opstellen van ruimtelijke plannen wordt steeds complexer door de nieuwe wet- en regelgeving. Ook in de komende jaren gaat er veel veranderen met de invoering van de nieuwe Omgevingswet. In het verleden is al gebleken dat Terschelling veel verschillende bestemmingsplannen kent met allemaal hun eigen karakter. Dit maakt het risico groter dat bij wijzigingen in bestemmingsplannen ingewikkelde juridische procedures moeten worden gevolgd die vaak tijd- en geldrovend zijn. Dit risico wordt door ons vooralsnog ingeschat op klein maar de ervaring is wel dat deze procedures wel sterk toenemen.

Terugloop toerisme
De gemeente Terschelling is voor een groot deel van haar inkomsten afhankelijk van de toeristenbelasting. Mocht de aanloop van toeristen om welke reden dan ook plotseling teruglopen dan heeft dit grote gevolgen voor de financiële positie. Een dergelijke situatie deed zich voor in 2020, toen Nederland in een lockdown ging vanwege het coronavirus. Een gedeelte van de accommodaties moest sluiten en ook de veerdiensten voeren minder. Dit heeft ervoor gezorgd dat er minder toeristenbelasting binnen kwam. In deze situatie werd er compensatie geboden vanuit het Rijk en blijkt de werkelijke financiële schade gelukkig mee te vallen. Ook in de toekomst is niet uit te sluiten dat het toerisme nog eens terugloopt door onverwachte gebeurtenissen, al achten wij de kans hierop klein en gaan wij ervan uit dat ook dan het Rijk ons dan financieel zal ondersteunen.

Verstrekte geldleningen
De gemeente Terschelling heeft een viertal leningen verstrekt aan onder andere twee sportinstellingen. De verstrekte leningen brengen als risico met zich mee dat deze, door eventuele financiële problemen bij de lenende partij, niet volledig kunnen worden afgelost. De kans dat hier een beroep op wordt gedaan is zeer klein omdat de leningen worden gedekt door onderliggende hypothecaire rechten maar is wel aanwezig.

Masterplan haven
Op 23 september 2020 is het uitvoeringsplan Havenfront Terschelling vastgesteld door de gemeenteraad. Binnen het uitvoeringsplan zijn een aantal initiatieven en projecten gepland. De totale kosten van het plan worden voorlopig geraamd op € 20,7 miljoen. Deze kosten zullen gedeeltelijk worden gedekt door investeringen door de gemeente, maar om de totale financiering rond te krijgen wordt ook gekeken naar cofinanciering vanuit andere overheden. Door de omvang brengt het project risico's met zich mee. Deze risico's liggen voornamelijk op het gebied van aanbesteding en uitvoering van de werkzaamheden en de kans dat deze zich voordoen wordt ingeschat op gemiddeld. Als financieel risico is het grootste project binnen het Masterplan aangehouden, dat een omvang kent van € 6,3 miljoen. Door een adequaat projectmanagement achten wij het verantwoord het risico op klein in te schatten.

Niet-gekwantificeerde risico's
De niet-gekwantificeerde risico's hebben eveneens een (negatief) effect op de bedrijfsvoering en/of de financiële positie van de gemeente Terschelling. Het effect hiervan is echter niet meetbaar te maken in euro's. Hieronder is een aantal risico's en onzekerheden benoemd, zowel eenmalig, structureel, groot, klein, etc. De volgorde van presentatie geeft geen indicatie van prioriteit of rangorde.

Rijksbeleid
Het beleid van het Rijk is van grote invloed op de gemeentelijke organisatie. Bezuinigingen, decentralisatie van taken, herijking van het gemeentefonds zijn actuele onderwerpen die tot onzekerheden in het (financieel) beleid leiden. Het beleid van het Rijk wordt nauwkeurig gevolgd door de organisatie, zodat er een goede inschatting gemaakt kan worden van eventuele gevolgen.

Kosten juridische bijstand bij gegrond verklaarde bezwaren
Burgers hebben de mogelijkheid om bij de indiening van bezwaarschriften tegelijk te verzoeken de kosten van juridische bijstand te vergoeden. De gemeente is verplicht deze kosten te vergoeden als een bezwaarschrift gegrond wordt verklaard en vaststaat dat het besluit waartegen de bezwaren zich richtten, onrechtmatig is genomen.
Het is vooraf niet in te schatten hoeveel hiervan gebruik zal worden gemaakt.

Automatisering/ICT
Alle afdelingen binnen de gemeente Terschelling zijn voor een groot gedeelte afhankelijk van automatisering en ICT. In de toekomst zal dit alleen maar groeien. Om deze reden is het van belang dat systemen up-to-date blijven, adequaat beveiligd zijn en uitval moet zo nodig opgevangen kunnen worden. De gemeente Terschelling heeft het beheer van onze ICT omgeving ondergebracht bij het shared service centrum Leeuwarden (SSC). De kwaliteitsafspraken en -eisen over onze ICT omgeving zijn opgenomen in een jaarlijks af te sluiten servicelevel agreement (SLA) en onderliggende afspraken en overeenkomsten. De navolging van deze afspraken en overeenkomsten wordt gezamenlijk in Waddenverband gedaan, waardoor dit risico ook beperkt wordt.

Algemene risico's verbonden aan het subsidiëren van stichtingen en instellingen
De gemeente Terschelling verstrekt jaarlijks vele subsidies. Deze variëren van enkele euro's tot aan tonnen. Met behulp van deze subsidies kunnen stichtingen en instellingen voorzieningen voor burgers in stand houden. Veelal heeft de gemeente hierbij ook het belang dat deze voorzieningen van een bepaald niveau zijn. Naarmate de tijd verstrijkt zal het steeds moeilijker worden om deze voorzieningen met de beschikbare middelen goed op peil te houden.

Beschermd Wonen
Tot op heden worden de taken met betrekking tot beschermd wonen uitgevoerd via Centrumgemeenten, in ons geval Leeuwarden. Met ingang van 2018 ligt het financieel risico al bij de gemeente zelf. In jaarrekening 2019 was het aandeel van Terschelling in het tekort van de gemeente Leeuwarden nihil. Vooralsnog is het voor de gemeente Terschelling lastig in te schatten wat de kosten voor beschermd wonen jaarlijks zijn, omdat er tot op heden niet veel gebruik hiervan wordt gemaakt. Vanaf 2022 worden de taken overgeheveld naar de afzonderlijke gemeenten.

Ziekteverzuim
Op 1 januari 2004 is de Wet verlenging loondoorbetalingverplichting bij ziekte (WVLBZ) in werking getreden. Als gevolg van deze wet is de loondoorbetalingperiode verlengd van één naar twee jaar. Het totale loon over deze periode mag niet meer bedragen dan 170% van het laatstverdiende loon. In de CAO gemeenten is bepaald dat een zieke medewerker gedurende de eerste zes maanden recht heeft op 100% doorbetaling. In de zevende tot en met de twaalfde maand 90% en in het tweede ziektejaar 75%. Na deze 24 maanden moet bij voortdurende arbeidsongeschiktheid tot aan het einde van het dienstverband 70% van het loon worden doorbetaald. De wachttijd voor een uitkering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) – voorheen WAO – is voor volledig arbeidsongeschikten verlengd naar twee jaar. Voor gedeeltelijk arbeidsongeschikten, die op of na 1 juli 2007 ziek zijn geworden, geldt sinds 1 juli 2008 nog een "derde ziektejaar".
Dit risico proberen wij als gemeente zoveel mogelijk te beperken door onder andere het stimuleren van een gezonde leefstijl en het aanbieden van preventief medisch onderzoek (periodiek). Om dit risico financieel op te kunnen vangen is er in de begroting een bedrag opgenomen voor de lasten voor eventuele vervanging bij ziekte maar in extreme situaties kunnen de werkelijke kosten de geraamde budgetten overstijgen.

WW en bovenwettelijke WW
Werkgevers in de sector Overheid en Onderwijs zijn verplicht eigenrisicodrager voor de Werkloosheidswet (WW). De gemeente is ingeval van ontslag eigen risicodrager als het aankomt op WW en WW gerelateerde uitkeringen, ook wel bovenwettelijke en nawettelijke werkloosheidsuitkeringen genoemd. Ook is de gemeente eigenrisicodrager in geval van ziekte en re-integratie van medewerkers. In het bedrijfsleven, waar premie betaald wordt aan het UWV, vangt het UWV dergelijke lasten op. Bij de overheid factureert het UWV (of een andere uitvoerende instantie voor het bovenwettelijke deel bij ontslag) aan de werkgever de maandelijkse kosten van de uitkering van de werknemer. Voor een overheidswerkgever of onderwijsinstelling kunnen dus aanzienlijke financiële kosten gepaard gaan met een ontslag- of ziektetraject dat recht geeft op een werkloosheids- of ziekte-uitkering.

Verbonden partijen
De gemeente Terschelling neemt deel in een aantal verbonden partijen (zie paragraaf 6). Deze partijen voeren veelal gemeentelijke taken uit in opdracht van de gemeente Terschelling. Deelname aan deze verbonden partijen brengt een aantal risico's mee voor gemeenten. Voorbeelden van risico's zijn:

- Financiële tekorten bij verbonden partijen;
- Taken, doelstellingen en prestaties worden niet gerealiseerd;
- Er zijn onvoldoende sturingsmogelijkheden door de organisatievorm (verschil in inzicht door de verschillende deelnemers)

Mochten deze risico's zich voordoen dan worden deze in de paragraaf verbonden partijen benoemd en eventueel toegelicht. Duidelijke afspraken en frequente rapportering met en door de verbonden partijen kan bijdragen aan het verkleinen van dit risico.

Corona-crisis
Natuurlijk vormt het coronavirus een blijvend risico voor de gemeente Terschelling, zowel op financieel als organisatorisch gebied. Vooraf is lastig in te schatten wat het verloop van de crisis zal zijn in 2021 en in hoeverre de gemeente hiervoor gecompenseerd wordt. Over het jaar 2020 heeft de gemeente een groot deel van de gemiste inkomsten en extra gemaakte kosten gecompenseerd gekregen vanuit het Rijk. In paragraaf 9 komen de gevolgen van de coronacrisis voor het jaar 2020 nader aan de orde.
Gedurende het jaar 2021 zal uw raad ook weer uitgebreid geïnformeerd worden over het verloop van de crisis en de gevolgen hiervan voor de gemeente Terschelling.

Benodigde weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is de totale financiële impact van alle gekwantificeerde risico's weergeven. Deze financiële impact is nagenoeg gelijk aan de door de raad eerder gestelde minimale weerstandscapaciteit zoals wij die al een aantal jaren hanteren.

Benodigde weerstandscapaciteit			
Risico	Max financieel risico	Kans	Financiële impact
Kosten sociaal domein	€ 250.000	Gemiddeld	€ 125.000
Campus (Martiem Instituut)	€ 2.900.000	Zeer klein	€ 145.000
Complex voormalig dancing Dellewal	€ 2.200.000	Zeer klein	€ 110.000
Gewaarborgde leningen	€ 9.800.000	Zeer klein	€ 490.000
Onderhoud kapitaalgoederen	€ 1.000.000	Klein	€ 250.000
Bestemmingsplannen	€ 500.000	Zeer klein	€ 25.000
Terugloop toerisme	€ 4.000.000	Klein	€ 1.000.000
Verstrekte geldleningen	€ 450.000	Zeer klein	€ 23.000
Masterplan haven	€ 6.300.000	Klein	€ 1.575.000
Totaal	€ 27.400.000	n.v.t.	€ 3.743.000

Wij verwachten dat de gestelde weerstandscapaciteit voldoende is om de hierboven geschetste risico's te kunnen ondervangen indien deze zich voordoen.

Ratio weerstandsvermogen

$$\text{Ratio weerstandsvermogen 2020} = \frac{\text{beschikbaar} = 9.825.000}{\text{benodigd} = 3.395.000} = 2{,}89$$

Het waarderingscijfer voor een ratio hoger of gelijk aan 2,0 is A en betekent uitstekend.

In onderstaande tabellen is de weerstandscapaciteit nader uitgewerkt.

Weerstandscapaciteit			
in €		2019	2020
	Algemene reserve	3.654.000	3.847.000
	Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	3.345.000	3.395.000
	Totaal	**309.000**	**452.000**

Uit de tabel valt af te lezen dat de gemeente Terschelling eind 2020 aan de door de raad geformuleerde weerstandsnorm voldoet. Wanneer de reserve recreatie wordt meegenomen in de berekening ziet het plaatje er echter als volgt uit:

Weerstandcapaciteit inclusief reserve recreatie			
in €		2019	2020
	Algemene reserve	3.654.000	3.847.000
	Reserve recreatie	254.000	328.000
	Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	3.345.000	3.395.000
	Totaal	**563.000**	**780.000**

In de volgende tabel is te zien dat de ratio weerstandsvermogen uitstekend blijft.

Ratio weerstandsvermogen		
	2019	2020
Beschikbare weerstandscapaciteit (totaal reserves)	9.027.000	9.825.000
Benodigde weerstandscapaciteit	3.345.000	3.395.000
Ratio weerstandsvermogen	2,70	2,89

Financiële kengetallen

In onderstaande tabel zijn de financiële kengetallen samengevat weergegeven. De kengetallen in dit overzicht zijn beoordeeld aan de hand van de in het ‘’GTK 2020 Gemeenten’’ opgenomen signaleringswaarden. Hieronder zal de berekening en beoordeling per kengetal worden toegelicht.

Overzicht kengetallen			
Kengetal	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Netto schuldquote	44%	57%	41%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	48%	61%	45%
Solvabiliteitsratio	30%	30%	31%
Kengetal grondexploitatie	9%	12%	10%
Structurele exploitatieruimte	3%	0%	3%
Belastingcapaciteit	96%	96%	94%

Netto schuldquote

Netto schuldquote			
Hoe lager, hoe beter	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Vaste schulden +	10.945.000	9.989.000	12.489.000
Netto vlottende schulden +	3.676.000	-	1.734.000
Overlopende passiva +	1.998.000	3.699.500	2.328.000
Financiële vaste activa -	897.000	880.000	872.000
Uitzettingen met looptijd korter dan 1 jaar -	1.733.000	-	2.636.000
Liquide middelen -	1.315.000	-	369.000
Overlopende activa -	2.635.000	-	2.496.000
Saldo =	10.039.000	12.808.500	10.178.000
Totaal baten /	22.958.000	22.369.000	24.709.000
Netto schuldquote per 31 december	44%	57%	41%

De netto schuldquote geeft aan of de gemeente investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. De signaleringswaarden vanuit het provinciaal toezicht zijn:

- Schuldquote onder de 90%: Minst risicovol
- Schuldquote tussen de 90% en 130%: Neutraal
- Schuldquote boven de 130%: Meest risicovol

De gemeente Terschelling heeft volgens deze cijfers dus ruim voldoende investeringsruimte.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen			
Hoe lager, hoe beter	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Vaste schulden	10.945.000	9.989.000	12.489.000
Netto vlottende schulden	3.676.000	-	1.734.000
Overlopende passiva	1.998.000	3.699.500	2.328.000
Financiële vaste activa	-	-	-
Uitzettingen met looptijd korter dan 1 jaar	1.733.000	-	2.636.000
Liquide middelen	1.315.000	-	369.000
Overlopende activa	2.635.000	-	2.496.000
Saldo	10.936.000	13.688.500	11.050.000
Totaal baten	22.958.000	22.369.000	24.709.000
Netto schuldquote	48%	61%	45%

De genoemde criteria bij de netto schuldquote gelden ook voor dit kengetal.

Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio			
Hoe hoger, hoe beter	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Eigen vermogen	9.027.000	7.737.500	9.825.000
Totaal vermogen	30.423.000	25.815.000	31.276.000
	30%	30%	31%

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen:

De signaleringswaarden vanuit het provinciaal toezicht zijn:

- Solvabiliteitsratio van 50% en hoger: Minst risicovol
- Solvabiliteitsratio tussen de 20% en 50%: Neutraal
- Solvabiliteitsratio van kleiner dan 20%: Meest risicovol

De solvabiliteitsratio van de gemeente Terschelling kan worden bestempeld als neutraal. Dit houdt in dat er risico's aanwezig zijn.
Hierbij moet wel worden opgemerkt dat in het totale vermogen een tweetal complexen zijn opgenomen die het totale vermogen sterk beïnvloeden, te weten het complex Dellewal en het complex en het complex Oude campus. De totale boekwaarde van beide complexen is circa € 5,2 mln. Indien deze complexen worden verkocht, ontstaat een geheel ander beeld van de solvabiliteitsratio.

Grondexploitaties

De boekwaarde van de voorraden gronden moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee.

Grondexploitatie			
Hoe lager, hoe beter	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
NIEG (Niet In Exploitatie Genomen gronden)	-	-	-
In Exploitatie Genomen gronden	2.131.000	2.716.000	2.483.000
Totaal baten	22.958.000	22.369.000	24.709.000
	9%	12%	10%

De signaleringswaarden vanuit het provinciaal toezicht zijn:

- Grondexploitatie onder de 20%: Minst risicovol
- Grondexploitatie tussen de 20% en 35%: Neutraal
- Grondexploitatie boven de 35%: Meest risicovol

De grondexploitaties van de gemeente Terschelling kunnen derhalve als niet-risicovol worden aangemerkt.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije exploitatieruimte is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Structurele exploitatieruimte			
Hoe hoger, hoe beter	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Totaal structurele lasten	-21.061.000	-21.721.000	-21.869.000
Totaal structurele baten	21.947.000	21.708.000	22.605.000
Structurele toevoeging aan reserves	-294.000	-492.000	0
Structurele onttrekking aan reserves	160.000	521.000	0
Saldo	752.000	16.000	736.000
Totaal baten	22.958.000	22.369.000	24.709.000
	3%	0%	3%

De gemeente Terschelling scoort met deze ratio in het jaar 2020 voldoende.

Gemeentelijke belastingcapaciteit

Belastingcapaciteit			
Hoe lager, hoe beter	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
OZB lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ waarde	328	345	341
Rioolheffing voor gezin	176	176	176
Afvalstoffenheffing voor gezin	202	207	207
Eventuele heffingskorting	-	-	-
Totale woonlasten voor gezin	706	728	724
Landelijk gem. woonlasten meerpersoons huishouden	739	757	773
	96%	96%	94%

Dit kengetal laat de belastingdruk in de gemeente Terschelling ten opzichte van de landelijke belastingdruk zien.

De signaleringswaarden vanuit het provinciaal toezicht zijn:

- Belastingcapaciteit onder de 95%: Minst risicovol
- Belastingcapaciteit tussen de 95% en 105%: Neutraal
- Belastingcapaciteit boven de 105%: Meest risicovol

De belastingcapaciteit van de gemeente Terschelling kan voor 2020 als minst risicovol worden weergeven. In de tabel is te zien dat de gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden onder het landelijk gemiddelde zitten.

2.3.3 Paragraaf 3 – Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding
De gemeente Terschelling heeft openbare ruimten en gebouwen in beheer en onderhoud. Voor veel activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig, bijvoorbeeld groen, wegen, riolering, haven en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningen niveau.

Openbaar groen
Het onderhoud van de groenvoorziening is vastgelegd in een groenonderhoudsplan. De hoeveelheid groen per inwoner in beheer van de gemeente Terschelling bedraagt 43 m2 per inwoner. In september 2015 heeft de Raad het groenbeleidsplan vastgesteld. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen de hoofdgroenstructuur, wijkgroenstructuur, buurtgroen en bijzondere objecten (de groene parels). Op dit moment wordt gewerkt aan een actualisatie van het groenbeleidsplan en een daaruit volgend groenbeheersplan.

Hieronder volgt een financieel overzicht van het saldo per kostenplaats van het taakveld openbaar groen:

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie					
naar kostenplaats in €	Begroot 2020	Realisatie 2020	Afwijking	per inwoner	2019
Eiland Griend	-2.000	-1.000	1.000	-0	-2.000
Beheer en onderhoud openbaar groen	-150.000	-112.000	38.000	-23	-206.000
	-152.000	**-113.000**	**39.000**	**-23**	**-208.000**

Tot en met het boekjaar 2019 werden de kosten van Empatec voor de uitvoering van de groenonderhoud op dit product geboekt. Met ingang van 2020 zijn de werkzaamheden met betrekking tot het groenonderhoud anders ingericht en vallen daardoor goedkoper uit. Daarnaast zijn de medewerkers van Empatec in dienst gekomen van de gemeente Terschelling. De salariskosten van deze medewerkers worden verantwoord op taakveld 6.4, Begeleide participatie.

Beheer en onderhoud wegen
De gemeente Terschelling bezit ongeveer 600.000 m² aan verhardingen. Deze verhardingen moeten goed worden beheerd. In 1992 heeft de gemeenteraad besloten voor het onderhoudsniveau de normen van de Stichting C.R.O.W. voor rationeel wegbeheer toe te passen. Dit gebeurt door middel van een geautomatiseerd beheerprogramma waarin de inspecties van de wegen worden ingevoerd. Het wegenbeheersplan voor de komende jaren is onlangs geactualiseerd en de lasten zijn in de meerjarenbegroting opgenomen.

In 2020 heeft er divers onderhoud plaatsgevonden aan de Terschellinger wegen. Een aantal grote projecten hierin zijn:
- Asfaltonderhoud Hoofdweg Midsland-Baaiduinen
- Herinrichting Heesterkooiweg
- Onderhoud fietspad Halfweg-Paal 8
- Asfaltonderhoud Tuinweg
- Asfaltonderhoud Vluchtweg

Naast de genoemde grote projecten heeft er ook klein achterstallig en regulier onderhoud plaatsgevonden. Tevens is op de belangrijkste fietspaden belijning aangebracht als uitvloeisel van de corona-maatregelen.

Hieronder volgt een overzicht van de realisatie op het product verkeer en vervoer:

Taakveld 2.1 onderdeel Beheer en onderhoud wegen					
naar kostenplaats in €	Begroot 2020	Realisatie 2020	Afwijking	per inwoner	2019
Onderhoud wegen, straten en pleinen	-678.000	-681.000	-3.000	-139	-199.000
Onttrekking voorziening wegen, straten en pleinen	386.000	463.000	77.000	94	81.000
Dotatie voorziening wegen, straten en pleinen	-386.000	-386.000	-	-79	-411.000
Totaal beheer onderhoud wegen, straten en pleinen	**-678.000**	**-604.000**	**74.000**	**-123**	**-529.000**

In 2020 heeft een onttrekking uit de voorziening omdat er onder andere groot onderhoud is uitgevoerd aan de Hoofdweg tussen Baaiduinen en Midsland. De opbouw van de voorziening ziet er nu als volgt uit:

Onderhoudsvoorziening wegen en paden	
in €	
Stand per 1 januari 2020	558.000
Vermeerderingen:	
Dotatie op basis van het beheersplan	386.000
Subtotaal	944.000
Verminderingen:	
Onttrekking in verband met uitgevoerd onderhoud	-463.000
Stand per 31 december 2020	**481.000**

Riolering

De gemeente draagt zorg voor de inzameling en transport van stedelijk afvalwater, het opvangen van hemelwater en het voorkomen van overlast van grondwater als de burger het zelf niet kan. Deze zorgplichten zijn afkomstig uit diverse wetten en zijn vertaald naar concrete maatregelen in het verbreed gemeentelijke rioleringsplan (vGRP). In augustus 2019 is het rioleringsbeheerplan 2019 – 2023 opgesteld waarin de gemeente invulling geeft aan deze zorgplicht.

In 2020 zijn er diverse maatregelen uitgevoerd uit het vGRP, zoals:

- Afkoppelen riolering Midsland Heereweg
- Onderhoudswerkzaamheden Heesterkooiweg

Daarnaast zijn er diverse putten vervangen en zijn er voorbereidingen getroffen voor de reiniging en inspectie van het gehele rioolnetwerk. Hierbij wordt continu gelet op een eventuele gezamenlijke aanpak van het onderhoud van de riolering in combinatie met het onderhoud van de wegen.

Hieronder volgt een overzicht van de realisatie op het product riolering:

Taakveld 7.2 Riolering					
naar kostenplaats in €	Begroot 2020	Realisatie 2020	Afwijking	per inwoner	2019
Beheer en onderhoud riolering	-739.500	-545.000	194.500	-111	-607.000
Dotatie voorziening riolering	-	-242.000	-242.000	-49	-173.000
Heffing rioolbelasting	850.000	846.000	4.000	173	846.000
Totaal volgens beheerplan riolering	**110.500**	**59.000**	**-43.500**	**12**	**66.000**

Voor het product riolering is ook een onderhoudsvoorziening beschikbaar. Hieronder volgt een overzicht van de stand van deze voorziening per 31-12-2020.

Onderhoudsvoorziening riolering	
in €	
Stand per 1 januari 2020	621.000
Vermeerderingen:	
Saldo product riolering (excl. BTW)	242.000
Stand per 31 december 2020	**863.000**

Gebouwen

Het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is gebaseerd op het MOP (meerjarenonderhoudsplan). Het meerjarenonderhoudsplan is opgenomen in het gebouwenbeheerplan 2016 – 2020 en de voorziening is aangepast bij de vaststelling van het beleid 'toekomstbestendig vastgoed' in 2017. Er wordt gewerkt met een 25-jaars gemiddelde van het uit te voeren onderhoud voor de gebouwen die behoren tot de basisvoorziening.

In 2020 is in en aan alle gemeentelijke gebouwen divers klachtenonderhoud uitgevoerd. Een groot deel van deze klachten wordt opgepakt door de gemeentelijke buitendienst. Worden klussen te groot of te specifiek dan wordt een aannemer of installateur ingeschakeld.

Er zijn onderhoudscontracten afgesloten voor periodieke inspecties en onderhoud van gebouwdelen of installaties. Ook zijn er voor individuele gebouwen onderhoudscontracten afgesloten voor gebouw-specifieke delen of installaties. Op die manier blijft de onderhoudstoestand goed inzichtelijk en daarmee kan vervolgschade worden voorkomen. Voor grotere reparaties volgen offertes.

Hieronder volgt een overzicht van de onderhoudsvoorziening gebouwen:

Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen	
in €	
Stand per 1 januari 2020	422.000
Vermeerderingen:	
Dotatie op basis van het beheerplan	280.000
Subtotaal	702.000
Verminderingen:	
Ambtswoning	-14.000
Gemeentehuis	-30.000
Gemeentewerf	-14.000
CNL	-3.000
't Behouden Huys	-16.000
Gemeentewoningen	-8.000
Gemeentegebouwen	-6.000
Havenkantoor	-6.000
de Driemaster	-16.000
Gymnastiekgebouw West	-4.000
Gymnastiekgebouw Hoorn	-30.000
Dorpshuis de Stoek	-4.000
Stand per 31 december 2020	**551.000**

Haven

Op 1 januari 2006 is de haven in eigendom en beheer overgenomen van het Rijk. De overdrachten van het Rijk naar de gemeente zijn begin 2020 definitief geregeld.
Er is het afgelopen jaar voortvarend gewerkt aan het uitvoerings- programma Havenfront Terschelling, welke op 23 september 2020 is vastgesteld door de gemeenteraad.
Dit programma is een integrale weerslag van alle plan- en workshopsresultaten van de afgelopen 2 jaar. Hierin zijn de disciplines havenlogistiek, nautica, hydraulica, verkeer,

ecologie, economie, hoogwaterveiligheid, stedenbouw en landschapsarchitectuur bij elkaar gebracht.

Het project bevindt zich nu in de definitie- en ontwerpfase waarin onder andere voorontwerpen en een plan van aanpak met een businesscase worden opgesteld. Dit gebeurt met gerichte betrokkenheid van stakeholders, waaronder de inwoners van Terschelling, de gebruikers en het recreatieplatform én daarbij is er in het voortraject al veel bruikbare informatie uit eerdere sessies.

In de memo daterend van 13 januari 2021 is uw gemeenteraad verder geïnformeerd over de stand van zaken van het project.

Tot de realisatie van alle plannen genoemd in het uitvoeringsprogramma Havenfront Terschelling wordt de exploitatie van de haven op de huidige manier voortgezet. Hieronder volgt een financieel overzicht van de exploitatie van de haven:

Taakveld 2.4 onderdeel beheer binnenhavens					
naar kostenplaats in €	Begroot 2020	Realisatie 2020	Afwijking	per inwoner	2019
Beheer binnenhavens	-348.000	-324.000	24.000	-66	-135.000
Onderhoud onroerende zaken	-67.000	-6.000	61.000	-1	-38.000
Onttrekking voorziening onderhoud gebouwen	67.000	6.000	-61.000	1	38.000
Dotatie voorziening onderhoud gebouwen	-71.000	-71.000	-	-14	-71.000
Totaal beheer binnenhavens	**-419.000**	**-395.000**	**24.000**	**-81**	**-206.000**

In 2020 was er een exploitatietekort van € 324.000 op de haven. Dit bedrag wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve havenbedrijf. Daarnaast zijn er onttrekkingen en toevoegingen geweest aan de voorziening onderhoud gebouwen in het kader van het Havenkantoor. Deze vallen buiten de havenexploitatie, maar worden gedekt vanuit de reguliere exploitatie.

Het verloop van de Reserve havenbedrijf was in 2020 als volgt:

Reserve havenbedrijf	
in €	
Stand per januari 2020	3.991.000
Vermeerderingen:	
Jaarlijkse dotatie	411.000
Subtotaal	4.402.000
Verminderingen:	
Dekking exploitatie havenbedrijf	-324.000
Stand per 31 december 2020	**4.078.000**

Naast de onttrekking van € 324.000 uit de reserve, is er ook een jaarlijkse dotatie geweest aan deze reserve, de ‘’rentetoevoeging’’. De jaarlijkse dotatie voor 2020 is € 411.000. Dit heeft tot gevolg dat de reserve havenbedrijf per saldo in omvang is gestegen.

2.3.4 Paragraaf 4 – Financiering

Inleiding
Financiering betreft de wijze waarop de gemeente benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijke) overtollige geldmiddelen belegt. Treasury is het proces dat er op is gericht de financiering- en het kasstroommanagement (cashflow) te optimaliseren en te waarborgen dat voldaan wordt aan de verplichtingen richting schuldeisers. De uitvoering van treasury vindt plaats conform het door de raad vastgestelde treasurystatuut van 16 januari 2016. Deze financieringsparagraaf is samen met het treasurystatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen en beheersen van de financieringsfunctie.

Wet FIDO
De Wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) geeft verplichte richtlijnen voor de bewaking en beheersing van renterisico's:

- Kasgeldlimiet: hoeveel geld mag de gemeente lenen voor een periode van maximaal één jaar
- Renterisiconorm: hoeveel geld mag de gemeente maximaal lenen voor een periode langer dan één jaar
- Schatkistbankieren: het verplicht onderbrengen van overtollige geldmiddelen bij het Rijk
- Financieringspositie.

Onder renterisico wordt verstaan de mate waarin het saldo van rentelasten en -baten verandert door wijzigingen in het rentepercentage voor zowel de korte als voor de lange financiering. Het is de bedoeling grote fluctuaties in de rentelasten, die mogelijk consequenties hebben voor de financiële positie, te vermijden.

Kasgeldlimiet
Juist voor korte financiering (tijdelijke liquiditeitstekorten voor lopende uitgaven opvangen) geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn. Fluctuaties in de korte rente hebben direct een relatief grote impact op de rentelasten. Door middel van de kasgeldlimiet wordt een grens gesteld aan de mogelijkheid om lopende uitgaven kort te financieren, en daarmee wordt dan het risico beperkt. De kasgeldlimiet wordt bepaald op basis van een door het Rijk vastgesteld percentage (8,5%) van het begrotingstotaal.

Kasgeldlimiet 2019: 1,9 miljoen
Kasgeldlimiet 2020: 2,0 miljoen

Kasgeldlimiet en opgenomen kasgeld		
In €	2019	2020
Kasgeldlimiet (8,5% van €24.000.000)	1.891.000	2.040.000
Opgenomen kasgeld	2.500.000	1.000.000
Overschrijding/onderschrijding limiet	**-609.000**	**1.040.000**

Renterisiconorm
Lange financiering vormt een integraal onderdeel van het lange termijn investeringsbeleid. Renterisico's zijn van te voren in te schatten en daarmee goed beheersbaar. Dit kan worden bereikt door informatie over rente en leningen actueel en transparant te krijgen. Verder is het van groot belang om een spreiding van looptijden in de lening portefeuille te realiseren. Het renterisico uit hoofde van renteherzieningen en herfinancieringen van leningen wordt dan in voldoende mate beperkt.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de samenstelling, grootte en rentegevoeligheid van de opgenomen geldleningen.

Leningportefeuille 2020	
in €	2020
Stand per 1 januari	-10.945.000
Reguliere aflossingen	956.000
Nieuwe leningen:	
Reguliere opname	-2.500.000
Wegens rente aanpassingen	-
Wegens herfinanciering	-
Stand per 31 december	**-12.489.000**
Rentelast	297.000
Gemiddelde rentevoet	2,53%

De lening portefeuille bestaat uit een 9-tal leningen die allen een verschillende rentevaste periode hebben.

In het volgende overzicht worden de risico's van renteherzieningen en herfinanciering van leningen afgezet tegen de risiconorm van de vaste schuld. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm in beginsel niet overschrijden.
Door het Rijk is een renterisiconorm van 20% (van het begrotingstotaal) vastgesteld. Dat wil zeggen dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Hoe meer de looptijd van schuld gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij herfinanciering.

Uit het onderstaande overzicht blijkt dat de gemeente Terschelling ruim binnen de renterisiconorm blijft.

Renterisiconorm	
in €	2020
1. Begrotingstotaal (incl. mutaties reserves)	24.243.000
2. Wettelijk percentage	20%
3. Renterisiconorm (1 x 2)	4.848.600
4. Renteherziening	-
5. Aflossing	956.000
6. Renterisico (4 + 5)	956.000
7. Ruimte vs. Norm (3 - 6)	3.892.600

Schatkistbankieren

In 2014 is het verplichte schatkistbankieren ingevoerd voor decentrale overheden. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden (liquide middelen) worden aangehouden in de Nederlandse schatkist.

Over deze tegoeden wordt een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Het drempelbedrag voor schatkistbankieren ligt voor onze gemeente op 0,75% van het begrotingstotaal, met een drempelbedrag van € 250.000.

Deelname aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden samen). Schatkistbankieren vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk. Dit vertaalt zich in een lagere staatsschuld.

Ultimo 2020 is er geen bedrag in schatkistbankieren uitgezet.

Financieringspositie

Bij de berekening van de financieringspositie wordt de boekwaarde van de vaste activa en voorraad gronden afgezet tegen de beschikbare financieringsmiddelen (reserves, voorzieningen en langlopende leningen).
Bij een financieringsoverschot zet de gemeente middelen weg, bij een financieringstekort heeft de gemeente onvoldoende eigen financieringsmiddelen waardoor de gemeente geld moet aantrekken bij de Bank Nederlandse Gemeenten. In de begroting 2020 wordt hiervoor een rentepercentage gehanteerd van 0%. In onderstaande tabel wordt het jaarlijks financieringstekort of -overschot berekend.

Financieringspositie 2019		
In €	31-12-2020	1-1-2020
Te financieren		
Lopende en voorgenomen investeringen	19.466.000	18.902.000
Bouwgronden en panden in exploitatie	5.347.000	5.080.000
Totale boekwaarde	**24.813.000**	**23.982.000**
Financieringsmiddelen		
Stand van de reserves	9.291.000	8.760.000
Saldo jaarrekening	534.000	267.000
Stand van de voorzieningen	5.036.000	4.853.000
Stand lang vreemd vermogen	12.489.000	10.945.000
Totaal vermogen	**27.350.000**	**24.825.000**
Financieringsoverschot (+) of -tekort (-)	**2.537.000**	**843.000**

2.3.5 Paragraaf 5 – Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, niet alleen de ambtelijke organisatie, maar ook de 'bestuurlijke' organisatie. De burger verwacht van de gemeente dat de gelden rechtmatig, doelmatig en doeltreffend besteed worden en dat de gemeente een betrouwbare partner voor de burgers is en transparant is. Deze verwachtingen zijn tevens criteria voor de bedrijfsvoering.

COVID-19 en bedrijfsvoering

Aan het eind van 2020 kunnen we concluderen dat de eerder ingezette werkwijze BALANS onder druk van de COVID-19 pandemie zijn vruchten heeft afgeworpen. De gemeente Terschelling kent al een geruim aantal jaren de mogelijkheid voor medewerkers om thuis te werken, in combinatie met het beschikbaar stellen van ICT voorzieningen en het werken op basis van netto uren en resultaten. Hierdoor zijn voor de medewerker werk en privé beter te combineren, heeft de organisatie goed inzicht in de in te zetten uren, de planningen van medewerkers en de gemaakte resultaatafspraken. Hierdoor was de omschakeling naar het volledig thuis werken conform de landelijke COVID-19 regelgeving snel gerealiseerd. Uiteraard heeft de COVID-19 pandemie ook invloed gehad op de gestelde prioriteiten binnen de organisatie en de werkwijze. Sommige medewerkers hebben tijdelijk een (gedeeltelijk) ander takenpakket gehad door inzet in de lokale bestrijding van de COVID-19 pandemie of uitvoering van de landelijke regelgeving op lokaal niveau. Op het vlak van personeel is meer nadruk komen te liggen op arbo-technische faciliteiten en aandacht voor de sociale consequenties van de COVID-19 pandemie. Dat heeft zich afgetekend in een significante daling van het ziekteverzuim. Het ziekteverzuim over 2020 bedroeg 3,31%, en dat is 1,46% lager dan in 2019 (4,77%). Gezien het voortduren van de landelijke maatregelen en het thuiswerken wordt in 2021 wel rekening gehouden met weer een stijging van dit percentage doordat medewerkers meer last krijgen van het ontbreken van de sociale aspecten van de werkvloer.

Ook betekenen de COVID-19 maatregelen dat er het een en ander voor de burger is gewijzigd met betrekking tot de bedrijfsvoering. Zo is het gemeentehuis nu alleen op afspraak geopend en zijn ambtenaren op afspraak beschikbaar. Persoonlijke overleggen zijn gezien de landelijke maatregelen niet mogelijk en gebeuren veelal via de digitale weg. Dit heeft zowel voor- als nadelen. Het aantal reisbewegingen is uiteraard verminderd. Iets wat goed is voor het milieu. Daarbij betekent het werken op afspraak dat een burger niet geconfronteerd wordt met wachttijden of het al dan niet beschikbaar zijn van een medewerker op het gewenste moment. Maar realistisch is ook dat het vergaderen via de digitale weg niet altijd hetzelfde effect heeft als persoonlijk overleg. De afhankelijkheid van de techniek en het communiceren via de digitale weg heeft soms zijn beperkingen.

Organisatiestructuur

Er wordt gewerkt in een directiemodel waarin een tweehoofdige directie een vijftal ''teams'' aanstuurt. Dit is echter geen statisch geheel. Door voortdurende wijzigingen in onze externe omgeving en door scherp te zijn op trends en ontwikkelingen worden permanent kleine aanpassingen gedaan aan de organisatie. Hierdoor is de gemeente een modern en zelfstandig werkgever met een uitstekend pakket aan arbeidsvoorwaarden. Door de huidige inrichting van de organisatie is gebleken dat het aansturen van de medewerkers, ondanks de beperkingen door de COVID-19 maatregelen, goed uitvoerbaar was.

Inhuur van personeel van derden

Voordat tot inhuur wordt overgegaan, wordt afgewogen of eigen personeel ingezet kan worden door middel van:

- overwerk, tijdelijke urenuitbreiding
- taakroulatie
- uitbreiding via tijdelijk dienstverband/tijdelijke urenuitbreiding

- regionale samenwerkingsvormen (andere eilanden/samenwerkingsverbanden)
- opleidingen/trainee

Als dit niet tot de mogelijkheden behoort, dan wordt een oplossing gezocht in het inhuren van personeel van derden. Personeel van derden kan worden ingehuurd voor nog niet ingevulde vacatures, ter vervanging van langdurig zieken of vanuit het oogpunt van strategische organisatieontwikkeling. Deze kosten worden enerzijds gedekt uit beschikbare vacatureruimte, anderzijds is er een budget beschikbaar voor inhuur ter dekking van de kosten bij vervanging bij ziekte, knelpunten of de inzet van werkervaringsplaatsen.

Met betrekking tot inhuur en/of payroll ziet de gemeente Terschelling zich, evenals andere gemeenten in Nederland, in de praktijk voor problemen gesteld. De theorie met betrekking tot inkoop- en aanbesteding strookt soms niet met de praktijk én de zorg voor medewerkers. Vanwege de discussie over de rechtmatigheid is anders dan voorgaande jaren, als er een besluit werd genomen om extra inzet aan te trekken, per situatie een aantal voorwaarden van aanbieders vergeleken (meervoudig onderhandse aanbesteding). Daarbij werd ook bekeken welke organisatie, ingeval van payroll, nagenoeg dezelfde arbeidsvoorwaarden kon bieden als de gemeente Terschelling zelf heeft. Dit laatste schrijft de wet vanuit de voorwaarden van flexibiliteit en zekerheid ook voor. Daarbij komt dat het vinden van medewerkers in een arbeidsmarkt die danig onder druk staat én de situatie waarbij mensen vaak voor meerdere dagen naar het eiland moeten komen, geen sinecure is. Vaak is het dan ook geen kwestie van een keuze uit meerdere geschikte kandidaten, maar een kwestie of een kandidaat geschikt te maken is voor het werk dat er ligt. En soms lukt het deze mensen zelf te vinden en soms kan een bureau een kandidaat aandragen. Aan het bureau die een kandidaat levert of het bureau waar een kandidaat op een payrollconstructie wordt ondergebracht wordt, naast het salaris dat de gemeente Terschelling bij een vaste arbeidsovereenkomst ook zou betalen, uiteraard een fee betaald voor bureaukosten, dekking van ziektekosten, WW-rechten en verzekeringen e.d. De kandidaten zijn dan ook in dienst bij deze werkgever en worden gedetacheerd bij of ingehuurd door de gemeente Terschelling. Dit beperkt ook de risico’s voor de gemeente zelf op het gebied van ziekte, arbeidsongeschiktheid en wachtgelden.

De accountant doet in het licht van de controle van de jaarrekening een toets op de rechtmatigheid van de bestedingen zoals die in de jaarrekening zijn opgenomen. Bij de controle van de rechtmatigheid maakt de toets op de aanbesteding een belangrijk onderdeel uit van de accountantswerkzaamheden. Bij deze controle wordt gekeken naar welke bedragen over een periode van 4 jaar aan een bedrijf betaald worden. Daarbij wordt bij de inhuur van personeel of bij payrolling niet alleen gekeken naar de extra kosten die inhuur met zich meebrengt, dus de kosten bovenop het salaris, maar naar het geheel aan kosten, dus inclusief het salaris. Ook wordt door een accountant geen onderscheid gemaakt in aantal medewerkers dat bij een bepaald bedrijf geplaatst kan worden, of het om verschillende functies gaat en of om welke periodes het gaat. Er wordt door de accountant alleen gekeken naar het grote totaal per aanbieder over een periode van 4 jaar. En dit totaal wordt door de accountant naast de grensbedragen voor inkoop- en aanbesteding gelegd. En daar gaat het knellen met de praktijk. Want uiteraard is niet op voorhand te voorspellen of er medewerkers ziek worden die vervangen moeten worden, er vervanging bij zwangerschapsverlof nodig is of dat door bijvoorbeeld nieuwe wetten de werkdruk binnen bepaalde afdelingen onacceptabel hoog wordt waardoor extra handen nodig zijn. Laat staan dat dit in te schatten is over een komende periode van 4 jaar. Het zou in de praktijk kunnen betekenen dat tegen een medewerker gezegd moet worden dat hij na een periode van 6 maanden overgeplaatst moet worden naar een ander bureau omdat door de betaling van het salaris over de grens van de inkoop- en aanbestedingsbedragen gegaan wordt. Bij de controle op de jaarrekening wordt hier echter anders tegenaan gekeken en is de wettelijke regelgeving soms weerbarstig in de praktijk toe te passen.

Dit maakt dat de accountant op dit vlak geconstateerd heeft dat niet rechtmatig gehandeld wordt. En dat klopt inderdaad op het moment dat uitsluitend naar het inkoop- en aanbestedingsbeleid gekeken wordt, ook al passen deze regels soms niet bij de praktijk. Op voorhand is echter niet te bepalen welke inhuur van derden noodzakelijk is. Het betekent dus ook dat de gemeente Terschelling het werk waarvan besloten wordt dat hier personeel van derden voor nodig is, in 2021 Europees zal moeten worden aanbesteed.

Dit betekent dat voor een periode van 4 jaar vooruit gekeken moet gaan worden en moet worden ingeschat waar inhuur plaats zal gaan moeten vinden, op welk niveau en voor welke duur. Daarbij kan het bieden van vergelijkbare arbeidsvoorwaarden vanuit het oogpunt van sociaal werkgeverschap wellicht niet meer gegarandeerd worden. Ook kan het zo zijn dat de huidige tariefafspraken door een Europese aanbesteding hoger uit gaan vallen dan nu het geval is. En voor lopende overeenkomsten betekent het wellicht dat deze medewerkers ontslag moeten nemen bij hun huidige bedrijf en deze overgenomen moeten worden door het bedrijf dat uiteindelijk de aanbesteding wint.

Al met al zeker op dit moment nog een onduidelijke situatie zowel voor de gemeente Terschelling als voor de medewerkers die dit aan gaat. We zullen in het jaar 2021 hier dus behoorlijk wat energie in moeten steken om te voldoen aan de voorwaarden van een rechtmatige wijze van aanbesteden. Het betekent echter wel dat er een over het jaar 2021 naar verwachting een goedkeurende accountantsverklaring met betrekking tot de jaarrekening 2021 te verwachten valt. En daar is ook wat voor te zeggen.

Werkervaringsplaatsen

Werkervaringsplaatsenpersoneel wordt afgekort als wepper. In 2014 is de gemeente Terschelling gestart met het aantrekken van weppers via NoordTalent van BAN Personeeldiensten. Daar waar het begon met 1 wepper is dit als een olievlek over de organisatie verspreid. Sinds 2014 hebben ca. 23 personen werkervaring opgedaan binnen de disciplines fysieke leefomgeving, sociaal domein, HRM, bestuurskunde, juridisch control, KCC en communicatie. Daarvan is ruim 85% na verloop van tijd uitgestroomd naar reguliere banen bij andere organisaties, waaronder 2 naar andere Waddeneilandgemeenten. Uit een evaluatie met weppers is gebleken dat de nieuwe banen allemaal mede te danken zijn aan de ervaring opgedaan tijdens de werkervaringsplaats bij de gemeente Terschelling.

Voor de gemeente Terschelling heeft het aantrekken van weppers een tweeledig doel. Naast een tijdsinvestering met betrekking tot de begeleiding levert het inzetten van een wepper uiteraard ook extra handen op die een bijdrage leveren aan de te behalen resultaten. Daarnaast maakt het dat met de weppers ook vers bloed in de organisatie stroomt. De frisse blik die de weppers mee brengen in een organisatie die zich kenmerkt door geringe interne- en externe mobiliteit is een leuk en mooi effect. Uiteraard heeft ook hier de COVID-19 pandemie zijn stempel gedrukt op de organisatie. Juist voor werkervaringsplaatsen is het van belang dat men leert hoe het er aan toe gaat binnen een organisatie en vormt een degelijke begeleiding op de werkvloer tot de voorwaarden voor het tot een goed resultaat kunnen brengen van een werkervaringsplaats. Door het voornamelijk thuis werken was het niet altijd mogelijk deze noodzakelijke begeleiding op een optimale wijze te kunnen bieden. Hierdoor zijn in 2020 geen nieuwe plaatsen aangeboden. Dit is overigens een landelijk fenomeen.

Talent Centraal

Daarnaast wordt blijvend geïnvesteerd in de toekomst door de inzet van Talent Centraal. De komende 10 jaar stroomt ca. 40% van de medewerkers uit vanwege de leeftijd. Door de hoge prioriteit die ook vanuit maatschappelijk oogpunt aan de dienstverlening door de gemeente wordt gesteld, leidt dit tot een grotere behoefte aan hoger opgeleiden. Door de inzet van talent centraal wordt hierop geanticipeerd. Talentvolle medewerkers worden gedurende langere periode klaargestoomd om sleutelfuncties te vervullen. Zo is in 2020 talent centraal onder andere ingezet op Integrale veiligheidszorg en rampenbestrijding.

WNT-verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op gemeente Terschelling van toepassing zijnde regelgeving: het algemene WNT-maximum.

Op grond van deze wet vallen voor gemeenten de griffier en de directeur/gemeentesecretaris onder het begrip topfunctionaris ongeacht de hoogte van de bezoldiging. Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor de gemeente Terschelling is € 201.000.

In de wet is een publicatieplicht opgenomen. In de jaarrekening moet een overzicht zijn opgenomen van de bezoldiging van de topfunctionarissen op naam en functie. Daarnaast geldt een publicatieplicht voor functionarissen met een bezoldiging boven de wettelijke norm. Uit het onderstaande overzicht blijkt dat de wettelijke normering niet wordt overschreden.

Bezoldiging topfunctionarissen 2019

bedragen x € 1	H.M. de Jong	J. Hofman	
Functiegegevens	Secretaris/directeur	Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,1	0,89	
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 94.211,-	€ 48.530,-	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.823,--	€ 9.559,-	
Subtotaal	*€ 112.034,-*	*€ 58.089,-*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000,-	€ 172.660,-	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Totale bezoldiging	€ 112.034,-	€ 58.089,-	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	

Bezoldiging topfunctionarissen 2020

bedragen x € 1	H.M. de Jong	J. Hofman	
Functiegegevens	Secretaris/directeur	Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,1	0,89	
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 93.703,-	€ 51.181,-	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.789,--	€ 10.192,-	
Subtotaal	*€ 114.492,-*	*€ 61.373,-*	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000,-	€ 178.890,-	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Totale bezoldiging	€ 114.492,-	€ 61.373,-	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	

2.3.6 Paragraaf 6 – Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente bij verbonden partijen omschreven. De definitie van een verbonden partij is volgens het BBV:

"Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente bestuurlijk en financieel belang heeft"

Bestuurlijk belang wil zeggen dat de gemeente zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur of uit hoofde van stemrecht, heeft bij de verbonden partij. Het financieel belang bestaat hoofdzakelijk uit het beschikbaar stellen van middelen, welke in het geval van faillissement van de partij verloren gaan. Daarnaast kan het ook zo zijn dat de gemeente aansprakelijk is wanneer de verbonden partij haar verplichtingen niet kan nakomen.

De gemeente Terschelling wil als eilandgemeenschap over de eigen toekomst gaan. Met het oog op behoud van de gemeentelijke zelfstandigheid moet de gemeente in ieder geval financieel gezond zijn, publiekstaken adequaat uitvoeren en een goede basisdienstverlening in stand houden. Samen met de Waddeneilanden wil de gemeente aan duurzame oplossingen werken, waarbij ook nadrukkelijk andere gemeenten en organisaties in beeld zijn. Verbonden partijen zijn de andere organisaties die in beeld zijn om aan goede oplossingen te werken.

De gemeente Terschelling kent acht publiekrechtelijke verbonden partijen en negen privaatrechtelijke verbonden partijen. Hieronder wordt per verbonden partij kort het doel, de bijdrage aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen en de eventuele relevante ontwikkelingen beschreven. Aan het eind van de paragraaf is een tabel opgenomen met de (minimale) financiële gegevens. Deze financiële gegevens bestaan zoveel mogelijk uit de gepubliceerde verwachte cijfers over 2020. In enkele gevallen kon er door het ontbreken van de cijfers niets worden ingevuld. Op deze plaatsen zijn de cijfers over het jaar 2019 ingevuld.

Overzicht verbonden partijen	
	Bestuurlijk vertegenwoordiger
Publiekrechtelijk verbonden partijen, de gemeenschappelijke regeling	
Sociale Dienst Noard West Fryslân	wethouder J. Hoekstra
Centrumregeling Sociaal Domein Fryslân	wethouder J. Hoekstra
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	wethouder S. Haringa
Veiligheidsregio Fryslân	burgemeester C.M. van de Pol
Gemeenschappelijke regeling Fryslân-West (100% belang van NV Empatec)	wethouder J. Hoekstra
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	burgemeester C.M. van de Pol
"Welstandszorg Hûs en Hiem"	wethouder S. Haringa
Privaatrechtelijk verbonden partijen	
N.V. Afvalsturing Friesland (Omrin)	burgemeester C.M. van de Pol
N.V. Fryslân Miljeu Noardwest	burgemeester C.M. van de Pol
N.V. Gemeenschappelijke Kredietbank Friesland (Stichting Kredietbank Nederland)	burgemeester C.M. van de Pol
Stichting Openbare Verlichting Fryslân	wethouder S. Haringa
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	burgemeester C.M. van de Pol
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	burgemeester C.M. van de Pol
Vereniging van Friese Gemeenten, tevens afdeling van de VNG	burgemeester C.M. van de Pol
Stichting Passantenhaven Terschelling	wethouder J. Hoekstra
Stichting Beheer Schoolgebouwen Terschelling	adj-dir W.R.H. van Schoonhoven

Publiekrechtelijke verbonden partijen

Dienst Sociale zaken en Werkgelegenheid NoardWest Fryslân

De Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân voert voor de gemeente Terschelling de taken uit op het gebied van sociale zekerheid, maatschappelijke zorg en gesubsidieerde arbeid.

Gedurende 2020 is de Dienst omgevormd naar een bedrijfsorganisatie welke per 1 januari 2021 een feit is. De formele sturing en besluitvorming over beleid in het sociaal domein verschuift van het bestuur van de Dienst naar de colleges en raden van de gemeenten. Medewerkers van de Dienst en gemeenten hebben in project Omvorming hard gewerkt om de overgang op 1 januari 2021 zo soepel mogelijk te laten verlopen. De dienstverlening van de Dienst aan inwoners, gemeenten, gebiedsteams en overige partners blijft hetzelfde. Er veranderen wel een aantal bestuurlijke zaken:

- Besluiten over beleid en begroting voor het sociaal domein worden niet meer door het bestuur van de Dienst, maar door de colleges en raden van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke genomen. Daarom zijn er in 2021 geen openbare bestuursvergaderingen van de Dienst meer.
- Begroting en bestedingen Wmo en Jeugdwet zijn per 2021 onderdeel van gemeentelijke begrotingen van Harlingen, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke. Ook een deel van het armoedebeleid valt onder gemeentelijke verantwoordelijkheid. Er wordt nog onderzocht of de begroting voor de Participatiewet en enkele aanverwante (minima)regelingen onderdeel blijven van de begroting van de Dienst, of ook overgaat naar de gemeentelijke begrotingen.

Centrumregeling Sociaal Domein Friesland

De centrumregeling sociaal domein Friesland doet de professionele inkoop en beleidsvoorbereiding van een aantal taken op het gebied van WMO, Jeugdwet en participatiewet voor de gezamenlijke Friese gemeenten. Door middel van deze regeling kunnen deze taken doelmatig en hoogwaardig georganiseerd worden.
Er is geen financieel belang van de gemeente Terschelling in deze regeling.

Gemeenschappelijke regeling Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

De gemeenschappelijk regeling FUMO is opgezet met als doel een goede uitvoering van de uitbestede taken op het gebied van milieu- en omgevingswet. Het financieel belang van de gemeente Terschelling in deze gemeenschappelijke regeling is fors en dit geldt dan ook als een risico. Op dit moment is de gemeente Terschelling de enige gemeente die haar BRIKS-taken bij de FUMO heeft ondergebracht. De kosten voor de uitvoering van deze taken zijn in de afgelopen jaren flink toegenomen. Op dit moment wordt de uitbesteding van de BRIKS-taken aan de FUMO geëvalueerd.

In het eerste kwartaal van 2021 is bureau Seinstra&Partners ingeschakeld om ondersteuning te bieden in het verder vormgeven van de toekomstige uitvoering van BRIKS-taken. Onder hun deskundige begeleiding wordt gezocht naar de beste oplossing voor de BRIKS-taken, zelf doen, een poolmodel met de gemeente Harlingen inrichten of bij de FUMO blijven. De discussie rond de frictiekosten nadert de eindstreep tijdens het AB van de FUMO op 1 april 2021.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslan

De Veiligheidsregio Fryslân behartigt de belangen van de volgende terreinen:

- publieke gezondheidszorg
- brandweerzorg
- geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
- rampenbestrijding en crisisbeheersing

Hierbij wordt de multidisciplinaire samenwerking en coördinatie in de uitvoering van rampenbestrijding en crisisbeheersing bevorderd. Daarnaast wordt er een gemeenschappelijke meldkamer beheert en in stand gehouden.
De burgemeester van de gemeente Terschelling neemt hierbij deel in het algemeen bestuur van de regio. Het bestuurlijk belang bestaat uit het waarborgen van de (brand- en gezondheid) veiligheid en een adequate rampen organisatie.

Gemeenschappelijke regeling Fryslân-West (Empatec)

De gemeenschappelijke regeling Fryslân-West (dochter van N.V. Empatec) is gevestigd in Sneek en heeft als doel het ontwikkelen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar waardevolle medewerkers. De gemeenschappelijke regeling voert voor de gemeente Terschelling de Sociale Werkvoorziening (Wsw) uit en is de uitvoerende organisatie als het gaat om re-integratietrajecten. In 2021 zal de gemeente Terschelling uitreden uit deze GR.

Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden

De gemeenschappelijke regeling de Waddeneilanden is er om de gemeenschappelijke belangen van de Waddeneilanden te behartigen. Gemeenschappelijke standpunten van de deelnemende gemeenten kunnen hiermee sterker worden uitgedragen zodat er meer invloed uitgeoefend kan worden op instanties en andere overheden. Daarnaast worden taken gezamenlijk opgepakt waardoor er kostenefficiëntie ontstaat en een gemeenschappelijk beleidskader. Het algemeen bestuur van de GR de Waddeneilanden bestaat in 2020 uit de colleges van alle deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke regeling “Welstandszorg Hûs en Hiem”

Deze gemeenschappelijke regeling behartigt de belangen op het gebied van de bouwkundige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân. Het financiële belang van deze regeling is afhankelijk van de werkzaamheden/opdrachten die in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd. De kosten worden hierbij doorbelast aan de aanvragers van vergunningen.

Gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Friesland (OLAF)

De gemeenschappelijke regeling ‘’OLAF’’ zorgde er tot 1995 voor dat milieu en reinigingstaken verantwoord werden uitgevoerd. Op dit moment is de gemeenschappelijke regeling ‘’slapende’’. De rechten, plichten en activiteiten van ‘’OLAF’’ zijn in 1995 overgegaan naar Afvalsturing Friesland NV.

Privaatrechtelijke verbonden partijen

N.V. Afvalsturing Friesland (Omrin) en N.V. Fryslân Miljeu Noardwest

Omrin is inzamelaar en verwerker van afval. Zij dragen zorg voor het voorkomen, verwijderen, bewerken en verwerken van het Friese afval conform de voorgeschreven milieudoelstellingen tegen zo laag mogelijk kosten. Het bestuurlijk belang bestaat uit een stemrecht naar rato van het aandelenbezit. Het aandelenbezit van de gemeente Terschelling bedraagt 1,5%.

N.V. Gemeenschappelijke regeling Kredietbank Friesland

De Kredietbank Friesland maakt het mogelijk dat er financiële dienstverlening kan worden verleend aan personen die om wat voor reden dan ook niet bij een reguliere bankinstelling terecht kunnen. Het stemrecht in deze verbonden partij wordt bepaald naar rato van de kapitaalverstrekking.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

De VNG staat de gemeenten bij met de vervulling van hun bestuurstaken. De VNG helpt haar leden met het maken van afspraken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties. Daarnaast behartigt zij de belangen van haar leden die samenhangen met de uitgevoerde bestuurs- en beheerstaken.
De leden van de VNG hebben een stemrecht naar een veelvoud van 1000 inwoners per gemeente.

Vereniging van Friese Gemeenten, tevens afdeling van de VNG

De Vereniging van Friese Gemeenten (VFG) is de vereniging van de Friese gemeenten, waarbinnen gemeentebestuurders en raadsleden elkaar ontmoeten en kennis delen. De VFG is op landelijk niveau voor de VNG een provinciale partner in het delen van kennis, het ophalen van vragen en het afstemmen van standpunten. De VFG speelt daarom ook een actieve rol als het gaat om signaleren en doorgeven van relevante kennis voor de leden.

Stichting Openbare Verlichting Fryslân

De Stichting Openbare Verlichting Fryslân draagt zorg voor het in stand houden en onderhouden van de openbare verlichting op het eiland. Daarnaast koopt de stichting collectief energie in via een samenwerkingsverband.

Stichting passantenhaven Terschelling

Stichting passantenhaven Terschelling beheert en exploiteert de passantenhaven aan de Dellewal op Terschelling. De stichting zorgt ervoor dat alle benodigde voorzieningen optimaal zijn zodat de veiligheid kan worden gegarandeerd voor de gebruikers van de passantenhaven. Samen met de watersportvereniging ‘’Het Wakend Oog’’ zorgt de gemeente ervoor dat de stichting haar taken kan blijven voortzetten. Wethouder Hoekstra maakt deel uit van het bestuur van deze stichting.

Stichting beheer Schoolgebouwen

Deze stichting beheert de “Brede school” op West-Terschelling. Het bestuur wordt gevormd door een directielid van de gemeente en de directieleden van beide schoolbesturen.

Financiële gegevens verbonden partijen

Financiele gegevens verbonden partijen										
Verbonden partij ** in € 1.000*	Indeling risico	Aandeel gemeente Terschelling	Eigen vermogen 31-12-2019	Eigen vermogen 31-12-2018	Vreemd vermogen 31-12-2019	Vreemd vermogen 31-12-2018	Resultaat 2019	Resultaat 2018	Bijdrage 2019	Bijdrage 2018
Publiekrechtelijke verbonden partijen										
Sociale dienst Noard West Fryslân	Hoog		655	655	10.915	8.911	-	-	2.376	2.363
Centrumregeling Sociaal Domein Fryslân	Hoog		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Fryske Utfjieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	Hoog		1.467	647	4.792	3.445	493	448	750	710
Veiligheidsregio Fryslân	Gemiddeld		3.615	5.266	69.719	58.560	-524	1.874	716	716
Gemeenschappelijke regeling Fryslân-West	Gemiddeld		1.575	4.538	27.218	9.483	-2.963	-	214	227
Gemeenschappelijke regeling de Waddeneilanden	Gemiddeld		60	-75	428	747	-9	-125	208	208
'Welstandszorg Hûs en Hiem"	Gemiddeld		334	369	82	120	7	2	afhankelijk van opdrachten	
Privaatrechtelijke verbonden partijen										
N.V. Afvalsturing Friesland (Omrin)	Gemiddeld	1,5%	8.286	8.414	5.685	5.927	507	112	naar rato	
B.V. Fryslân Miljeu Noardwest	Gemiddeld	2%	3.564	3.814	8.514	8.100	389	139	naar rato	
N.V. Gemeenschappelijke Kredietbank Friesland	Laag		2.704	2.371	39.847	42.801	-	-	-	-
Stichting Openbare Verlichting Fryslân	Laag		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	8	8
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Laag	0,006%	4.887.000	4.991.000	144.802.000	132.518.000	163.000	337.000	n.v.t.	n.v.t.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	Laag		64.627	61.975	88.985	87.875	-1.174	-879	10	10
Vereniging van Friese Gemeenten (afdeling VNG)	Laag		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2	2
Stichting Passantenhaven Terschelling	Laag		n.n.b.	3.468	n.n.b.	244	n.n.b.	11	-	-
Stichting Beheer Schoolgebouwen Terschelling	Laag		965	998	669	771	-33	65	25	25

2.3.7 Paragraaf 7 – Grondbeleid

Inleiding
In deze paragraaf worden de bouwgrondexploitaties beschreven.

Grondexploitaties zijn een middel om uitvoering te geven aan andere gemeentelijke beleidsdoeleinden zoals bijvoorbeeld doelen op het gebied van wonen, werken, welzijn, infrastructuur, recreatie, milieu en landschapsontwikkeling. Deze doelen kan de gemeente onder meer bereiken door aankoop, exploitatie en uitgifte van gronden of het verlenen van medewerking aan ontwikkeling van plannen door private personen, bedrijven en instellingen. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten:

- het bereiken van maatschappelijke en bestuurlijke doelstellingen,
- winst en risico,
- praktische uitvoerbaarheid.

Reserves
Grondbeleid gaat gepaard met mogelijk grote financiële kansen en risico's. De gemeente heeft geen afzonderlijke reserve grondexploitatie, als bekend is dat op een complex een negatief resultaat te verwachten is, dan wordt overeenkomstig de financiële voorschriften een voorziening gevormd om het tekort af te dekken.

De gemeente Terschelling kent in het algemeen een relatief bescheiden grondexploitatie. De kosten welke aan de grondexploitatie worden toegerekend zijn vrijwel uitsluitend externe kosten.

Het overzicht van de lopende grondexploitaties is per 31 december 2020 als volgt:

Grondexploitaties		Boek-waarde 1-1-2020	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Boek-waarde 31-12-2020	Nog te betalen	Nog te ontvangen
Dellewal	i.e.	2.217.000	-	-	2.217.000	-	-
Campus/West Aletalaan fase 4	i.e.	-352.000	352.000	-	-	-	-
KLU locatie	i.e.	266.000	-	-	266.000	-	-
Totaal		**2.131.000**	**352.000**	**-**	**2.483.000**	**-**	**-**

i.e.: in exploitatie

Locatie Dellewal
In december 2017 heeft de gemeenteraad een besluit genomen waarbij wordt ingezet op het maken van een bestemmingsplan voor het gebied waarin de bouw van 13 appartementen mogelijk wordt gemaakt. Daarnaast heeft de raad de wens uitgesproken om de grond van de dancing-locatie die niet voor de ontwikkeling van dit plan nodig is, over te dragen aan de Stichting Natuurherstel Baai Dellewal.

Vervolgens is In de raadsvergadering van 27 mei 2020 besloten om in plaats van een ontwerpbestemmingsplan het voorontwerp bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan Dellewal e.o. aan te passen en na vaststelling te gebruiken als toetsingskader voor initiatieven op Dellewal en De Tiger.

Naar aanleiding van dit besluit zijn beleidsregels opgesteld die aangeven hoe het college een aanvraag voor een omgevingsvergunning beoordeelt, waarbij moet worden afgeweken van de regels uit het geldende bestemmingsplan voor Dellewal en de beheersverordening voor de Tiger. De beleidsregels zijn ook van toepassing op de Duinappartementen Dellewal.

Om uitvoering te geven aan het (voorontwerp) bestemmingsplan wordt in het tweede kwartaal van 2021 een prijsvraag uitgeschreven. De prijsvraag ziet op de realisatie van maximaal 13 duurzaam gebouwde duinappartementen op de locatie en onder de voorwaarden die in het voorontwerpbestemmingsplan Dellewal e.o (en de daaraan gekoppelde beleidsregels) zijn opgenomen.

Het college gaat er nog steeds vanuit dat de geactiveerde kosten via verkoop van de grond worden terugverdiend, waardoor het verwachte resultaat op deze grondexploitatie nihil is.

Locatie West-Aletalaan fase 4 & Campus

De nieuwe campus voor 204 studenten van het MIWB is in 2017 opgeleverd en in gebruik genomen. Alle kavels in het plangebied West Aletalaan, fase 4 zijn verkocht. Het project is in 2020 afgesloten en het laatste deel van het resultaat is opgenomen in de exploitatie.

KLU Locatie

Het bestemmingsplan voor deze locatie is vastgesteld in 2020 en in 2021 zal WoonFriesland deze locatie overnemen voor woningbouw. Het verwachte resultaat op deze grondexploitatie is nihil.

2.3.8 Paragraaf 8 – Personele lasten

Het BBV schrijft het volgende voor inzake het opnemen van overhead:
In de programma's moeten alleen de kosten worden opgenomen van het primaire proces. De kosten moeten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taken en activiteiten. Activiteiten die onder de overhead vallen, zijn grofweg in te delen in: ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën) en ondersteunende personen op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

In de tabel is opgenomen op welke wijze de personeelskosten zijn verdeeld over de verschillende programma's.

Salariskosten 2020					
Team	*Totaal loonbegroting*	*Uitputting 2020*	*Verschil*	*Programma*	*Taakveld*
Raadsleden totaal	-165.000	-183.000	-18.000	0	0.1
B&W totaal	-275.000	-276.000	-1.000	0	0.1
Babs totaal	-13.000	-9.000	4.000	0	0.2
Loondifferentiatie	-40.000	-38.000	2.000	0	0.4
Staf totaal	-1.011.000	-902.000	109.000	0	0.4
Directie totaal	-245.000	-260.000	-15.000	0	0.4
Griffie totaal	-97.000	-106.000	-9.000	0	0.1
Teamleiders totaal	-291.000	-292.000	-1.000	0	0.4
Ondersteuning totaal	-379.000	-388.000	-9.000	0	0.4
Beleid totaal	-664.000	-616.000	48.000	0	0.4
Publiek totaal	-554.000	-618.000	-64.000	0	0.4
Eilandteam totaal	-276.000	-244.000	32.000	6	6.1
Techniek totaal	-254.000	-281.000	-27.000	0	0.4
Buitendienst totaal	-578.000	-516.000	62.000	0	0.4
Haven totaal	-167.000	-153.000	14.000	2	2.4
Behouden Huys totaal	-179.000	-209.000	-30.000	5	5.4
CNL totaal	-145.000	-140.000	5.000	5	5.4
Overig totaal	-102.000	-26.000	76.000	0	0.4
Reservering ziekte en WW-rechten	-135.000	-3.000	132.000	0	0.4
Totaal	***-5.570.000***	***-5.260.000***	***310.000***		

De gemeente Terschelling is een kleine organisatie. Dit leidt ertoe dat de directie en de teamleiders, die volgens de richtlijnen van het BBV moeten worden aangemerkt als overhead, naast hun managementtaken ook voor een deel hun tijd besteden aan directe taken en projecten binnen de organisatie. Wij schatten, op basis van de ervaring van de afgelopen jaren, de verhouding tussen managementtaken en directe- en projecttaken in op circa 50%/50%.

In de tabel is te zien dat er in 2020 een flink overschot is op de loonbegroting. Dit overschot kan als volgt worden verklaard:

- Het ziekteverlof in 2020 was beduidend lager dan de jaren ervoor en kwam op 3,3% (2019 4,7%). Een van de redenen hiervoor is dat er door Corona veel is thuisgewerkt. Hierdoor hebben zieke medewerkers geen collega's kunnen aansteken en werd er in veel gevallen ook gewoon doorgewerkt in plaats van dat dit leidde tot een ziekmelding. Dit heeft tot gevolg dat de reservering voor ziekte en ww-rechten nauwelijks aangesproken hoefde te worden.

- In de loonbegroting was rekening gehouden met hogere pensioenlasten voor 2020. De verwachting was dat de pensioenlasten met 2% zouden stijgen. Omdat ingangsdatum niet in 2020 viel, bleven de pensioenlasten voor 2020 laag en is er sprake van een onderbesteding.
- Door de coronacrisis is een aantal uitstaande vacatures vertraagd of anders ingevuld. Dit heeft tot als gevolg gehad dat de lasten pas later ingingen en daardoor lager uitvielen.
- In de begroting 2020 was een reservering opgenomen voor nog te betalen loonkosten in verband met een geschil. De lasten die hieruit voortkwamen bleken lager dan opgenomen en een gedeelte kon weer vrijvallen.
- In verband met het ingaan van een pensioen en de opname van opgebouwd verlof kon er een bedrag vanuit de voorziening spaaruren personeel vrijvallen ten gunste van de loonbegroting.

2.3.9 Paragraaf 9 – Corona-crisis

Het afgelopen jaar werd gedomineerd door de coronacrisis. Deze crisis had gevolgen, ook voor de lasten en baten van de gemeente Terschelling.
In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de effecten die de coronacrisis heeft gehad op de begrote.baten en lasten. Daarbij hebben wij een onderscheid gemaakt in:

- Specifieke (extra) kosten per taakveld;
- Niet (of minder) gerealiseerde baten per taakveld;
- Extra inkomsten van het Rijk (compensatie vanuit de Rijksoverheid) via de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Uw raad is hierover reeds eerder via een tweetal specifieke rapportages geïnformeerd, vandaar dat wij ons in deze paragraaf beperken tot de samenvattende tabellen.

Specifieke corona-kosten per taakveld

Specifieke corona-kosten per taakveld	
In €	2020
Taakveld 0.4 - Overhead	50.000
Taakveld 1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	6.000
Taakveld 1.2 - Openbare orde en veiligheid	95.000
Taakveld 2.1 - Verkeer en vervoer	24.000
Taakveld 2.4 - Economische havens en waterwegen	21.000
Taakveld 4.2 - Onderwijshuisvesting	9.000
Taakveld 5.2 - Sportaccomodaties	1.000
Taakveld 5.4 - Musea	4.000
Taakveld 6.3 - TOZO	1.715.000
Taakveld 6.71 - WMO	20.000
Taakveld 6.72 - Jeugd	60.000
Taakveld 7.1 - Volksgezondheid	14.000
Totaal	**2.019.000**

Niet gerealiseerde baten per taakveld

Niet gerealiseerde baten per taakveld	
In €	2020
Taakveld 0.2 - Leges burgerzaken	38.000
Taakveld 2.4 - Havengelden	90.000
Taakveld 3.4 - Toeristenbelasting Haven (incl. Passantenhaven)	174.000
Taakveld 3.4 - Toeristenbelasting Rederij Doeksen	170.000
Taakveld 3.4 - Toeristenbelasting Logies	318.000
Totaal	**790.000**

Extra inkomsten van het Rijk in 2020

Extra inkomsten van het Rijk in 2020	
In €	2020
Eerste corona compensatiepakket	815.000
Tweede corona compensatiepakket	138.000
Derde corona compensatiepakket	9.000
TOZO	1.715.000
Overige (voordelige) correcties algemene uitkering 2020	58.000
Extra inkomsten uit algemene uitkering 2020	**2.735.000**

Totaal effect corona op de jaarcijfers 2020

Totaal	
	2020
Totaal meerkosten per taakveld	-2.019.000
Totaal niet gerealiseerde baten per taakveld	-790.000
Totaal extra inkomsten	2.735.000
Saldo	**-74.000**

2.4 Programmarekening en toelichting

2.4.0 Programma 0 – Bestuur en ondersteuning

PROGRAMMA 0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING					
Taakveld	**L/B**	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
0.1 BESTUUR	Baten	16.000	13.000	7.000	-6.000
	Lasten	-1.309.000	-846.000	-919.000	-73.000
		-1.293.000	**-833.000**	**-912.000**	**-79.000**
0.2 BURGERZAKEN	Baten	145.000	150.000	112.000	-38.000
	Lasten	-64.000	-99.000	-44.000	55.000
		81.000	**51.000**	**68.000**	**17.000**
0.4 OVERHEAD	Baten	129.000	110.000	104.000	-6.000
	Lasten	-6.322.000	-6.382.000	-5.946.000	436.000
		-6.193.000	**-6.272.000**	**-5.842.000**	**430.000**
0.5 TREASURY	Baten	21.000	13.000	21.000	8.000
	Lasten	261.000	303.000	249.000	-54.000
		282.000	**316.000**	**270.000**	**-46.000**
0.61 OZB WONINGEN	Baten	1.079.000	1.128.000	1.146.000	18.000
	Lasten	-85.000	-72.000	-65.000	7.000
		994.000	**1.056.000**	**1.081.000**	**25.000**
0.62 OZB NIET-WONINGEN	Baten	983.000	965.000	953.000	-12.000
	Lasten	**-**	-	-	-
		983.000	**965.000**	**953.000**	**-12.000**
0.64 OVERIGE BELASTINGEN	Baten	109.000	95.000	47.000	-48.000
	Lasten	-	-	-	-
		109.000	**95.000**	**47.000**	**-48.000**
0.7 ALGEMENE UITKERING	Baten	8.804.000	9.689.000	9.704.000	15.000
	Lasten	-	-	-	-
		8.804.000	**9.689.000**	**9.704.000**	**15.000**
0.8 OVERIGE BATEN EN LASTEN	Baten	194.000	130.000	108.000	-22.000
	Lasten	-30.000	-	-24.000	-24.000
		164.000	**130.000**	**84.000**	**-46.000**
0.11 ONVOORZIEN	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-48.000	-348.000	-48.000	300.000
		-48.000	**-348.000**	**-48.000**	**300.000**
TOTAAL PROGRAMMA 0 VOOR RESULTAATBESTEMMING		**3.883.000**	**4.849.000**	**5.405.000**	**556.000**
0.10 MUTATIES RESERVES	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-1.000	-1.000	-1.000	-
		-1.000	**-1.000**	**-1.000**	**-**
TOTAAL PROGRAMMA 0 NA RESULTAATBESTEMMING		**3.882.000**	**4.848.000**	**5.404.000**	**556.000**

L/B	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
Baten	11.480.000	12.293.000	12.202.000	-91.000
Lasten	-7.598.000	-7.445.000	-6.798.000	647.000
	3.882.000	**4.848.000**	**5.404.000**	**556.000**

Indicatoren Bestuur en Ondersteuning	2020	2019
Formatie 2019 (in fte per 1.000 inwoners)	16	16
Bezetting 2019 (in fte per 1.000 inwoners)	15	15
Apparaatskosten (in € per inwoner)	-1.264	-1.264
Externe inhuur (als percentage van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	34%	34%
Overhead (in % van totale lasten)	29%	29%

Taakveld 0.1 Bestuur

Financieel cockpit					
Taakveld 0.1 Bestuur	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Gemeenteraad en raadscommissie	-182.000	-	-233.000	-233.000	-51.000
Griffiefunctie	-107.000		-127.000	-127.000	-20.000
College van burgemeester en wethouders	-347.000		-298.000	-298.000	49.000
Ambtswoning burgemeester	-12.000	7.000	-26.000	-19.000	-7.000
Regionale samenwerking	-185.000	-	-235.000	-235.000	-50.000
	-833.000	**7.000**	**-919.000**	**-912.000**	**-79.000**

Toelichting afwijking	
Gemeenteraad en raadscommissie	
Deze overschrijding wordt veroorzaakt door de extra middelen die zijn besteed in verband met het werven en aanstellen van een nieuwe burgemeester. Daarnaast zijn er extra gelden uitgekeerd aan de raadsleden ter compensatie van het niet hebben van een overlijdensrisicoverzekering.	-51.000
College van burgemeester en wethouders	
Het overschot wordt veroorzaakt door een lagere storting in de voorziening. De voorziening wort jaarlijks aangepast aan de hand van de bekende rechten en nieuwe, actuariele berekeningen. Deze berekeningen houden rekening met actuele rekenrentes en sterftetafels.	49.000
Regionale samenwerking	
De regionale samenwerkingen vielen gezamenlijke duurder uit dan verwacht. De overschrijding wordt mede veroorzaakt omdat het bedrag in de begroting de laatste jaren niet is geïndexeerd. De bijdragen stegen daarintegen wel. In de begroting van 2021 is dit aangepast en zal het bedrag in de begroting jaarlijks meestijgen met de inflatie.	-50.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	-27.000
	-79.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
De komende periode wordt gekeken of er een andere manier van werken door de Raad mogelijk is, om effectiever te vergaderen en de kwaliteit te verhogen. Daarvoor wordt ook bij andere gemeenteraden informatie opgehaald.	Hiervoor zijn in 2020 nog geen verdere initiatieven ontwikkeld.	
Het uitzenden van de vergaderingen in beelden verhoogt betrokkenheid van de inwoners bij de gemeentepolitiek. Er wordt bekeken wat hiervoor de mogelijkheden en de kosten zijn.	Vanaf medio 2018 worden alle vergaderingen van commissie en raad live uitgezonden via Terschelling-TV	Hiervoor is door de raad een eenmalig budget beschikbaar gesteld.
Terschelling wil als eilandgemeenschap over haar eigen toekomst gaan. Een zelfstandig bestuur betekent eigen regie op	In 2020 is door raad, college en directie verder inhoud gegeven aan de bevindingen uit het BMC-rapport.	Hiertoe heeft begin 2020 een eerste bijeenkomst plaatsgevonden. Daarna is een

leefbaarheid, economie, financiën, duurzaamheid, landschap en natuur.		en ander stilgelegd door de coronacrisis.
Dit betekent dat in de basis de gemeente financieel gezond is, waardoor publiekstaken adequaat uitgevoerd kunnen worden en een goede basis dienstverlening op het eiland in stand gehouden wordt.	Met de verschillende rapportages die worden geleverd gedurende het jaar, wordt de financiële situatie nauwlettend in de gaten gehouden en kan er, indien nodig, vroegtijdig worden ingespeeld op onverwachte ontwikkelingen.	Dit is een continu proces.
De gemeente werkt hiervoor samen met de andere Waddeneilanden en met gemeenten en semioverheidsinstanties aan de vaste wal.	Op diverse dossiers is samengewerkt in Waddenverband. Een belangrijk succes was de aanvraag voor de Regiodeal.	Ook in 2020 is intensief samengewerkt met de andere Waddeneilanden in de GR De Waddeneilanden. Onze ICT-infrastructuur hebben wij structureel belegd bij de gemeente Leeuwarden. Daarnaast wordt incidenteel samengewerkt met andere walgemeenten, bijvoorbeeld in het project omtrent de omvorming van de Dienst Sociale Zaken.
De samenwerking met andere gemeenten en semioverheidsinstanties wordt doorlopend geëvalueerd op nut en noodzaak en waar nodig bijgestuurd.	Dit is een continu proces.	Dit is een continu proces.
Er wordt stevig op ingezet om de naleving van de “waddentoets” blijvend te bevorderen, met name bij de Rijksoverheid.	In 2020 is dit niet nodig geweest.	Hierop wordt voortdurend ingezet. Zie hiervoor de conclusies van het onderzoek van Twijnstra en Gudde naar aanleiding van de evaluatie van het convenant Waddensamenwerking.
Beide coalitiepartijen benoemen in het college elk één wethouder. De wethouders worden aangesteld voor een deeltijdfactor van 0,8 fte. Bij de uitvoering van taken door het College zal in de gaten gehouden worden of de omvang van de ambities uit dit akkoord en de inzet van mensen in evenwicht is.	Dit is in 2018 na de gemeenteraadsverkiezingen daadwerkelijk zo geïmplementeerd.	

Taakveld 0.2 Burgerzaken

Financieel cockpit					
Taakveld 0.2 Burgerzaken	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Verkiezingen	-20.000		-1.000	-1.000	19.000
Baten secretarieleges	150.000	112.000		112.000	-38.000
Burgerzaken en kcc	-68.000		-31.000	-31.000	37.000
Burgerlijke stand	-7.000		-10.000	-10.000	-3.000
Gevonden voorwerpen	-4.000		-2.000	-2.000	2.000
	51.000	**112.000**	**-44.000**	**68.000**	**17.000**

Toelichting afwijking	
Baten secretarieleges Het verschil wordt veroorzaakt door vermindering van inkomsten aan leges voor huwelijken, evenementen, ontheffingen en vergunningen. Dit alles is veroorzaakt door het coronavirus.	-38.000
Burgerzaken en kcc Het verschil is te verklaren uit het feit dat er minder paspoorten en id-bewijzen zijn uitgegeven als gevolg van de verlenging van de geldigheidsduur van 5 naar 10 jaar in 2015. Daardoor wordn minder kosten gemaakt voor Rijksleges. Het budget in de begroting is te ruim opgenomen en zal in de begroting 2022 worden bijgesteld.	37.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	18.000
	17.000

Indicatoren baten secretarieleges	2020	2019	2018
Paspoorten < 18 jaar	27	62	65
Paspoorten ≥ 18 jaar	107	220	555
ID-kaarten < 18 jaar	77	95	89
ID-kaarten ≥ 18 jaar	74	131	260
Rijbewijzen	518	623	542
Eigen verklaringen	63	92	81
Strandvergunningen	932	774	774
Uittreksel burgerlijke stand	52	56	26
Huwelijken	48	77	89
	1.898	**2.130**	**2.481**

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
De gemeente wil als overheid en beleidsmaker open en bereikbaar zijn voor inwoners, ondernemers en organisaties.	Er wordt gewerkt als een transparante overheid.	Het college is bereikbaar voor alle inwoners en organisaties.
In de afgelopen periode zijn er bij de gemeente specifieke loketten voor ondernemers, zorg en duurzaamheid gerealiseerd. De komende periode wordt ingezet op verbetering van de uitvoering van deze loketten.	Het Eilandteam is goed op orde.	
Bij de gemeente wordt een specifiek aanspreekpunt gerealiseerd voor de diverse Buren (om Oost) en de buurtverenigingen (West). Bij deze persoon kunnen vragen vanuit de dorpen worden neergelegd en het aanspreekpunt monitort ook de voortgang van het oppakken van deze vragen.	In 2019 is deze taak belegd bij de adjunct directeur en de uitvoerder van de buitendienst. Dit is in 2020 gecontinueerd.	
De gesprekken met inwoners, ondernemers en belangenorganisaties in aanloop naar het eilandakkoord zijn als heel positief ervaren. In vervolg hierop zal de raad structureel buiten de raadszaal in gesprek gaan met deze groepen. De onderwerpen van de gesprekken zijn divers en gericht op wat er leeft op Terschelling. De raad heeft hier		In 2020 hebben dergelijke gesprekken niet plaatsgevonden in verband met de coronacrisis.

een zelfstandige verantwoordelijkheid in, los van het College.		
Bij het opstellen van specifieke plannen worden inwoners, ondernemers en belangenorganisaties in een vroeg stadium en gedurende het hele proces meegenomen.	Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van het nieuwe bestemmingsplan Dellewal en de ontwikkeling van de Tonnenloods is hiervoor voortdurend aandacht.	In 2020 is hiervoor continu aandacht geweest, voor zover dit de beperkingen als gevolg van de coronacrisis mogelijk was.
Initiatieven van inwoners van Terschelling geven blijk van grote betrokkenheid en worden daarom met enthousiasme ontvangen. Bij de ontvangst van een initiatief wordt goed besproken hoe het initiatief verder behandeld wordt en wat daarbij ieders rol, taak en verantwoordelijkheid is.		Ook in 2020 hadden de burgers via '' 't er oer ha'' de mogelijkheid om hun plannen in een vroegtijdig stadium kenbaar te maken.

Taakveld 0.4 Overhead

Financieel cockpit					
Taakveld 0.4 Overhead	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Representatie bestuur en personeel	-9.000	-	-42.000	-42.000	-33.000
WKR ambtelijke organisatie	-265.000	-	-170.000	-170.000	95.000
Salariskosten ambtelijke organisatie	-4.221.000	89.000	-3.989.000	-3.900.000	321.000
Organisatieontwikkeling	-32.000	-	-26.000	-26.000	6.000
Gemeentehuis - facilitair bedrijf	-437.000	-	-473.000	-473.000	-36.000
Automatisering (gemengd btw)	-715.000	-	-684.000	-684.000	31.000
Juridisch control incl. bezwaar en beroep	-86.000	-	-65.000	-65.000	21.000
Staf	-95.000	-	-45.000	-45.000	50.000
Documentaire Informatie Voorz. (DIV)	-1.000	-	-1.000	-1.000	-
Gemeentehuis interne dienst	-53.000	-	-35.000	-35.000	18.000
Administratie	-63.000	-	-97.000	-97.000	-34.000
Team techniek en uitvoering	-185.000	15.000	-240.000	-225.000	-40.000
Algemeen onderwijsbeleid	-44.000	-	-42.000	-42.000	2.000
Communicatie	-66.000	-	-37.000	-37.000	29.000
	-6.272.000	**104.000**	**-5.946.000**	**-5.842.000**	**430.000**

Toelichting afwijking	
Representatie bestuur en personeel Uiteraard zijn de over- of onderschrijdingen in 2020 doorspekt van de gevolgen van de COVID19 pandemie. Dit geldt ook voor de post representatie bestuur. Er is veel geïnvesteerd afgelopen jaar om mensen een hart onder de riem te steken. Dit onder andere door middel van een bon voor alle inwoners van Terschelling die bij de lokale ondernemers uitgegeven kon worden, fleurige plantjes voor de bewoners van de De Stilen. Dit is het grootste deel van de overschrijding (ruim € 29.000,-).	-33.000
WKR ambtelijke organisatie Het grootste verschil in de onderschrijding is terug te leiden naar de studiekosten. Onder invloed van de COVID19 maatregelen zijn vanaf maart nagenoeg alle trainingen, cursussen en congressen e.d. geannuleerd. Op dit moment is hierin een kentering te zien omdat de opleidingsinstituten zich aanpassen aan de nieuwe mogelijkheden. Normaliter is het budget aan opleidingen aan de krappe kant. De verwachting is dat hier in 2021 een inhaalslag op plaats zal vinden. Daarnaast is er een onderschrijding op de attentie/geschenken wkr nvt, representatie en de reis- en verblijfkosten (€ 19.682,-, € 21.610,-, € 54.019,-). Deze onderschrijdingen zijn gekoppeld aan het voornamelijk thuis werken en niet houden van vergaderingen in het gemeentehuis ten gevolge van COVID19.	95.000
Salariskosten ambtelijke organisatie Voor een toelichting op de onderschrijdingen binnen de loonbegroting verwijzen wij u naar de paragraaf personele lasten.	321.000
Gemeentehuis - facilitair bedrijf De extra lasten worden veroorzaakt door kosten gemaakt in verband met de coronacrisis. Daarnaast zijn er een aantal extra onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd welke buiten de voorziening vallen.	-36.000
Automatisering (gemengd btw) De kosten voor automatiering voor 2020 vallen iets lager uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een (eenmalig) lagere bijdrage aan de samenwerkingsverband De Waddeneilanden van € 25.000,-, doordat een enkel project is doorgeschoven. De overige € 6.000 is bespaard op de aanschaf van minder klein materiaal.	31.000
Staf Op deze post is een toename te zien van het aantal arbo-technische maatregelen. Een aantal cursussen die gerelateerd zijn aan deze post op het vlak van arbo, zoals BHV, hebben geen doorgang gehad. Daarbij tekent zich een afname af ten opzichte van het vorige jaar op HRM juridische aangelegenheden.	50.000
Administratie Door een update in verschillende werkomgevingen van de administratie ontstonden er problemen bij het innen van belastingen. Hiervoor is externe ondersteuning ingehuurd. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt door meerwerk van de accountant.	-34.000
Team techniek en uitvoering Het verschil tussen begroting en realisatie wordt met name veroorzaakt doordat minder diensten voor derden zijn uitgevoerd. Voor een deel wordt dit veroorzaakt door de coronacrisis, zodat er minder werkzaamheden voor onderwijs e.d. konden worden uitgevoerd. Anderzijds is wel het beeld dat deze post structureel te hoog is begroot en dat deze vanaf de begroting 2022 zal moeten worden aangepast.	-40.000
Communicatie Ten gevolge van de COVID19 pandemie zijn een aantal ontwikkelingen op het vlak van communicatie niet doorgegaan. Hiervan was onder andere sprake bij het te ontwikkelen communicatieplatform. Dit zal nu, afhankelijk van de mogelijkheden, in 2021 gedaan worden.	29.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	47.000
	430.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Op het gebied van professionalisering van het gemeentelijk apparaat zijn goede stappen gezet in de afgelopen periode. Het genoemde BMC-advies geeft waardevolle handvatten voor noodzakelijke vervolgstappen.		Het BMC-rapport wordt als input meegenomen in het lopende organisatie ontwikkelingstraject. Dit traject richt zich op een verdere professionalisering van bestuur en organisatie. De input van de Raad en het college wordt door middel van periodieke evaluaties hierin

		meegenomen. Dit is een voortdurend proces.
De communicatie vanuit de gemeente over besluiten en nieuw beleid is zo helder en eenvoudig mogelijk. De communicatie is digitaal waar het kan zonder persoonlijk contact uit het oog te verliezen.	In 2019 is een onderzoek gestart naar de inzet van sociale media in de gemeentelijke communicatie. In 2020 is een proef opgezet met een gemeentelijke facebook pagina.	In 2020 is de gemeente gestart met een facebook pagina.
De gemeente profileert zich als een aantrekkelijk werkgever door middel van goed personeelsbeleid met een actief scholingsbeleid, een leeftijdsbewust personeelsbeleid , flexibele werktijden en loopbaanbeleid.	De gemeente Terschelling wil een professionele en fitte organisatie zijn en blijven. Dit betekent niet alleen een gezonde organisatie zijn met fitte medewerkers, maar ook een organisatie die flexibel in kan spelen op de wensen van het bestuur. Om dit nu en in de toekomst te kunnen blijven realiseren, zullen conclusies uit het strategisch personeelsplan omgezet worden in verschillende scenario's om de gemeente Terschelling een toekomstbestendige moderne werkgever te laten zijn en blijven. Daarnaast beschikt de gemeente Terschelling over een uitstekend pakket aan arbeidsvoorwaarden en voert het HRM-beleid uit volgens de laatste trends. Hierbij wordt ingespeeld op de huidige stand van zaken op de arbeidsmarkt. Dit wordt jaarlijks samengevat in een HRM-plan.	De COVID-19 pandemie heeft gemaakt dat het ontwikkelen van scenario's op het vlak van Strategische Personeelsplanning nog niet gerealiseerd is. De verwachting is dat dit in 2021 het opstellen van de scenario's voor het zijn en blijven van een moderne werkgever geëffectueerd zal zijn. Het HRM plan 2020 is grotendeels gerealiseerd. Een aantal onderwerpen zijn jaar overstijgend en krijgen in 2021 een vervolg.
Continuïteit en diversiteit in personeel wordt versterkt o.a. door mogelijkheden te creëren voor jonge medewerkers.	Door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt is het zelf opleiden en trainen van nieuwe medewerkers noodzaak. Naast het bieden van werkervaringsplaatsen (WEP) wordt ingezet op junior medewerkers en trainees. Junior medewerkers volgen een opleidings- en werkervaringstraject binnen een functie die wel is opgenomen in het functieboek. Bij vertrek van een ervaren kracht staat dan een nieuwe ingewerkte kracht klaar om het werk over te nemen. Trainees worden ingezet gedurende een project of maximaal 2 jaar op functies waar geen vacatures voor in het functieboek zijn opgenomen. Zo wordt geïnvesteerd in een	Voor het uitvoeren van een trainee traject is een budget nodig van € 60.000, - aan salariskosten per traineeplaats per jaar. In 2020 zijn deze lasten wederom opgevangen binnen de salarisbegroting of de projectgelden. Door de COVID-19 pandemie is het opleiden en ontwikkelen van medewerkers de eerste 9 maanden van 2020 vrijwel nihil geweest. Het klassikaal volgen van lessen was niet mogelijk waardoor het overgrote deel van de opleidingen door de aanbieders gestaakt is. Aan het einde van 2020 was hierin een verandering te zien en zijn vele aanbieders overgeschakeld naar het aanbieden van uitsluitend

	continue stroom goed opgeleide en kwalitatief goede medewerkers. Als een junior medewerker voldoet aan de opleidings-, functie en ervarings-eisen stroomt men, indien mogelijk, door in een reguliere functie. Op deze manier voorziet de gemeente Terschelling in voldoende aanwas op het personele vlak. Ook worden er diverse stageplaatsen geboden, op zowel (V)MBO, HBO als universitair niveau. In de komende jaren zal ingezet worden op het voorzetten van het bieden van werkervarings- en stageplaatsen.	digitale opleidingen. Dit maakt echter dat in 2020 niet het gangbare aantal opleidingen is gevolgd door medewerkers. Ook de interne opleiding die in 2020 afgerond zou worden is als gevolg van de COVID-19 pandemie en de beperkingen in het samen komen van medewerkers gestaakt. Dit zal echter nog wel een vervolg krijgen als hiervoor geen belemmeringen meer zijn.
De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid als maatschappelijk verantwoord ondernemer door werkervaringsplekken en maatschappelijke stages te realiseren, zodat mensen in de gelegenheid gesteld worden ervaring op te doen en zich te ontwikkelen. De gemeente doet ook haar best voor het creëren van beschutwerk-plekken en plekken voor mensen met een afstand van de arbeidsmarkt.	Naast hetgeen dat is omschreven onder ‘Continuïteit en diversiteit in personeel’ is ingezet op het realiseren van garantiebanen bij de gemeente Terschelling. Een garantiebaan is een baan die ingevuld wordt door iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt. In 2020 is het benodigde aantal garantiebanen ingevuld door uittreding uit de gemeenschappelijke regeling en overname van SW-medewerkers door de gemeente.	In 2019 is de volledige overname van de SW-medewerkers door de gemeente Terschelling voorbereid en uitgevoerd. De medewerkers zijn door HRM en Empatec begeleid bij hun overstap naar de gemeente Terschelling. Dit heeft geresulteerd in een dienstverband met de gemeente Terschelling met ingang van 1 januari 2020. Daarnaast is op HRM vlak de cao SW met bijbehorende lokale personeelsregelingen geïmplementeerd in de organisatie om op deze wijze een goede basis voor de SW medewerkers te bieden. Dit heeft in 2020 een vervolg gehad.
Bij structurele werkzaamheden heeft het de voorkeur dat medewerkers, na een bepaalde periode en bij gebleken geschiktheid, in vaste dienst genomen worden door de gemeente. Dit om goed werkgeverschap te kunnen uitoefenen, een heldere positie voor werknemers te creëren en kosten te besparen.	Sinds 2019 krijgen medewerkers die de maximale proeftijd doorlopen hebben, en die een beoordeling die goed tot uitstekend was, een vaste aanstelling bij de gemeente Terschelling. Met de omzetting naar vast dienstverband is geen rekening gehouden bij het eigen risicodragerschap van gemeenten ingeval van ziekte en het (van rechtswege) aflopen van contracten. De flexibele schil van de gemeente is ten gevolge hiervan afgenomen naar bijna nihil.	Jaarlijks wordt een additioneel budget gereserveerd van 5% van de salarisbegroting om het eigen risicodragerschap ingeval van ziektekosten en het aflopen van contracten te dekken. In 2020 is door de invloed van de COVID-19 pandemie geen gebruik gemaakt van dit budget. Reden is dat het ziekteverzuim door het thuiswerken dit jaar sterk gedaald is. Daar waar medewerkers zich onder normale omstandigheden ziek zouden melden om bij een griep besmetting van collega’s te voorkomen, werkte men nu al thuis. Ook meldde medewerkers

	Medewerkers die in tijdelijke dienst komen of die ingezet worden op een project krijgen uitsluitend een contract op payrollbasis. Werkgevers in de sector Overheid en Onderwijs zijn verplicht eigenrisicodrager voor de Werkloosheidswet (WW). Als eigenrisicodrager voor de WW betaalt de gemeente de kosten van de WW-uitkering, als werknemers werkloos worden. Daarbij maakt het niet uit of een medewerker een tijdelijke-, project- of vaste aanstelling heeft.	zich hierdoor minder snel ziek. Het thuiswerken maakt dat medewerkers toch makkelijker aan het werk blijven. De impact van het ontbreken van het sociale aspect van de werkomgeving maakt dat aan het eind van 2020 een toename te zien op dit vlak. De verwachting is hierdoor dat het ziekteverzuim in 2021 hierdoor weer (significant) zal toenemen en het budget noodzakelijk zal zijn. Door het omzetten van vele tijdelijke payrollconstructies in 2020 naar vaste aanstellingen is nog nauwelijks sprake van payroll. Daar waar nog wel sprake is van payroll is de salarisbegroting ingericht op de daadwerkelijke kosten van payrollconstructies. Desondanks zal er in 2021 een onderzoek plaats vinden naar een oplossing voor het niet aansluiten van de gemeentelijke praktijk bij de regels rond aanbesteding.

Taakveld 0.5 Treasury

Financieel cockpit					
Taakveld 0.5 Treasury	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Rente	303.000	-	249.000	249.000	-54.000
Beleggingen	13.000	21.000	-	21.000	8.000
	316.000	**21.000**	**249.000**	**270.000**	**-46.000**

Toelichting afwijking	
Rente	
Door de lage stand van de rente is deze lager uitgevallen dan verwacht. Voor de begroting 2021 zijn deze bedragen aangepast.	-54.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	8.000

Taakveld 0.61 OZB Woningen

Financieel cockpit					
Taakveld 0.61 OZB Woningen	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Belastingen	-57.000	6.000	-65.000	-59.000	-2.000
Opbrengsten OZB eigenaren	1.113.000	1.140.000	-	1.140.000	27.000
	1.056.000	**1.146.000**	**-65.000**	**1.081.000**	**25.000**

Toelichting afwijking	
Opbrengsten OZB eigenaren De hogere opbrengst wordt veroorzaakt door iets hogere waarderingen van het onroerend goed in de gemeente, dan in eerste instantie ingeschat.	27.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	-2.000
	25.000

Taakveld 0.62 OZB Niet-Woningen

Financieel cockpit					
Taakveld 0.62 OZB Niet-woningen	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Opbrengsten OZB Niet-woningen (gebruikers)	369.000	361.000	-	361.000	-8.000
Opbrengsten OZB Niet-woningen (eigenaren)	596.000	592.000	-	592.000	-4.000
	965.000	**953.000**	**-**	**953.000**	**-12.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	-12.000
	-12.000

Taakveld 0.64 Overige belastingen

Financieel cockpit					
Taakveld 0.64 Overige belastingen	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Precariobelasting	95.000	47.000	-	47.000	-48.000
	95.000	**47.000**	**-**	**47.000**	**-48.000**

Toelichting afwijking	
Precariobelasting De precariobelasting wordt altijd achteraf opgelegd. Door de coronacrisis is besloten dat ondernemers geen precariobelasting betalen in 2020 voor de periode dat zijn gedwongen moesten sluiten. Dit heeft tot gevolg dat de werkelijke opbrengsten precariobelasting lager zijn dan begroot.	-48.000
	-48.000

Taakveld 0.7 Algemene uitkering

Financieel cockpit					
Taakveld 0.7 Algemene uitkering	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Algemene uitkering gemeentefonds	9.689.000	9.704.000	-	9.704.000	15.000
	9.689.000	**9.704.000**	**-**	**9.704.000**	**15.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	15.000
	15.000

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Financieel cockpit					
Taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
BTW Compensatiefonds	130.000	108.000	-	108.000	-22.000
Indirecte kosten	-	-	-24.000	-24.000	-24.000
	130.000	**108.000**	**-24.000**	**84.000**	**-46.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	-46.000
	-46.000

Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 0

Financieel cockpit					
Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 0	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Dotaties reserves	-1.000	-	-1.000	-1.000	-
	-1.000	**-**	**-1.000**	**-1.000**	**-**

Overzicht mutaties reserves	
Reserve J.W. van Dierenfonds	-1.000
	-1.000

Taakveld 0.11 Resultaat/Onvoorzien

Financieel cockpit					
Taakveld 0.11 Resultaat	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Onvoorzien	-300.000	-	-	-	300.000
Extra storting voorziening gebouwen	-48.000	-	-48.000	-48.000	-
	-348.000	**-**	**-48.000**	**-48.000**	**300.000**

Toelichting afwijking	
Onvoorzien Dit betreft het bedrag voor loon- en prijscompensatie. Dit bedrag is jaarlijks opgenomen en valt in 2020 vrij ten gunste van de algemene middelen.	300.000
	300.000

2.4.1 Programma 1 – Veiligheid

PROGRAMMA 1 VEILIGHEID					
Taakveld	**L/B**	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
1.1 CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER	Baten	-	5.000	-	-5.000
	Lasten	-517.000	-552.000	-549.000	3.000
		-517.000	**-547.000**	**-549.000**	**-2.000**
1.2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	Baten	45.000	39.000	55.000	16.000
	Lasten	-274.000	-319.000	-380.000	-61.000
		-229.000	**-280.000**	**-325.000**	**-45.000**
TOTAAL PROG 1 VOOR RESULTAATBESTEMMING		**-746.000**	**-827.000**	**-874.000**	**-47.000**
0.10 MUTATIES RESERVES	Baten	-	19.000	19.000	-
	Lasten	-19.000	-	-20.000	-20.000
		-19.000	**19.000**	**-1.000**	**-20.000**
TOTAAL PROG 1 NA RESULTAATBESTEMMING		**-765.000**	**-808.000**	**-875.000**	**-67.000**

L/B	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
Baten	45.000	63.000	74.000	11.000
Lasten	-810.000	-871.000	-949.000	-78.000
	-765.000	**-808.000**	**-875.000**	**-67.000**

Beleidsindicatoren Veiligheid	**2019**	**2018**
Verwijzingen Halt (per 1.000 jongeren)	7,7	10,4
Winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)	0	0
Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)	5,1	6,1
Diefstallen uit woning (per 1.000 inwoners)	0	0
Vernielingen en beschadigingen (in openbare ruimte, per 1.000 inwoners)	6,1	5,1

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Financieel cockpit					
Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Brandkranen	-5.000	-	-8.000	-8.000	-3.000
Brandpreventie	-533.000	-	-533.000	-533.000	-
Brandweergarages	5.000	-	-	-	-5.000
Rampenbestrijding	-14.000	-	-8.000	-8.000	6.000
	-547.000	**-**	**-549.000**	**-549.000**	**-2.000**

Toelichting afwijking	
Niet toegelichte afwijkingen	-2.000
	-2.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
De brandweerkazerne West zal vervangen moeten worden. Er wordt gezocht naar een goede, centrale locatie op West die de aanrijtijden waarborgt.		Als gevolg van de Coronacrisis is hier in 2020 nog geen vervolg aan gegeven.
Het hoge niveau van diverse teams op het gebied van hulpverlening en rampenbestrijding – zoals brandweer, GGT en CoWa, wordt vastgehouden.		In 2020 is bij de Coronacrisis gebleken dat deze teams prima samenwerken.
Onderzocht wordt of er in verband met verontreiniging op zee, door het Ministerie van I&M, een waakvlamovereenkomst gesloten kan worden met bergers van de Wadden, waardoor een snel optreden tegen verontreiniging kan worden gewaarborgd.		In 2020 is hier over gesproken in he kader van de ramp met de MSC Zoë, maar dit heeft nog niet tot concrete resultaten geleid.
De nieuwe schepen van Doeksen varen op LNG. De risico's hiervan en de voorbereiding daarop door hulpdiensten horen deel uit te maken van de risico-analyse van de Veiligheidsregio Fryslân. De gemeente ziet er op toe, dat dit ook in de toekomst blijvend onderdeel is van het pakket aan veiligheidsmaatregelen wat op Terschelling aanwezig is.		De plaatselijke hulpdiensten zijn hierop voorbereid.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Financieel cockpit					
Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Veiligheidsbeleid	-121.000	-	-206.000	-206.000	-85.000
Strandveiligheid	-121.000	-	-127.000	-127.000	-6.000
Beleid strand e.d.	38.000	44.000	-	44.000	6.000
Strandbeheer en uitvoering	-55.000	10.000	-43.000	-33.000	22.000
uitvoering APV bijzondere wetten	-21.000	1.000	-4.000	-3.000	18.000
	-280.000	**55.000**	**-380.000**	**-325.000**	**-45.000**

Toelichting afwijking	
Veiligheidsbeleid	
De werkelijke lasten zijn substantieel hoger dan begroot als gevolg van extra kosten door de coronacrisis. Wij verwijzen u hiervoor naar de aparte paragraaf over dit onderwerp.	-85.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	40.000
	-45.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het is niet altijd helder waar AED's hangen en hoe ze gebruikt moeten worden. De gemeente zorgt helderheid over de plekken en	Alle AED's zijn vindbaar via een app en er is verder getraind in het handelen met AED's.	Er zijn in 2020 trainingen gefaciliteerd.

faciliteert bij trainingen. Hierbij wordt ingezet op het breed delen van kennis en een praktische invulling.		
In de winkel- en horecagebieden en op het haventerrein wordt een aantal keren per seizoen gecontroleerd op de inrichting en het gebruik van de straat. Aanspreken op gedrag en uitleg van regels is belangrijk om gezamenlijke verantwoordelijkheid te creëren om overlast te beperken en het gebied aantrekkelijk te houden.	Dit is in 2020 goed opgepakt door de BOA/toezichthouder.	In 2020 is de inzet vooral gericht geweest op de handhaving van de Coronamaatregelen in deze gebieden, waarbij de inrichting van het gebied uitermate belangrijk was.
Bemiddeling en mediation blijft deel uitmaken van handhaving. (geldt ook voor prog. 8)		Ook in 2020 is zoveel mogelijk ingestoken op mediation.
Alle handhaving wordt begeleid door brede en heldere communicatie over motieven, doelen en wat wel en niet is toegestaan. (geldt ook voor prog. 8)		Dit is voor zover mogelijk ook in 2020 gedaan.
Bij handhaving is oog voor ‘’klein leed’’ dat relatief snel en eenvoudig is op te lossen. (geldt ook voor prog. 8)	Hier wordt de BOA/toezichthouder op ingezet.	
Foutparkeren op West leidt er toe dat de brandweer geblokkeerd wordt en niet op tijd bij een calamiteit kan zijn. Hier moet goed op gehandhaafd worden.	Hier wordt de BOA/toezichthouder op ingezet.	
De afgelopen periode is op een constructieve manier samengewerkt met diverse organisaties op het gebied van wad- natuur- en strandbeheer. In de toekomst wordt dit voortgezet en uitgebouwd.		Dit is een continu proces.
Het fundament van een goede politiezorg is gelegen in eilander agenten die het eiland goed kennen en ook de eilanders goed kennen. De op 19 december 2017 Raadsbreed aangenomen motie wordt onverkort uitgevoerd. De gemeente zet erop in dat de 8 fte reguliere politiecapaciteit volledig vervuld wordt door politieagenten die woonachtig zijn op Terschelling. Daarnaast wordt er bij het Regionaal Bestuurlijk Overleg Noord-Nederland en aan de minister van Justitie en Veiligheid op aangedrongen dat de ‘waddentoets’ op onze uitzonderlijke situatie van toepassing wordt verklaard. Er wordt op ingezet dat de ‘eilander’ agenten zo weinig mogelijk diensten aan de vaste wal moeten voldoen. De bereikbaarheid van de politie wordt verbeterd en sluit aan bij de op de website van de politie aangegeven informatie.		In het overleg met de politie wordt hier voortdurend aandacht voor gevraagd.

Extra zomerbewaking: minimaal het huidige niveau van inzet tijdens het zomerseizoen wordt gehandhaafd en gemonitord, zodat goed geëvalueerd kan worden.		Dit is ook in 2020 zo uitgevoerd, zij het met in acht name van de situatie rond Corona.
De lifeguards zijn belangrijk voor het waarborgen van de veiligheid aan het strand. Dit wordt gehandhaafd op het huidige niveau.		De strandbewaking is ook bij drie posten uitgevoerd, waarbij de posten van Midsland en Formerum gecombineerd zijn.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 1

Financieel cockpit					
Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 1	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Onttrekking reserves	19.000	19.000		19.000	-
Dotaties reserves			-20.000	-20.000	-20.000
	19.000	**19.000**	**-20.000**	**-1.000**	**-20.000**

Overzicht mutaties reserves	
Reserve budgetoverheveling	
Trimbos instituut	-20.000
Budgetoverheveling 2019	19.000
	-1.000

2.4.2 Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

PROGRAMMA 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT					
Taakveld	**L/B**	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
2.1 VERKEER EN VERVOER	Baten	57.000	50.000	31.000	-19.000
	Lasten	-906.000	-982.000	-824.000	158.000
		-849.000	**-932.000**	**-793.000**	**139.000**
2.3 RECREATIEVE HAVENS	Baten	84.000	108.000	80.000	-28.000
	Lasten	-68.000	-68.000	-67.000	1.000
		16.000	**40.000**	**13.000**	**-27.000**
2.4 ECONOMISCHE HAVENS EN WATERWEGEN	Baten	262.000	268.000	222.000	-46.000
	Lasten	-593.000	-1.169.000	-908.000	261.000
		-331.000	**-901.000**	**-686.000**	**215.000**
TOTAAL PROG 2 VOOR RESULTAATBESTEMMING		**-1.164.000**	**-1.793.000**	**-1.466.000**	**327.000**
0.10 MUTATIES RESERVES	Baten	255.000	549.000	531.000	-18.000
	Lasten	-500.000	-411.000	-633.000	-222.000
		-245.000	**138.000**	**-102.000**	**-240.000**
TOTAAL PROG 2 NA RESULTAATBESTEMMING		**-1.409.000**	**-1.655.000**	**-1.568.000**	**87.000**

B/L	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
Baten	658.000	975.000	864.000	-111.000
Lasten	-2.067.000	-2.630.000	-2.432.000	198.000
Totaal	**-1.409.000**	**-1.655.000**	**-1.568.000**	**87.000**

2.1 Verkeer en vervoer

Financieel cockpit					
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Onderhoud Bermen	-44.000	-	-38.000	-38.000	6.000
Beheer onderhoud wegen/straten/pleinen	-678.000	-	-604.000	-604.000	74.000
Straatreiniging	-135.000	31.000	-103.000	-72.000	63.000
Gladheidsbestrijding	-11.000	-	-6.000	-6.000	5.000
Openbare verlichting	-64.000	-	-73.000	-73.000	-9.000
	-932.000	**31.000**	**-824.000**	**-793.000**	**139.000**

Toelichting afwijking	
Beheer onderhoud wegen/straten/pleinen Er zijn een aantal grotere onderhoudsbestekken niet uitgevoerd. 1) vanwege personele wisseling en daarmee het laten liggen van het werk 2) door corona het niet kunnen uitvoeren van bepaalde onderhoudswerk. Deze werken worden en zijn weer meegenomen in het nieuwe wegenbeheerplan. Deze werkzaamheden zijn ook in het nieuwe wegenbeheersplan opgenomen waardoor het overschot over 2020 niet behoeft te worden gereserveerd.	74.000
Straatreiniging Tot en met het boekjaar 2019 werden de kosten van Empatec voor de straatreiniging op dit product geboekt. Met ingang van 2020 zijn de betreffende medewerkers overgenomen van Empatec en in eigen dienst gekomen. De salariskosten van deze medewerkers worden verantwoord op taakveld 6.4. De door Empatec in rekening gebrachte overhead vanuit de sociale werkvoorziening is hierdoor komen te vervallen.	63.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	2.000
	139.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Deze periode wordt een breed verkeersplan voor Terschelling ontwikkeld. Daarin wordt tenminste aandacht geschonken aan de volgende zaken:		
• Inventarisatie van gevaarlijke oversteekplaatsen langs de Hoofdweg ligt er. Meenemen in het totale verkeersplan.	Definitieve ontwerpen zijn klaar. Uitvoering naar verwachting begin 2022. Dit komt door de hoeveelheid aanpassingen/werkzaamheden die de nutsbedrijven moeten verrichten.	Hiervoor is een subsidie beschikbaar van 300.000,- Er is uitstel aangevraagd bij de provincie om de uitvoerings datum te verplaatsen naar juni 2022.
• Het loslaten van de inrichting van wegen volgens shared space is uitgangspunt voor het verkeersplan.		Dit uitgangspunt wordt altijd meegenomen in verkeersoplossingen.
• Mogelijkheid en wenselijkheid van 30 km-zones in West en Midsland	Sinds 2010 zijn de kernen al ingericht als 30 km-zones.	Handhaving ligt bij de politie.
• Verbeteren en veiliger maken fietspaden	Onderwerp is nog steeds onder de aandacht in Waddenbreed project en in samenwerking met Staatsbosbeheer.	
• Onderzoeken van andere routes voor landbouwverkeer dan door de dorpen, incl. kosten en regelgeving		
• Discussie voeren over grootte voertuigen op het eiland (gewicht, breedte, lengte)		
• Verwijderen van drempels op de Badweg Formerum en Badweg Oosterend	Eind 2020 is er een opzet gemaakt voor de wegenruil tussen Staatsbosbeheer en de gemeente.	Als deze wegenruil plaats heeft gevonden kan er gekeken worden naar het mogelijk verwijderen van de drempels op deze badwegen.

• Gevaarlijke situaties worden samen met betrokken geïnventariseerd en in het verkeersplan opgenomen.	Dit is meegenomen in het Sweco rapport over de verkeersveiligheid van de Hoofdweg.	
Een blauwe zone bij de haven en langs de Willem Barentszkade. Lang parkeren kan uitsluitend bij de werkhaven! Deze blauwe zone en het lang parkeren worden gehandhaafd en gemonitord. Hierover wordt najaar 2019 verslag gedaan. Wanneer deze maatregelen niet afdoende werken, wordt een voorstel ontwikkeld om eilanders in de straten van West te laten parkeren met een vergunning en de toeristen laten parkeren op openbare parkeerterreinen.	In samenwerking met het masterplan haven, de nul inventarisatie van Sweco en oude raads/commissiestukken (vanaf 2004 tot en met 2015) moet er een integraal plan worden gemaakt over de parkeerproblematiek op West Terschelling.	Wordt meegenomen in het uitvoeringsprogramma Haven, bij herinrichting van het Havenplein in 2021. Het budget wat hiervoor stond is meegenomen in het wegenbeheerplan van 2021-2025.
Verbeteren laad- en lossituatie bij de COOP in Midsland.	In 2019 is het laad- en los station bij de COOP verbeterd.	
In verband met een goede positie op de weg en de veiligheid wordt op korte termijn de middenstreep in het midden van de Hoofdweg weer aangebracht.	Indien we een middenstreep op de Hoofdweg maken is de weg te smal. De rijbaan moet minimaal 7,30m zijn, echter de rijbaan van de Hoofdweg is gemiddeld 5,50m. Rijstroken moeten in Nederland minimaal 2,75m breed zijn tussen de strepen. Conclusie is dat de wegbreedte niet voldoende is voor een middenstreep.	Is alleen uitvoerbaar als de weg verbreed wordt. Dit betekent dat er veel geld voor dit project nodig is. Deze kosten worden geraamd op ca. € 9.000.000, inclusief aankoop van gronden etc.
Het aantal ontheffingen voor autovrije straten wordt in beeld gebracht en herijkt.		Op dit moment wordt er een onderzoek gedaan naar de parkeersituatie op West. Naar aanleiding van die uitkomsten moet worden bekeken wat er met de ontheffingen moet gebeuren. Voor Midsland speelt dit minder, omdat de afsluiting daar maar tijdelijk is. Buiten het aantal ontheffingen voor bedrijven en sommige particulieren om te laden en te lossen, heeft niemand een ontheffing om te parkeren in deze straat.
Er wordt veel gefietst in de voetgangersgebieden bijv. in de Torenstraat, Boomstraat en Oosterburen. Door duidelijke bebording en misschien aanpassen van de inrichting van de straat – in overleg met de ondernemers en bewoners – wordt het fietsen ontmoedigd. Daarvoor is het ook	Bebording staat al in de Torenstraat, Boomstraat en Oosterburen. Fietsenstallingen worden in het uitvoeringsplan haven meegenomen. De Torenstraat staat op de planning voor wat betreft het gemeentelijk deel eind 2021. Hiermee wordt met de ondernemers en de	Uitvoering december 2021.

nodig dat er voldoende mogelijkheid is om de fiets te stallen, zowel bij de haven als bij het Brandarisplein.	buurt gezocht naar aansluiting bij de fietsen problematiek.	
Paal 8 is een populaire Strandovergang. De inrichting van de stalling van fietsen moet opnieuw bekeken worden op capaciteit en praktisch nut.	Hier is in 2020 niet aan gewerkt.	
De inrichting van de weg naar Paal 8 wordt aangepast, waarbij het voetpad een gecombineerd fiets/voetpad wordt, gescheiden van de rijbaan. Daarnaast wordt de bult tussen fiets/voetpad i.v.m. goed zicht weggehaald. De weg en het voetpad sluiten veilig op elkaar aan.	Begin 2020 uitgevoerd.	Is meegenomen in het wegenonderhoudsbestek van 2020.
Bij de campus wordt op korte termijn een zebrapad ingesteld, om veilig oversteken te garanderen.	Dit kan worden ingesteld, echter er is geen budget. De kosten voor een aan de eisen voldoende oversteekplaats bedragen ca. € 45.000, inclusief de benodigde verlichting, een bebordingsplan en markering. Conclusie is dan ook dat het voorlopig niet gerealiseerd wordt.	Er komt een memo over het verkeersveiliger maken van de oversteek in februari 2021
Communicatie: de gemeente communiceert helder over de voorgenomen werkzaamheden naar de inwoners. Plannen op het gebied van verkeer en mobiliteit worden in samenspraak met betrokken bewoners en organisaties opgesteld.	Alle plannen die worden uitgevoerd door Team Techniek worden op een partitieve manier gerealiseerd, met het maximaal benutten van bewoners, betrokkenen en organisatie.	
In de nabijheid van het oude voetbalveld West, wordt een speelvoorziening gerealiseerd in overleg met de kinderen van West, gefinancierd met het geld (€ 8000,-) uit de voormalige reserve Volkshuisvesting, zoals besproken bij de behandeling van de begroting 2017.	Realisatie heeft nog niet plaatsgevonden.	

2.3 Recreatieve Havens

Financieel cockpit					
Taakveld 2.3 Recreatieve havens	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Passantenhaven	40.000	80.000	-67.000	13.000	-27.000
	40.000	**80.000**	**-67.000**	**13.000**	**-27.000**

Toelichting afwijking	
Passantenhaven De huur, welke wordt geïnd bij de Passantenhaven, wordt bepaald aan de hand van in het verleden gedane investeringen welke nog moeten worden afbetaald. In 2020 zijn een aantal van deze investeringen compleet afgelost, zodoende konden deze kosten niet meer worden doorberrekend. De huur is dus per abuis te hoog opgenomen en wordt in de komende begrotingen aangepast.	-27.000
	-27.000

2.4 Economische haven en waterwegen

Financieel cockpit					
Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Beheer binnenhavens	-866.000	214.000	-855.000	-641.000	225.000
Waterwegen	-35.000	8.000	-53.000	-45.000	-10.000
	-901.000	**222.000**	**-908.000**	**-686.000**	**215.000**

Toelichting afwijking	
Beheer binnenhavens	
Door de coronacrisis hebben ook de werkzaamheden omtrent het Masterplan haven vertraging opgelopen. Inmiddels wordt hier voortvarend aan gewerkt en het overgebleven budget 2020 word hiervoor overgeheveld naar 2021.	225.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	-10.000
	215.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
De gemeente blijft er continu bij de Minister op wijzen dat de vaargeul essentieel is voor de leefbaarheid van het eiland en de eilander economie en dat deze dus op diepte moet blijven.	De betrouwbaarheid van de vaargeul heeft hoge prioriteit voor Rijkswaterstaat Noord Nederland. Rijkswaterstaat monitort nauwlettend op de afmetingen en op het contract door de aannemer. Knelpunten moeten binnen 72 uur door de aannemer zijn opgelost.	Voor de onderhoudssituatie van de vaargeul is door het samenwerkingsverband van de Waddeneilanden bijzondere aandacht aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gevraagd.
De Waddenzee is een kwetsbaar en dynamisch gebied. De veiligheid bij de bereikbaarheid van de Waddenhavens blijft bij het ministerie onder de aandacht gebracht worden.	Rijkswaterstaat draagt zorg voor het op diepte houden van de vaargeulen.	Voor de onderhoudssituatie van de vaargeul is door het samenwerkingsverband van de Waddeneilanden bijzondere aandacht aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gevraagd.
De haven is een belangrijke factor bij de bereikbaarheid van Terschelling. Tegelijk speelt de discussie over de inrichting van de haven in verband met de zeespiegelstijging. Op basis van het vastgesteld masterplan wordt nu een uitvoeringsplan gemaakt. Dit belangrijke proces wordt met ambitie uitgevoerd.	Dit uitvoeringsprogramma wordt de onderlegger voor de subsidieaanvragen richting potentiële co-financiers. Zoals bekend betekent een lagere eigen bijdrage ook een lagere cofinanciering van andere overheden.	Er is dit jaar voortvarend gewerkt aan het uitvoerings- programma Havenfront Terschelling. Dit programma is een integrale weerslag van alle plan- en workshopsresultaten van de afgelopen 2 jaar. Hierin zijn de disciplines havenlogistiek, nautica, hydraulica, verkeer, ecologie, economie, hoogwaterveiligheid, stedenbouw en landschapsarchitectuur bij elkaar gebracht.
De gevolgen van klimaatverandering, met name van zeespiegelstijging en veranderende neerslag patronen, zullen Terschelling zeker raken. Samen met Provincie, SBB, Rijkswaterstaat en het Wetterskip,	Door verschillende overheden en organisaties is gewerkt aan het omgaan met effecten van klimaatverandering op Terschelling. Het gaat hierbij om de bescherming tegen de zee, extreme weersomstandigheden,	De werkzaamheden voor vervanging van het ambulance steiger zijn uitgevoerd. Hiervoor was een subsidie beschikbaar gesteld. Deze subsidie is vastgesteld en verkregen.

staat de gemeente open voor nieuwe methoden om ons eiland te wapenen tegen zwaardere weersinvloeden en opwarmingseffecten. Er worden geen risico's genomen met verdediging tegen de zee.	de beschikbaarheid van zoet (drink)water en handelingsperspectieven bij calamiteiten. Elk spoor kent zijn eigen proces en benadering Dit terwijl omgaan met risico's op te veel en te weinig water, overstroming, maar ook de realisatie van een duurzame drinkwatervoorziening, diverse overlappen hebben en eventuele maatregelen elkaar wederzijds kunnen beïnvloeden. Dit betekent dat samenwerken 'Oer de Grinzen' vanuit het oogpunt van efficiëntie en effectiviteit belangrijk is. Met de pilot "Terschelling Veilig, Klimaatbestendig en Zelfvoorzienend" willen de gemeente Terschelling, Wetterskip Fryslân, Veiligheidsregio Fryslân, provincie Fryslân, Rijkswaterstaat en het Samenwerkingsverband De Waddeneilanden de verschillende sporen waar mogelijk integreren. Dit door gezamenlijk, met bewoners, agrariërs, natuurbeheerders en ondernemers, op zoek te gaan naar integrale oplossings-richtingen op dorp-, deelgebied- of eilandniveau, als bouwstenen voor verdere uitwerking in de verschillende sporen.	Voor een actuele stand van zaken over de haven verwijzen we naar de paragraaf onderhoud kapitaal goederen.
Een goede communicatie over het beheer van de waterkeringen en wat dit inhoudt, is belangrijk.	Een goede communicatie over de plannen voor het beheer van de waterkeringen.	De plannen voor het beheer en de uitvoering hiervan communiceren wij via de gemeentelijke kanalen. Direct betrokkenen worden apart geïnformeerd.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 2

Financieel cockpit					
Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 2	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Onttrekking reserves	549.000	531.000	-	531.000	-18.000
Dotaties reserves	-411.000	-	-633.000	-633.000	-222.000
	138.000	**531.000**	**-633.000**	**-102.000**	**-240.000**

Overzicht mutaties reserves	
Reserve budgetoverheveling	
Resterend budget Masterplan haven 2020	-222.000
Budgetoverheveling 2019	207.000
Reserve haven	
Dekking exploitatie	324.000
Storting	-411.000
	-102.000

2.4.3 Programma 3 – Economie

PROGRAMMA 3 ECONOMIE					
Taakveld	**L/B**	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
3.1 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-	-1.000	-	1.000
		-	**-1.000**	**-**	**1.000**
3.4 PROMOTIE EN BELASTINGEN	Baten	3.803.000	2.992.000	3.213.000	221.000
	Lasten	-302.000	-544.000	-262.000	282.000
		3.501.000	**2.448.000**	**2.951.000**	**503.000**
TOTAAL PROG 3 VOOR RESULTAATBESTEMMING		**3.501.000**	**2.447.000**	**2.951.000**	**504.000**
0.10 MUTATIES RESERVES	Baten	100.000	155.000	155.000	-
	Lasten	-155.000	-	-95.000	-95.000
		-55.000	**155.000**	**60.000**	**-95.000**
TOTAAL PROG 3 NA RESULTAATBESTEMMING		**3.446.000**	**2.602.000**	**3.011.000**	**409.000**

L/B	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
Baten	3.903.000	3.147.000	3.368.000	221.000
Lasten	-457.000	-545.000	-357.000	188.000
Totaal	**3.446.000**	**2.602.000**	**3.011.000**	**409.000**

Beleidsindicatoren Economie	**2019**	**2018**
Functiemenging (in %)	54%	54%
Vestigingen (van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	232,6	225,6

3.1 Economische ontwikkeling

Financieel cockpit					
Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Beleid inkomensvoorziening	-1.000	-	-	-	1.000
	-1.000	**-**	**-**	**-**	**1.000**

Wat wilden we bereiken?	**Wat hebben we bereikt?**	**Wat hebben we daarvoor gedaan?**
Onder voorwaarde dat het landschappelijk inpasbaar is, bijdraagt aan het leefklimaat op Terschelling en leidt tot kwaliteitsverbetering, waarbij ook aandacht is voor kleinere ondernemers, is kleinschalige en gepaste ontwikkelingsruimte mogelijk.	Het functioneren van het kampeerbeleid is geëvalueerd.	In 2020 hebben wij deelgenomen aan het provinciale onderzoek naar de vitaliteit van verblijfsaccommodaties.
Het beleid en de inzet van de gemeente is erop gericht om de diversiteit in stand te houden en te bevorderen: dus naast de toeristische sector is er ook	Is going concern.	Verbreding van werkgelegenheid is als aandachtspunt geagendeerd voor het Programma Waddeneilanden.

aandacht voor andere bedrijfstakken zoals de landbouw, de visserij, het MKB, de zorg, de maritieme bedrijfstak en de overheidsdiensten.		
Het lastig tot niet kunnen invullen van vacatures in de zorg, het onderwijs en andere dienstverlenende sectoren is een belangrijk aandachtspunt. Grootste obstakel is huisvesting, hier moet een oplossing voor gezocht worden.	Een proef met de TOV voor huisvesting van seizoen personeel is in 2020 door de coronacrisis helaas niet doorgegaan.	
Bij het gemeentelijk aanbestedingsbeleid zullen, binnen de kaders van wet- en regelgeving, de bedrijven op het eiland, waar mogelijk, nadrukkelijk worden betrokken.	Deze expliciete wens bleek in het kader van de geldende wetgeving niet te honoreren (valt onder de non-discrimentele voorwaarde).	Er is onderzoek verricht hoe bedrijven op het eiland nadrukkelijker kunnen worden betrokken.
Digitale bereikbaarheid: omdat 5G niet mogelijk is – te dicht bij Burum – ligt glasvezel voor de hand. De aanbesteding voor de grijze gebieden is al door de provincie gedaan, maar daar zaten de Waddeneilanden niet bij. De gemeente dringt er, zo mogelijk met Vlieland, op aan dat er hiervoor een adequate oplossing komt.	In 2019 is samen met de gemeente Vlieland en de Provincie Friesland een onderzoek uitgevoerd naar de vaste en mobiele bereikbaarheid. De raad is hierover geïnformeerd.	Digitale bereikbaarheid is als aandachtspunt geagendeerd voor het Programma Waddeneilanden.

3.2 Promotie en belastingen

Financieel cockpit					
Taakveld 3.4 Promotie en belastingen	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Bevordering toerisme	-411.000	-	-225.000	-225.000	186.000
Inningskosten toeristenbelasting	-133.000	-	-37.000	-37.000	96.000
Opbrengst toeristenbelasting	2.276.000	2.472.000		2.472.000	196.000
Opbrengst forensenbelasting	716.000	741.000	-	741.000	25.000
	2.448.000	**3.213.000**	**-262.000**	**2.951.000**	**503.000**

Toelichting afwijking	
Bevordering toerisme Er is een onderschrijding van het budget omdat: 1. De afgelopen jaren is gebleken dat het budget van dit product vaak niet volledig wordt benut. Voor komend jaar zal gekeken worden of het budget naar beneden moet worden bijgesteld. 2. Voor cofinanciering is elk jaar een budget beschikbaar van € 50.000. In 2020 is niet het totaal beschikbare budget besteed. Een overzicht van de totale bestedingen aan cofinanciering is terug te vinden in bijlage 6. 3. In 2020 zou een bewonersonderzoek plaatsvinden, als gevolg van de corona is dit uitgesteld. 4. Mede door gevolg van de coronacrisis zijn de gemeente en ondernemers er niet in geslaagd zijn in 2020 een Terschellinger subsidieproject voor het opwaarderen van de winkelgebieden af te ronden. Dit heeft ertoe geleid dat ook een provinciale bijdrage niet kon worden geclaimd. In 2021 wordt er opnieuw op ingezet dit project te realiseren en de subsidie aan te vragen.	186.000
Inningskosten toeristenbelasting Het project herziening inning toeristenbelasting heeft door corona enige tijd op een laag pitje gestaan. In de laatste maanden van 2020 is het project opnieuw voortvarend opgepakt en zal in 2021 een vervolg krijgen. De belangrijkste kosten zullen in de eerste helft van 2021 worden gemaakt. Het resterende budget 2020 wordt daarom overgeheveld.	96.000
Opbrengst toeristenbelasting Gedurende het jaar 2020 is er een inschatting gemaakt voor de verwachte opbrengsten toeristenbelasting. Door de coronacrisis en op basis van tussentijdse gegevens van overzettingen van rederij Doeksen werd verwacht dat de opbrengsten toeristenbelasting flink lager zouden uitvallen dan verwacht. Deze schatting is opgenomen in de eerste begrotingswijziging, waarop de totale verwachte opbrengst is aangepast. Uiteindelijk blijkt de werkelijke opbrengst toeristenbelasting, met name op het gebied van toeristenbelasting via de logiesverstrekkers, toch hoger uit te gevallen. Een verdere toelichting op de baten en lasten die verband hebben met de coronacrisis verwijzen wij u naar paragraaf 2.3.9.	196.000
Opbrengst forensenbelasting Er is meer forensenbelasting binnen geheven in 2020.	25.000
	503.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
In de afgelopen periode is het doorlopend gastenonderzoek ingevoerd, dat een bouwsteen is voor een goed toeristisch beleid. Aanvullend hierop wordt een onderzoek onder eilanders gehouden over hoe eilanders het toerisme ervaren en wat hun ideeën zijn.	We beschikken over een continu inzicht in onze gasten. Er is vanaf oktober 2015 t/m 2019 een gastenonderzoek uitgevoerd. Het gastenonderzoek is in 2019 geëvalueerd. Op basis daarvan is besloten naar een driejaarlijkse onderzoekscyclus over te gaan.	Het bewonersonderzoek dat voor 2020 op de rol stond is vanwege corona (onvoldoende garantie voor betrouwbare resultaten) uitgesteld.
Er wordt een evenementenvisie ontwikkeld, in samenspraak met marketing en promotie, waaraan aanvragen voor evenementen	Er is gestart met de ontwikkeling van de evenementenvisie. De raad heeft inmiddels aan kunnen geven wat zij belangrijk vinden.	Er is een planning gemaakt voor de ontwikkeling van deze visie in 2021.

getoetst kunnen worden en niet alleen maar aan openbare orde en veiligheid. De uitkomsten van het hierboven genoemde onderzoek onder de eilanders, worden hierbij betrokken.		
Het recreatieplatform levert een goede bijdrage aan input voor toeristisch beleid, door gevraagd en ongevraagd advies te geven. Om het platform in staat te stellen hun taak goed uit te voeren, is heldere omschrijving van rol, doel en taken zoals beschreven in het convenant leidend.	Is going concern. Het platform functioneert zoals in het convenant is vastgelegd.	Het platform heeft in 2020 het college een aantal keer gevraagd en ongevraagd van advies voorzien.
Ontwikkelingen op het gebied van toerisme worden getoetst op de meerwaarde van het toeristisch product en de effecten op de leefbaarheid van het eiland en de natuur en het landschap als drager van het toerisme.	Is going concern. De toetsing is een vast onderdeel van de interne sjablonen voor het collegeadvies en het gemeenteblad (Belang voor toerisme, samenleving en economie).	
De gemeente zal Terschelling promotors als VVV, Oerol en het Ondernemersfonds blijvend ondersteunen. Bij het Ondernemersfonds wordt de evaluatie gebruikt om te bepalen of dit na 3 jaar nog voortgezet wordt.	Is going concern.	Bijdragen aan VVV, Oerol en het Ondernemersfonds zijn opgenomen in het subsidiejaarprogramma en de gemeentebegroting. Vanwege de coronacrisis is de geplande evaluatie van het functioneren van het ondernemersfonds met een jaar uitgesteld.
Gemeente staat positief tegenover het ondernemersfonds en wacht het voorstel van de ondernemers over de invulling en uitwerking van de taken af. De hoogte van aanvullende subsidie hangt hiervan af.		Het ondernemersfonds is geen aanvullend subsidie toegekend. Dit omdat het fonds over voldoende eigen middelen beschikt.
Het goed ontvangen van de gasten van Terschelling helpt mee de parkeerdruk en bagagedruk te verminderen. De situatie in Harlingen is nog niet optimaal. De gemeente zet samen met Vlieland er op in om het parkeerprobleem op het eiland (Harlingen?) minder groot te maken en een goede bagageafhandeling te realiseren, zowel in Harlingen als op de eilanden.	De logistieke studie van Adviesbureau Bostec levert inzicht in hoe de voertuigen en de bagage op een zo soepel, veilig en duurzaam mogelijke wijze van het naar het eiland kunnen. Een stuurgroep is bezig met een logistieke studie over hoe voertuigen en bagage op een zo soepel, veilig en duurzaam mogelijke wijze van het naar het eiland kunnen. Dit doen zij ook voor Harlingen en Vlieland.	Vanwege de coronacrisis, de perikelen van rederij Doeksen rond de invoering van de nieuwe schepen en de prioriteit die gemeente Harlingen heeft gegeven aan de overname van de parkeervoorzieningen is dit onderdeel doorgeschoven naar 2021.
De wijziging van de inning van toeristenbelasting wordt zo mogelijk al per 1 januari 2019 ingevoerd. Zo nodig wordt hiervoor in 2018 een implementatiebudget ingesteld.		
Na een jaar wordt op basis van de verkregen informatie gekeken naar de mogelijkheid en de voor- en		

nadelen van een gedifferentieerd systeem voor toeristenbelasting.		
Wanneer de wijziging van de inning van toeristenbelasting financieel voordeel oplevert, worden de meeropbrengsten van het eerste jaar in de jaarrekening 2019 toegevoegd aan de reserve recreatie. In de jaren daarna wordt een concrete bestemming gegeven aan de meeropbrengst.		

Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 3

Financieel cockpit					
Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 3	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Onttrekking reserves	155.000	155.000	-	155.000	-
Dotaties reserves	-	-	-95.000	-95.000	-95.000
	155.000	**155.000**	**-95.000**	**60.000**	**-95.000**

Overzicht mutaties reserves	
Reserve budgetoverhevelingen	
Invoering Waddenkaart	-95.000
Budgetoverheveling 2019	155.000
	60.000

2.4.4 Programma 4 – Onderwijs

PROGRAMMA 4 ONDERWIJS					
Taakveld	**L/B**	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
4.1 OPENBAAR BASISONDERWIJS	Baten	1.782.000	1.735.000	1.868.000	133.000
	Lasten	-1.782.000	-1.737.000	-1.868.000	-131.000
		-	**-2.000**	**-**	**2.000**
4.2 ONDERWIJSHUISVESTING	Baten	112.000	76.000	112.000	36.000
	Lasten	-436.000	-357.000	-441.000	-84.000
		-324.000	**-281.000**	**-329.000**	**-48.000**
4.3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	Baten	1.732.000	1.742.000	1.755.000	13.000
	Lasten	-1.893.000	-1.990.000	-1.881.000	109.000
		-161.000	**-248.000**	**-126.000**	**122.000**
TOTAAL PROG 4 VOOR RESULTAATBESTEMMING		**-485.000**	**-531.000**	**-455.000**	**76.000**
0.10 MUTATIES RESERVES	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-	-	-	-
		-	**-**	**-**	**-**
TOTAAL PROG 4 NA RESULTAATBESTEMMING		**-485.000**	**-531.000**	**-455.000**	**76.000**

L/B	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
Baten	3.626.000	3.553.000	3.735.000	182.000
Lasten	-4.111.000	-4.084.000	-4.190.000	-106.000
Totaal	**-485.000**	**-531.000**	**-455.000**	**76.000**

Beleidsindicatoren Onderwijs	**2019-2020**	**2018-2019**
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	1	1
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	12	17
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificaties (vsv-ers in % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	0,70%	0,70%

4.1 Openbaar basisonderwijs

Financieel cockpit					
Taakveld 4.1 Openbaar onderwijs	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Openbaar onderwijs	-	1.868.000	-1.868.000	-	-
Overig gem. beleid bijz. basisonderwijs	-2.000	-	-	-	2.000
	-2.000	**1.868.000**	**-1.868.000**	**-**	**2.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	2.000
	2.000

4.2 Onderwijshuisvesting

Financieel cockpit					
Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Huisvesting openbaar basisonderwijs	-73.000	40.000	-123.000	-83.000	-10.000
Huisvesting brede school	-160.000	72.000	-241.000	-169.000	-9.000
Huisvesting bijzonder basisonderwijs	-12.000	-	-19.000	-19.000	-7.000
Huisvesting openbaar voortgezetonderwijs	-36.000	-	-58.000	-58.000	-22.000
	-281.000	**112.000**	**-441.000**	**-329.000**	**-48.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	-48.000
	-48.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Uit de manier waarop het onderwijs wordt vormgegeven, volgt wat belangrijk is ten aanzien van de gebouwen. Hiervoor wordt een meerjarenplan opgesteld, waarin duurzaamheid een belangrijk element is. De ICT-infrastructuur wordt hier in meegenomen. (ook een heldere financiële paragraaf.)	De ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan heeft door de gevolgen van Covid-19 vertraging ondervonden. Hier wordt in 2021 uitvoering aan gegeven. De eerste stappen zijn gezet. Dit alles uiteraard in relatie tot de nota strategisch vastgoedbeleid.	Monitoring van de voortgang en facilitering (penvoerder) van het samenwerkingsproces.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Financieel cockpit					
Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Openbaar voortgezet onderwijs	-	1.640.000	-1.640.000	-	-
Tegemoetkoming uitwonende studerenden	-51.000	-	-26.000	-26.000	25.000
Onderwijsachterstandenbeleid	-4.000	63.000	-59.000	4.000	8.000
Leerlingenvervoer	-43.000	-	-24.000	-24.000	19.000
Schoolzwemmen	-27.000	-	-19.000	-19.000	8.000
Onderwijsbegeleiding	-20.000	19.000	-16.000	3.000	23.000
Gemeentelijk budget cultuuronderwijs	-6.000	-	-1.000	-1.000	5.000
Kinderopvang/peuterspeelzaal	-108.000	-	-78.000	-78.000	30.000
Gebouwen kinderopvang/peuterspeelzaal	11.000	33.000	-18.000	15.000	4.000
	-248.000	**1.755.000**	**-1.881.000**	**-126.000**	**122.000**

Toelichting afwijking	
Tegemoetkoming uitwonende studenten Het aantal aanvragen voor een tegemoetkoming uitwonende studenten was in 2020 lager dan het beschikbare budget. Deze aanvragen wisselen jaarlijks doordat er een inkomenstoets plaatsvindt, gezinnen komen daardoor niet standaard in aanmerking voor een tegemoetkoming. Daarnaast is het aantal aanvragen afhankelijk van het aantal uitwonende studenten.	25.000
Kinderopvang/peuterspeelzaal Er is minder subsidie aangevraagd dan er beschikbaar is gesteld. Daarnaast blijkt dat dit budget al meerdere jaren te ruim is begroot. In de bestuursrapportage 2021 zal worden gekeken naar eventuele verlaging van dit budget.	30.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	67.000
	122.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Onderwijs gaat uit van het bieden van optimale kansen voor alle kinderen op het eiland. De inzet voor de komende periode is dat er een ononderbroken leerlijn is vanaf 2 jaar tot aan de middelbare school. (gemeente faciliteert genoemd proces)	Het uitvoeringsprogramma 2020/2021 Lokale Educatie Agenda (LEA) is vastgesteld. Continuering van de uitvoeringsregeling Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB) en doorontwikkeling voor- en vroegschools educatiebeleid (VVE).	Organiseren van het LEA. Voorbereiden van het uitvoeringsprogramma. Het OAB en VVE beleid zijn structureel geagendeerd in het LEA.
Deze periode wordt een toekomstvisie opgesteld voor de lange termijn, met daarin een duidelijke uitspraak over de wijze waarop onderwijs vormgegeven wordt. Het opstellen van de toekomstvisie wordt breed opgepakt met CVPOT, OPOT en Prokino: de input en expertise ligt bij het werkveld. (gemeente faciliteert genoemd proces)	Continuering van het proces tussen lokale partners om te komen tot een verdergaande samenwerking. In 2021 wordt een gezamenlijke notitie ontwikkeld voor de architectuur van het lokale onderwijs.	Monitoring van de voortgang van het samenwerkingsproces vanuit het LEA.
Vakantieregeling: De vakantieregeling wordt door de partijen uit de raad blijvend bij de onderwijswoordvoerders in de Tweede Kamer onder de aandacht gebracht. Inzet daarbij is een flexibele oplossing die werkbaar is voor het Terschellinger onderwijs.	In 2019 is er een vakantieregeling ontwikkeld waarover overeenstemming is met ouders/ondernemers een overeenstemming bereikt.	
De huidige regeling voor het leerlingenvervoer willen we voortzetten.	Continuering van de huidige regeling leerlingenvervoer.	Beschikbaar stellen van budget. Via onderhandse aanbesteding nieuwe overeenkomsten afgesloten met vervoerders voor de volgende 4 jaar.
Het schoolzwemmen en vervoer ernaar toe blijft gefinancierd door de gemeente.	Continuering overeenkomst schoolzwemmen en vervoer door Arriva	Verlenging overeenkomsten.

2.4.5 Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie

PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE					
Taakveld	**L/B**	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
5.2 SPORTACCOMMODATIES	Baten	134.000	128.000	130.000	2.000
	Lasten	-549.000	-578.000	-549.000	29.000
		-415.000	**-450.000**	**-419.000**	**31.000**
5.3 CULTUURPRESENTATIE, PRODUCT-PARTICIPATIE	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-123.000	-135.000	-133.000	2.000
		-123.000	**-135.000**	**-133.000**	**2.000**
5.4 MUSEA	Baten	232.000	51.000	134.000	83.000
	Lasten	-588.000	-536.000	-597.000	-61.000
		-356.000	**-485.000**	**-463.000**	**22.000**
5.6 MEDIA	Baten	69.000	62.000	70.000	8.000
	Lasten	-220.000	-231.000	-221.000	10.000
		-151.000	**-169.000**	**-151.000**	**18.000**
5.7 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	Baten	1.000	2.000	-	-2.000
	Lasten	-209.000	-154.000	-113.000	41.000
		-208.000	**-152.000**	**-113.000**	**39.000**
TOTAAL PROG 5 VOOR RESULTAATBESTEMMING		**-1.253.000**	**-1.391.000**	**-1.279.000**	**112.000**
0.10 MUTATIES RESERVES	Baten	45.000	69.000	72.000	3.000
	Lasten	-72.000	-	-22.000	-22.000
		-27.000	**69.000**	**50.000**	**-19.000**
TOTAAL PROG 5 NA RESULTAATBESTEMMING		**-1.280.000**	**-1.322.000**	**-1.229.000**	**93.000**

L/B	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
Baten	481.000	312.000	406.000	94.000
Lasten	-1.761.000	-1.634.000	-1.635.000	-1.000
Totaal	**-1.280.000**	**-1.322.000**	**-1.229.000**	**93.000**

Beleidsindicatoren Sport, cultuur en recreatie	**2019**
Niet sporters (%)	Gegevens niet beschikbaar

5.2 Sportaccommodaties

Financieel cockpit					
Taakveld 5.2 Sport, Cultuur en Recreatie	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Exploitatie onroerend goed zwembad	-225.000	103.000	-334.000	-231.000	-6.000
Sportgebouw Hoorn	-1.000	5.000	-5.000	-	1.000
Sportvelden Hoorn	-15.000	-	-13.000	-13.000	2.000
Sportgebouw Midsland	-31.000	-	-1.000	-1.000	30.000
Sportveld Midsland	-15.000	4.000	-29.000	-25.000	-10.000
Sportveld West	-8.000	2.000	-3.000	-1.000	7.000
Gymnastiekgebouw West	-62.000	7.000	-77.000	-70.000	-8.000
Gymnastiekgebouw Midsland	-6.000	1.000	-10.000	-9.000	-3.000
Gymnastiekgebouw Hoorn	-35.000	8.000	-48.000	-40.000	-5.000
Bevordering sportdeelname	-52.000	-	-29.000	-29.000	23.000
	-450.000	**130.000**	**-549.000**	**-419.000**	**31.000**

Toelichting afwijking	
Sportgebouw Midsland Per abuis is rente en aflossing opgenomen op deze post. Omdat het pand is verkocht en er niet wordt afgeschreven op de grond komt deze post te vervallen. Dit wordt in de eerstvolgende begroting aangepast.	30.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	1.000
	31.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Sportaccommodaties in bezit van de gemeente moeten in goede staat zijn; geschikt voor goed gebruik.	De accommodaties zijn geschikt voor goed gebruik.	Het planmatig onderhoud wordt uitgevoerd en klachten worden opgelost.
Voetbalvelden: met AVV wordt gezocht naar een reële mogelijkheid om eigenaar te worden van de accommodatie en het sportveld in Hoorn.	Er is met AVV onderhandeld over de voorwaarden waaronder de vereniging eigenaar willen worden van de accommodatie. Dit naar voorbeeld van de overeenkomst met SCT.	De vereniging is een voorstel voorgelegd. Deze heeft de vereniging vanwege de corona nog niet aan de ledenvergadering kunnen voorleggen.
Het zwembad (gebouw) blijft in het bezit van de gemeente. Bij onderhoud en toekomstige investeringen staat verduurzaming voorop.	Het gebouw is gemeentelijk bezit.	De voorwaarden waaronder de gemeente bijdraagt aan de verduurzaming van het zwembad zijn in 2020 contractueel vastgelegd.
Realisatie van een golfbaan op Terschelling: Het initiatief voor de realisatie van een golfbaan wordt welwillend behandeld, mits de golfbaan landschappelijk goed inpasbaar is en financieel haalbaar. De uitkomsten van het onderzoek naar de haalbaarheid van een golfbaan worden afgewacht voordat een besluit genomen wordt over het wijzigen van het bestemmingsplan.	De realisatie van de golfbaan is in voorbereiding bij de initiatiefnemers.	Er is in 2020 geen verdere voortgang bij de gemeente gemeld.
De gemeente wil meewerken aan een oplossing waardoor het weer mogelijk wordt voor kinderen en volwassenen zonder eigen paard om het hele jaar door rijles te krijgen op Terschelling.	Hier is nog geen actie op ondernomen.	
De sportnota zal deze raadsperiode geactualiseerd worden.	Er is een Terschellinger Sportakkoord opgesteld waar de komende jaren uitvoering aan wordt gegeven.	In 2020 hebben er bijeenkomsten plaatsgevonden met Sport Fryslân, sportaanbieders, huisartsen, fysiotherapeuten en gemeente om tot een Lokaal sportakkoord te komen met als algemeen doel mensen te stimuleren meer te bewegen.

5.3 Cultuurpresentatie, product-participatie

Financieel cockpit					
Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, product-participatie	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Muziekonderwijs	-25.000	-	-25.000	-25.000	-
(overige) Kunstzinnige vorming	-14.000	-	-12.000	-12.000	2.000
Culturele activiteiten + Oerol	-78.000	-	-78.000	-78.000	-
Beleid maatschappelijke zorg	-1.000	-	-	-	1.000
Leefbaarheid	-17.000	-	-18.000	-18.000	-1.000
	-135.000	**-**	**-133.000**	**-133.000**	**2.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	2.000
	2.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het is belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen om kennis te maken met muziek. De gemeente stimuleert dat dit opgenomen wordt in het integrale cultuurbeleid voor de kinderen van Terschelling. De gemeente stelt hiervoor geoormerkte middelen beschikbaar.	Continuering subsidiering van particuliere muzieklessen voor kinderen tot 18 jaar.	Samenwerkingsafspraken gemaakt met Stichting Muziek Onderwijs Terschelling en muziekschool De Notenboom
De gemeente koestert de Terschellinger indentiteit en de activiteiten die daaruit voortvloeien en beschermt de Terschellinger identiteit tegen regelgeving van hogerhand.	Er is een budget cofinanciering beschikbaar om projecten die een bijdrage leveren aan dit doel en subsidie vragen bij het provinciale Iepen Mienskipsfûns (IMF) te ondersteunen.	Initiatieven van de dorsvereniging (realisatie onderkomen) en de cultuur historische vereniging (aanbrengen stolpersteine in West-Terschelling) zijn ondersteund.
Er wordt meegedacht in een oplossing voor een festivalterrein voor Oerol. Ruilen van bestemming kan daarbij een optie zijn, mits dat een verbetering is voor de Ruimtelijke Ordening en niet ten koste gaat van agrarische grond, zichtlijnen of cultuurhistorische percelen.	Hier zijn in 2020 geen verdere acties op ondernomen.	

5.4 Musea

Financieel cockpit					
Taakveld 5.4 Musea	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Exploitatie Centrum Natuur en Landschap	-153.000	62.000	-187.000	-125.000	28.000
Museum 't Behouden Huys	-263.000	72.000	-363.000	-291.000	-28.000
Project Tonnenloods	-69.000	-	-47.000	-47.000	22.000
	-485.000	**134.000**	**-597.000**	**-463.000**	**22.000**

Toelichting afwijking	
Exploitatie Centrum Natuur en Landschap In de begroting is geen rekening gehouden met de opbrengsten van het CNL. De werkelijke opbrengsten zijn hoger dan de exploitatielasten waardoor een klein voordeel ontstaat.	28.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	-6.000
	22.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Bij de realisatie van de plannen rond de Tonnenloods blijven de financiële, inhoudelijke en ruimtelijk randvoorwaarden vanuit de gemeente van kracht. Van cruciaal belang is de deelname en bijdrage van de samenwerkingspartners. Het CNL blijft open zolang de Tonnenloods nog niet draait.		Eind 2020 heeft het project een nieuwe impuls gekregen die begin 2021 een vervolg zal krijgen.

5.6 Media

Financieel cockpit					
Taakveld 5.6 Media	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Bibliotheek	-187.000	-	-188.000	-188.000	-1.000
Multi-functioneel gebouw "De Driemaster"	18.000	70.000	-33.000	37.000	19.000
	-169.000	**70.000**	**-221.000**	**-151.000**	**18.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	18.000
	18.000

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Financieel cockpit					
Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Eiland Griend	-2.000	-	-1.000	-1.000	1.000
Beheer en onderhoud openbaar groen	-150.000	-	-112.000	-112.000	38.000
	-152.000	**-**	**-113.000**	**-113.000**	**39.000**

Toelichting afwijking	
Beheer en onderhoud openbaar groen In 2020 is gestart met een andere werkwijze van het onderhoud van het openbaar groen. Hiermee zijn goede ervaringen opgedaan en het is gebleken dat de kosten lager zijn dan in het verleden. In 2021 zal op deze werkwijze worde verder gewerkt. Op dat moment kan worden beoordeeld of het budget naar beneden kan worden bijgesteld.	38.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	1.000
	39.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
De gemeente zorgt voor blijvende inzet ter ondersteuning van waardevolle projecten voor het landschap en de cultuurwaarden van Terschelling.	Er is een budget cofinanciering beschikbaar om projecten die een bijdrage leveren aan dit doel en subsidie vragen bij het provinciale Iepen Mienskipsfûns (IMF) te ondersteunen.	

Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 5

Financieel cockpit					
Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 5	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Onttrekking reserves	69.000	72.000		72.000	3.000
Dotaties reserves	-		-22.000	-22.000	-22.000
	69.000	**72.000**	**-22.000**	**50.000**	**-19.000**

Overzicht mutaties reserves	
Reserve budgetoverheveling	
Project Tonnenloods	-22.000
Budgetoverheveling 2020	69.000
Reserve Dr. JW van Dierenfonds	3.000
	50.000

2.4.6 Programma 6 – Sociaal Domein

PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN					
Taakveld	**L/B**	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
6.1 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	Baten	10.000	4.000	1.000	-3.000
	Lasten	-345.000	-567.500	-514.500	53.000
		-335.000	**-563.500**	**-513.500**	**50.000**
6.2 WIJKTEAMS	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-1.000	-1.000	-1.000	-
		-1.000	**-1.000**	**-1.000**	**-**
6.3 INKOMENSREGELINGEN	Baten	350.000	352.000	341.000	-11.000
	Lasten	-513.000	-616.000	-533.000	83.000
		-163.000	**-264.000**	**-192.000**	**72.000**
6.4 BEGELEIDE PARTICIPATIE	Baten	10.000	-	42.000	42.000
	Lasten	-290.000	-241.000	-318.000	-77.000
		-280.000	**-241.000**	**-276.000**	**-35.000**
6.5 ARBEIDSPARTICIPATIE	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-3.000	-33.000	-27.000	6.000
		-3.000	**-33.000**	**-27.000**	**6.000**
6.6 MAATWERKVOORZIENING (WMO)	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-30.000	-43.000	-59.000	-16.000
		-30.000	**-43.000**	**-59.000**	**-16.000**
6.71 MAATWERKDIENSTVERLENING 18+	Baten	18.000	23.000	20.000	-3.000
	Lasten	-636.000	-812.000	-805.000	7.000
		-618.000	**-789.000**	**-785.000**	**4.000**
6.72 MAATWERKDIENSTVERLENING 18-	Baten	-	-	15.000	15.000
	Lasten	-1.013.000	-839.000	-934.000	-95.000
		-1.013.000	**-839.000**	**-919.000**	**-80.000**
6.81 GEËSCALEERDE ZORG 18+	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-26.000	-	-2.000	-2.000
		-26.000	**-**	**-2.000**	**-2.000**
6.82 GEËSCALEERDE ZORG 18-	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-80.000	-102.000	-142.000	-40.000
		-80.000	**-102.000**	**-142.000**	**-40.000**
TOTAAL PROG07 SAMENLEVEN VOOR RESULTAATBESTEMMING		**-2.549.000**	**-2.875.500**	**-2.916.500**	**-41.000**
PROD1199 MUTATIES RESERVES	Baten	222.000	176.000	-	-176.000
	Lasten	-	-176.000	-	176.000
		222.000	**-**	**-**	**-**
TOTAAL PROG07 SAMENLEVEN NA RESULTAATBESTEMMING		**-2.327.000**	**-2.875.500**	**-2.916.500**	**-41.000**

L/B	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
Baten	610.000	555.000	419.000	-136.000
Lasten	-2.911.000	-3.430.500	-3.335.500	95.000
Totaal	**-2.301.000**	**-2.875.500**	**-2.916.500**	**-41.000**

Indicatoren sociaal domein	2019	2018
Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	831,5	839,3
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	1%	1%
Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)	1,22%*	1,22%*
Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbe	68,7	68,2
Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	0,0%*	0,0%*
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 1.000 inwoners)	4,8	7,2
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar)	3,1	6,3
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	9,70%	8,50%
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	onbekend	onbekend
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	onbekend	onbekend
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 10.000 inwoners)	500	430

* Beschikbare cijfers komen uit 2015

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Financieel cockpit					
Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Dorpshuis "De Stoek"	-43.000	1.000	-49.000	-48.000	-5.000
Jeugdwerk	-126.000	-	-120.000	-120.000	6.000
Ouderenwerk	-12.000	-	-12.000	-12.000	-
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	-11.000	-	-6.000	-6.000	5.000
Maatwerkdienstverlening 18+	-17.000	-	-3.000	-3.000	14.000
Middelen gemeente Sociaal Domein	-354.500	-	-324.500	-324.500	30.000
	-563.500	**1.000**	**-514.500**	**-513.500**	**50.000**

Toelichting afwijking	
Middelen gemeente Sociaal Domein	
De werkelijke loonkosten voor het Eilandteam vielen lager uit dan begroot. Voor een verdere toelichting op de loonbegroting verwijzen wij u naar de paragraaf personele lasten.	30.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	20.000
	50.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Voor mensen met een smalle beurs zijn er diverse regelingen beschikbaar die ervoor zorgen dat gezinsleden kunnen blijven meedoen in de samenleving. Die regelingen zijn onvoldoende bekend. Het eilandteam zorgt er voor dat deze regelingen breed onder de aandacht gebracht worden en bij samenwerkingspartners bekend zijn.	In 2020 is er een lichte toename in het gebruik van de minimaregelingen te zien, met name de kindpakketten. Er is meer bekendheid bij de inwoners en betrokken samenwerkingspartners. De toegang tot deze regels is laagdrempelig..	Deelname aan de werkgroep schulddienstverlening in Noardwest verband door uitvoering en beleid. Er is een nieuw communicatieplan ontwikkeld en daar wordt in 2021 uitvoering aan gegeven.
Inwoners ervaren een drempel om in gesprek te gaan met het eilandteam. Een gesprek op een makkelijk bereikbare, neutrale plek helpt die drempel lager te maken.	Het Eilandteam is prima te benaderen via de telefoon en/of de mail. Een afspraak met een cliënt mag op elke willekeurige plek plaatsvinden.	Het eerste gesprek met een cliënt vindt zo veel mogelijk bij de cliënt thuis plaats, nooit op het gemeentehuis. Bij vervolgafspraken wordt naar de cliënt geluisterd en daar afgesproken waar een cliënt dat wil.

		Door de Coronamaatregelen vinden de meeste gesprekken via video of telefoon plaats. Alleen als het echt niet anders kan vinden er fysieke ontmoetingen plaats.
2e-lijns zorg zoals Verslavingszorg Noord Nederland, GGZ Jeugd, Reik, Autisme team Noord Nederland, komen te weinig of niet naar Terschelling, ondanks afspraken in contract. College dient er, bij voorkeur in waddenverband, op in te zetten dat dit verbetert en contractafspraken na worden gekomen.	Er zijn goede contacten met verschillende zorgaanbieders. Zowel op uitvoerend niveau als beleidsmatig kijken we naar de mogelijkheden om deze hulp op het eiland beschikbaar te houden en te borgen.	We werken nauw samen met de Wadden i.v.m. de 'eilandersituatie'. Daarnaast hebben we afstemming met contractmanagement van SDF voor wat betreft de jeugd zorgaanbieders. Zij spreken de zorgaanbieders aan op de contractafspraken.
Onduidelijkheid over de eigen bijdrage voor zorg leidt ertoe dat inwoners geen gebruik maken van zorg en voorzieningen. De regels hierover worden duidelijk gecommuniceerd en het Eilandteam ontzorgt inwoners hierin, zodat zij niet alles zelf hoeven uit te zoeken.	Verbeterslag in de communicatie hierover. Nauwe samenwerking tussen Eilandteam en vrijwilligers die ondersteuning bieden bij aanvragen en invullen van formulieren.	De gemeentelijke website is aangepast en er wordt ingestoken op het gebied van samenwerking met vrijwilligers.
Het eilandteam heeft hard gewerkt om de wachtlijsten weg te werken. In de komende periode wordt ingezet op voldoende menskracht om de kwaliteit van de zorg, waar de gemeente verantwoordelijk voor is, te waarborgen.	Dit is afgerond. Het loopt goed, er zijn geen wachtlijsten.	Het Eilandteam is op orde.
Het budget zorg wordt helder ingedeeld in een onderdeel voor personeel en een onderdeel voor voorzieningen voor de inwoners. Dit geeft heldere informatie en geeft de raad gelegenheid om beter te sturen.	Dit is in 2019 geregeld.	
Knelpunt in de zorg is de afstemming tussen WMO en WLZ. De gemeente brengt deze knelpunten via Dienst NW-Fryslân nadrukkelijk onder de aandacht van het Ministerie van VWS.	Knelpunten zijn opgelost.	
Er wordt gekeken of het nog meer mogelijk is om de budgetten, die gepaard gaan met de transities in de zorg en daarbij ondersteunende regeling, verder te ontschotten.	Going concern	Via de Project Organisatie Sociaal Domein van de GR Noardwest Fryslân is dit opgepakt en staat het onderwerp geagendeerd. Het is een blijvend aandachtspunt binnen de samenwerking van Noardwest.
Er wordt gemonitord hoe het betrekken van politie, psychiater, huisarts bij niet-vrijwillige opname loopt en welke consequenties dit heeft voor de patiënt. De gemeente dringt er vanuit de GR de Waddeneilanden stevig op aan dat betrokken partijen hun verantwoordelijkheid nemen.	Deze routing is ingeregeld vanaf begin 2020 via de Wvggz.	Participatie in het regionale project en lokale implementatie door OOV.

Er vindt overleg plaats tussen de thuiszorginstanties en het eilandteam of het wenselijk is dat er in een crisissituatie buiten kantooruren iemand van het eilandteam bereikbaar is.	Het is niet nodig om een lid van het Eilandteam buiten kantooruren bereikbaar te laten zijn.	Het gesprek hierover is in 2018 al gevoerd.
Mantelzorgers vervullen een belangrijke rol in de Terschellinger samenleving en verdienen structurele ondersteuning. Daarvoor stelt de gemeente blijvend budget beschikbaar.	Er zijn samenwerkingsafspraken met lokale zorgpartners m.b.t. de organisatie van mantelzorgactiviteiten. De ontwikkeling wordt vervolgd in 2021.	De mantelzorg is geëvalueerd en er is een nieuwe mantelzorgnotitie. Hier wordt in 2021 uitvoering aan gegeven.
Ronald MC Donald huis: samen met andere eilanden inzetten op behoud van een dergelijke voorziening.	Er wordt een stichting opgericht door burgers. De gemeente verstrekt jaarlijks een exploitatiesubsidie.	De gemeente heeft verschillende scenario's voor een logeervoorziening verkend.
Voor de keuzevrijheid van, en maatwerk naar de zorgvrager toe, is het belangrijk dat op het eiland ruimte wordt gecreëerd voor de kleinschalige zorgaanbieders om hun werk te kunnen uitoefenen. (PGB vs ZIN)	Er zijn vaststellingsovereenkomsten ingezet. Dit zijn 1op1 overeenkomst tussen cliënt en zorgaanbieder. Daarnaast werken we met onderaannemerschap via grote zorgaanbieders.	In het beleid/ c.q. de begroting van Noordwest Fryslân is ruimte opgenomen om lokaal PGB in te zetten als dat nodig is.
Participatiewet: er wordt extra geïnvesteerd in een samenwerkingsdriehoek cliënt-ondernemers-overheid (de Dienst) om een sluitende aanpak te ontwikkelen voor kwetsbare doelgroepen.	Er is een consensus van verscheidene lokale werkgevers om gezamenlijk een vangnet te bieden voor participatie van kwetsbare doelgroepen.	Er is een jaarplan opgesteld i.s.m. de Dienst om uitvoering te geven aan de lokale uitvoering van de Participatiewet.
Armoedebeleid wordt integraal (in NoordWest verband) ontwikkeld, waarbij voornamelijk op preventie wordt ingezet en bestaande regelingen aan elkaar worden geknoopt.	In 2019 is een nieuw armoedebeleid opgesteld. De minimaregelingen zijn integraal in beeld gebracht.	Samenwerking in Noordwest verband.
Specialistische zorg rondom zwangerschap en bevallingen moet beschikbaar zijn op het eiland. Het College gaat op zoek naar mogelijkheden hiertoe.	Heropening van de verkenning van de mogelijkheden m.b.t. bevallingenzorg op het eiland.	Gesprekken met verloskundigen. Onderzoek naar het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen in relatie tot dit thema
Onderwijsondersteunende voorzieningen als SJT, onderwijsbegeleidingsdienst, bibliotheek en diverse verenigingen zijn belangrijk. De subsidies voor deze organisaties worden op hetzelfde niveau gehouden.	De exploitatiesubsidies zijn, zoals afgesproken, geïndexeerd. De hoogte van de indexatie is afhankelijk van de cao ontwikkelingen. Voor de komende coalitieperiode wordt er uitgegaan van 2.5 % per jaar	Subsidiering is opgenomen in het subsidiejaarprogramma. Het programma wordt jaarlijks aangepast naar de geïndexeerde bedragen

6.2 Wijkteams

Financieel cockpit					
Taakveld 6.2 Wijkteams	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Eerstelijnsloket	-1.000		-1.000	-1.000	-
	-1.000	**-**	**-1.000**	**-1.000**	**-**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	-
	-

6.3 Inkomensregelingen

Financieel cockpit					
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Kwijtschelding belastingen	-12.000	-	-7.000	-7.000	5.000
WPI: BUIG/BBZ/Beschut werken	-174.000	341.000	-459.000	-118.000	56.000
Armoedebestrijding	-78.000	-	-67.000	-67.000	11.000
	-264.000	**341.000**	**-533.000**	**-192.000**	**72.000**

Toelichting afwijking	
Inkomensregelingen	
De bedrijfsvoeringslasten voor het uitvoeren van de BUIG/BBZ door de Dienst vielen € 50.000 lager uit dan begroot.	56.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	16.000
	72.000

6.4 Begeleide participatie

Financieel cockpit					
Taakveld 6.4 Begeleide participatie	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Participatie/sociale werkvoorziening	-169.000	42.000	-208.000	-166.000	3.000
Begeleide participatie	-15.000	-	-7.000	-7.000	8.000
WMO participatie	-57.000	-	-103.000	-103.000	-46.000
	-241.000	**42.000**	**-318.000**	**-276.000**	**-35.000**

Toelichting afwijking	
WMO participatie	
Het overschot op deze post is ontstaan door een afboeking van een transitorische post uit 2016. Het betreft een vangnetuitkering uit 2016 welke reeds in 2017 is ontvangen, maar niet afgeboekt. De post komt nu terug als eenmalige last.	-46.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	11.000
	-35.000

6.5 Arbeidsparticipatie

Financieel cockpit					
Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
AP: Re-intergratie - lokale initiatieven	-33.000	-	-27.000	-27.000	6.000
	-33.000	**-**	**-27.000**	**-27.000**	**6.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	6.000
	6.000

6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)

Financieel cockpit					
Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Woon-, vervoer- en rolstoelvoorzieningen	-43.000	-	-59.000	-59.000	-16.000
	-43.000	**-**	**-59.000**	**-59.000**	**-16.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	-16.000
	-

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Financieel cockpit					
Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Schuldhulpverlening armoedebestrijding	-16.000	-	-14.000	-14.000	2.000
WMO: eigen bijdragen/PGB	23.000	20.000	-	20.000	-3.000
WMO: zorg in natura/PGB	-796.000	-	-791.000	-791.000	5.000
	-789.000	**20.000**	**-805.000**	**-785.000**	**4.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	4.000
	4.000

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Financieel cockpit					
Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Jeugd: zorg in natura/PGB	-751.000	15.000	-771.000	-756.000	-5.000
Apparaatlasten jeugd	-88.000	-	-163.000	-163.000	-75.000
	-839.000	**15.000**	**-934.000**	**-919.000**	**-80.000**

Toelichting afwijking	
Apparaatlasten jeugd De overschrijding heeft twee oorzaken: De definitieve jaarrekening 2019 van de Dienst viel hoger uit dan opgenomen in onze jaarcijfers 2019. De Dienst is voor het aanleveren van haar cijfers afhankelijk van derden. Na het uitbrengen van de voorlopige cijfers 2019 zijn er nog andere lasten aan het licht gekomen welke ook nog doorbelast moesten worden aan de gemeente Terschelling. Deze extra lasten zijn pas bekend geworden na vaststelling van onze jaarstukken 2019 en zijn daarom verwerkt in de jaarrekening 2020. Deze extra kosten worden veroorzaakt door crisis en opvang beschermd wonen. De overschrijding betreft € 37.000,-. Uit de voorlopige afrekening van de Dienst voor 2020 blijken de bedrijfsvoeringslasten voor het onderdeel Jeugd € 38.000,- hoger dan begroot. De totale overschrijding op dit product komt hiermee op € 75.000,-.	-75.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	-5.000
	-80.000

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Financieel cockpit					
Taakveld 6.81 Gëscaleerde zorg 18+	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Opvang en beschermd wonen	-	-	-2.000	-2.000	-2.000
	-	**-**	**-2.000**	**-2.000**	**-2.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	-
	-

6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Financieel cockpit					
Taakveld 6.82 Gëscaleerde zorg 18-	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Geëscaleerde zorg 18-	-102.000	-	-142.000	-142.000	-40.000
	-102.000	**-**	**-142.000**	**-142.000**	**-40.000**

Toelichting afwijking	
Geëscaleerde zorg 18- Deze overschrijding wordt veroorzaakt door een hogere afrekening in 2019. De dienst is voor het aanleveren van haar cijfers afhankelijk van derden. Na het uitgeven van de voorlopige cijfers 2019 zijn er nog andere lasten aan het licht gekomen welke ook nog doorbelast moesten worden aan de gemeente Terschelling. Per saldo viel de totale afrekening € 34.000 hoger uit dan opgenomen in de jaarrekening 2019.	-40.000
	-40.000

2.4.7 Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU					
Taakveld	**L/B**	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
7.1 VOLKSGEZONDHEID	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-192.000	-200.000	-223.000	-23.000
		-192.000	**-200.000**	**-223.000**	**-23.000**
7.2 RIOLERING	Baten	1.368.000	850.000	867.000	17.000
	Lasten	-780.000	-739.500	-808.000	-68.500
		588.000	**110.500**	**59.000**	**-51.500**
7.3 AFVAL	Baten	866.000	871.000	892.000	21.000
	Lasten	-922.000	-902.000	-931.000	-29.000
		-56.000	**-31.000**	**-39.000**	**-8.000**
7.4 MILIEUBEHEER	Baten	-	-	-	-
	Lasten	-339.000	-588.000	-289.000	299.000
		-339.000	**-588.000**	**-289.000**	**299.000**
7.5 BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA	Baten	33.000	8.000	34.000	26.000
	Lasten	-25.000	-38.000	-11.000	27.000
		8.000	**-30.000**	**23.000**	**53.000**
TOTAAL PROG 7 VOOR RESULTAATBESTEMMING		**9.000**	**-738.500**	**-469.000**	**269.500**
0.10 MUTATIES RESERVES	Baten	166.000	105.000	105.000	-
	Lasten	-105.000	-	-323.000	-323.000
		61.000	**105.000**	**-218.000**	**-323.000**
TOTAAL PROG 7 NA RESULTAATBESTEMMING		**70.000**	**-633.500**	**-687.000**	**-53.500**

B/L	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
Baten	2.433.000	1.834.000	1.898.000	64.000
Lasten	-2.363.000	-2.467.500	-2.585.000	-117.500
	70.000	**-633.500**	**-687.000**	**-53.500**

Beleidsindicatoren Volksgezondheid en Milieu	**2018**	**2017**
Omvang huishoudelijk restafval (Kg/inwoner)	337,5	351,2
Hernieuwbare elektriciteit (%)	9,90%	5,80%

Voor 2019 zijn nog geen cijfers beschikbaar

7.1 Volksgezondheid

Financieel cockpit					
Taakveld 7.1 Volksgezondheid	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Algemene gezondheidszorg	-30.000	-	-46.000	-46.000	-16.000
Jeugdgezondheidszorg	-161.000	-	-169.000	-169.000	-8.000
Helihaven	-9.000	-	-8.000	-8.000	1.000
	-200.000	**-**	**-223.000**	**-223.000**	**-23.000**

Toelichting afwijking	
Overige niet toegelichte afwijkingen	-23.000
	-23.000

7.2 Riolering

Financieel cockpit					
Taakveld 7.2 Riolering	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Beheer en onderhoud riolering	-739.500	21.000	-808.000	-787.000	-47.500
Heffing rioolbelasting	850.000	846.000	-	846.000	-4.000
	110.500	**867.000**	**-808.000**	**59.000**	**-51.500**

Toelichting afwijking	
Beheer en onderhoud riolering	
het verschil ontstaat door het feit dat bepaalde doorberekeningen anders uitvielen dan vooraf begroot. Daarnaast bleken de lasten laag, waardoor een grotere storting werd gedaan in de voorziening riolering.	-47.500
Overige niet toegelichte	-4.000
	-51.500

7.3 Afval

Financieel cockpit					
Taakveld 7.3 Afval	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Afval inzameling	-477.000	-	-489.000	-489.000	-12.000
Afvalverwerking	-280.000	63.000	-328.000	-265.000	15.000
Milieustraat	-82.000	-	-114.000	-114.000	-32.000
Verhuur overslagstation	8.000	11.000	-	11.000	3.000
Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht	800.000	818.000	-	818.000	18.000
	-31.000	**892.000**	**-931.000**	**-39.000**	**-8.000**

Toelichting afwijking	
Milieustraat	
Het afgelopen jaar is meer afval aangeboden in de milieustraat waardoor de exploitatielasten hoger zijn dan vooraf begroot.	-32.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	24.000
	-8.000

7.4 Milieubeheer

Financieel cockpit					
Taakveld 7.4 Milieubeheer	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Duurzaamheid, water en energie	-474.000	-	-151.000	-151.000	323.000
Vergunningverlening, toezicht handhaving milieu	-104.000	-	-128.000	-128.000	-24.000
Elektrisch rijden	-10.000	-	-10.000	-10.000	-
	-588.000	**-**	**-289.000**	**-289.000**	**299.000**

Toelichting afwijking	
Duurzaamheid, water en energie Bij het budget duurzaamheid wordt de onderschrijding veroorzaakt door de volgende zaken: -De gemeente heeft een specifieke Rijksuitkering van € 109.000 ontvangen in het kader van de RRE-regeling. Alle eigenaar-bewoners op het eiland hebben een voucher gekregen om te besteden aan energiebesparingsmaatregelen bij eilander ondernemers. De vouchers worden door de deelnemende bedrijven periodiek gedeclareerd. Door corona ligt het aantal ingeleverde vouchers lager dan verwacht. Vanwege corona is de regeling verlengd tot eind 2021, en zullen er in 2021 de nodige acties worden gestart om inwisseling van de vouchers te stimuleren. Het RRE-budget valt als specifieke uitkering buiten het budgetrecht van de gemeenteraad. -Een flink aantal activiteiten heeft vanwege corona geen doorgang kunnen vinden. Voor enkele van deze activiteiten, bijvoorbeeld het organiseren van bewonersbijeenkomsten, is wel een opdracht aan een extern bureau verstrekt, maar zijn vanwege het uitstel van het werk nog geen kosten in rekening gebracht. Ook de transitievisie warmte is door corona laat op gang gekomen, de uitbestedingen zullen in 2021 plaatsvinden. -Er is een gemeentelijke subsidieregeling in het leven geroepen om grotere isolatiemaatregelen de subsidiëren. Hiervoor is een bedrag gereserveerd uit het budget duurzaamheid 2020. De regeling is rond de zomer 2020 in werking getreden. Mede door corona beginnen de eerste uitkeringen begin 2021 op gang te komen.	323.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	-24.000
	299.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het blijft de ambitie van de gemeente om als eiland zelfvoorzienend te zijn als het gaat om water en energie.	De ambitie past bij de eilanden, maar is voor de lange termijn. Als concreet doel hebben we voor de komende jaren een forse reductie in de CO2-utstoot benoemd.	We voeren het uitvoeringsprogramma Terschellin Samen Duurzaam uit. Daarmee willen we minimaal 15% en liefst 47% minder CO2 uitstoten in 2023. De voortgang is te volgen in de CO2-monitor op de gemeentelijke website
Energie wordt op duurzame wijze en zo veel mogelijk op Terschelling zelf opgewekt, zodat het probleem van winning niet bij anderen wordt neergelegd.	Er worden steeds meer zonnepanelen op Terschellinger daken geplaatst.	
Het uitvoeringsprogramma duurzaamheid wordt de schakel van papier naar praktijk, hierin wordt onder mee gedacht aan: • Om het eiland te verduurzamen en de doelen uit het ambitiemanifest te halen moet het mogelijk zijn experimenten uit te kunnen voeren in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven.		We richten ons op projecten die ‘meters maken’. Er hebben zich in 2021 geen projecten aangediend die meters maken combineren met experimenten.
• Terschelling sluit zich aan bij Circulair Fryslân en creëert kansen op het gebied van circulaire economie.	Terschelling is aangesloten bij Circulair Fryslân	Gemeente Terschelling heeft het ambitiedocument Fryslân circulair ondertekend. De Gemeente Terschelling ondersteunt waar nodig de projecten met NHL Stenden en eilander ondernemers
• Water en energie besparen staat voorop: wat je niet gebruikt hoef je ook niet op	Het programma ‘Terschelling Samen Duurzaam’ richt zich op energie. Energiebesparing is	We hebben in 2020 de bewustwording van energiebesparing verder

te wekken of te winnen. Bewustwording is daarbij erg belangrijk. De gemeente speelt bij die bewustwording een stimulerende rol.	een zeer belangrijk onderdeel van het programma.	uitgebouwd met de energiecoach die bewoners helpt bij energiebesparing. De gemeentepagina is herzien. We zetten de
• Besparing wordt door de gemeente ook financieel ondersteund. We denken hierbij bijvoorbeeld aan een revolverend fonds (een lening voor mensen die energie- en waterbesparende maatregelen nemen). De mogelijkheid hiervoor moet onderzocht worden.	Er zijn vele mogelijkheden voor financiering, door rijkssubsidies en nationale fondsen. Deze zijn actief onder de aandacht gebracht. Een gemeentelijk revolverend fonds is om diverse redenen niet goed uitvoerbaar.	We hebben in 2020 het stimuleren van energiebesparing verder uitgebouwd met een voucher voor kleine maatregelen, een subsidieregeling voor grotere maatregelen.
• Onderzocht wordt of gemeente met Terschelling Energie een platform kan vormen om omschakeling van gas naar (groene) elektrische energie – eventueel in combinatie met een “lening” uit het revolverend fonds – makkelijker te maken door middel van het maken van massa (samen inkopen).	Het plannen voor en stimuleren van de omschakeling naar andere energievormen dan aardgas is onderdeel van de Transitievisie Warmte die de gemeente in 2021 opstelt.	Dit wordt in 2021 opgepakt
• De gemeente voert samen met Terschelling Energie de discussie over alle soorten windenergie met de Terschellinger bevolking, zodat de raad een goed onderbouwd besluit kan nemen.	De bewonersbijeenkomsten waren in 2020 gepland, maar zijn in verband met corona niet doorgegaan	Zie hiernaast
• De gemeente geeft op het gebied van duurzaamheid zelf het goede voorbeeld. Dat gebeurt al met FairTrade producten en daar wordt ook op gelet bij aanbesteden, het eigen wagenpark, verlichting en inkoop.	Twee dienstauto’s zijn vervangen door elektrische auto’s. De gemeente koopt samen met de overige eilanden duurzaam in. Er is een verduurzamingsplan voor de openbare verlichting, die overgaat op LED.	Zie hiernaast
• Alles wat vanaf nu op Terschelling gebouwd of (groot) verbouwd wordt, wordt energieneutraal. De aanjager duurzaamheid speelt een belangrijke rol bij voorlichting over besparende en duurzame (verbouw)maatregelen.		In het uitvoeringsprogramma Woonvisie Terschelling, Programma +135+ is hiervoor het volgende opgenomen: Voor alle woningbouw, ook die in het goedkope huur- en koopsegment, wordt in de Woonvisie gestreefd naar energieneutrale nieuwbouw, tenzij de bovenwettelijke investeringen in energiebesparende maatregelen aantoonbaar leiden tot hogere woonlasten.

		De ambities in het Eilandakkoord blijkt juridisch niet afdwingbaar (om verdergaandere eisen te stellen dan de eisen in het Bouwbesluit). Ook het aantonen en toetsen van de in de Woonvisie opgenomen ‘’tenzij’’ bepaling is lastig. Een voorrangsregeling is wel mogelijk: woningbouwinitiatieven die, blijkens de aanvraag omgevingsvergunning, uitgaan van energieneutraal bouwen of verbouwen krijgen voorrang bij het beschikbaar stellen van woningbouwruimte. Bij nieuwbouw op grond in eigendom bij de gemeente of verbouw van gemeentelijk eigendom tot woonruimte kan de gemeente wel energieneutrale (ver)bouw opnemen als onderdeel van de verkoop- of aanbestedingsvoorwaarden. Dit kan bijvoorbeeld door levering van de grond pas plaats te laten vinden na verlening en EPC controle van de omgevingsvergunning
• De vastgestelde notitie zonne-energie wordt gevolgd en uitgevoerd. Aansluitend daaraan wordt gekeken naar de mogelijkheid om daken van loodsen en andere gebouwen door Terschelling Energie te laten gebruiken om zonnepanelen op te plaatsen.	Daar waar mogelijk worden zonnepanelen geplaatst.	De gemeente ondersteunt actief een initiatief bij West aan Zee. Daarnaast is de gemeente als bevoegd gezag betrokken bij grotere projecten voor het plaatsten van zonnepanelen.
• Bij de uitbreiding van opwekking van energie op het eiland onderzoekt de gemeente of de capaciteit van het elektriciteitsnet voldoende groot is en zo niet, welke maatregelen er getroffen moeten worden.	Dit is onderdeel van de RES.	De gemeente is actief betrokken bij de RES.
• Terschelling zorgt ervoor dat het proeftuin wordt voor nieuwe ontwikkelingen in energieopwekking, in samenwerking met technische opleidingen zoals TU-Delft en Universiteit Twente. Hierbij worden de ideeën die op het eiland leven op het gebied van duurzaamheid	Er is contact met MIWB, Hanzehogeschool en NHL-Stenden over studentenprojecten.	De gemeente ondersteunt projecten van de hogescholen. Een project met NHL Stenden rond de opening van het vernieuwde MIWB is in verband met Corona niet doorgegaan.

verder onderzocht. Daarnaast worden al bestaande onderzoeken en scans (zoals die van Streekwurk naar biomassa) gebruikt.		
• Er zijn diverse grootverbruikers van gas op West. Gekeken wordt naar mogelijkheden om gezamenlijk op andere, duurzame energie over te gaan.	Er zijn bijeenkomsten gehouden met grootverbruikers, waaruit enkele energiescans zijn voortgekomen. Een onderzoek naar de mogelijkheden om de grootverbruikers in West-Terschelling gasloos is afgerond en wordt nu verder verkend.	De gemeente stimuleert het gebruik van de MKB-energiescans en onderzoekt de opties voor gasloze warmte . De gemeente heeft een energiecoach voor bedrijven aangesteld en verkent actief met een aantal grootverbruikers om in plaats van gas over te gaan op energie uit zeewater
• Terschelling zet in op het actief delen van kennis met gemeenten en andere partijen in Fryslân. Bij anderen wordt gekeken wat op Terschelling toegepast kan worden en eigen successen worden met anderen gedeeld.	Is going concern.	
• De gemeente communiceert actief wat zij doet op het gebied van duurzaamheid en welke maatregelen en oplossingen er zijn. Deze uitingen zijn makkelijk herkenbaar en vindbaar.	Via het Duurzaam Bouwloket en een maandelijkse pagina in de Terschellinger wordt regelmatig aandacht besteed aan duurzaamheid.	diverse activteiten uit op het vlak van communicatie over duurzaamheid. De duurzaamheidspagina op de gemeentelijke website is herzien.
• Voor de besparing van CO2 wordt een helder stappenplan gemaakt, waarin per periode de besparing, de maatregelen en de bijbehorende kosten aan elkaar gekoppeld worden.	Het stappenplan maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma duurzaamheid.	
Onderzocht wordt wanneer het nemen van energieopwekkende of - besparende maatregelen - zoals isoleren bij verbouw – strijdigheden oplevert met het bestemmingsplan en of er in het bestemmingsplan ruimte gemaakt moet worden voor uitzonderingen die energieopwekkende of besparende maatregelen mogelijk maken zonder dat het aanzicht van het eiland aangetast wordt.	Is going concern.	
De verduurzaming van het zwembad wordt met vaart opgepakt. Daarbij wordt gebruik gemaakt van gelden uit duurzaamheidsfondsen.	Optisport heeft de plannen voor de verduurzaming van het zwembad uitgewerkt.	De werkzaamheden worden uitgevoerd zodra corona dat toelaat

Ingezet wordt op het voorkomen van zwerfaval. Bij het opruimen van zwerfaval speelt Stichting Milieujutter een belangrijke rol. De stichting wordt via het subsidiejaarprogramma ondersteund.	De bijdrage aan de milieujutter is vanaf 2019 in het uitvoeringsprogramma duurzaamheid opgenomen	

7.5 Begraafplaatsen en crematioria

Financieel cockpit					
Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Rechten begraafplaatsen	7.000	9.000	-	9.000	2.000
Onderhoud begraafplaatsen	-37.000	25.000	-11.000	14.000	51.000
	-30.000	**34.000**	**-11.000**	**23.000**	**53.000**

Toelichting afwijking	
Onderhoud begraafplaatsen	
De overige onderhoudskosten worden gedekt door een jaarlijkse vrijval in de voorziening. Deze vrijval was in 2020 hoger en de onderhoudskosten extreem lager waardoor er een overschot ontstaat.	51.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	2.000
	53.000

Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 7

Financieel cockpit					
Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 7	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Onttrekking reserves	105.000	105.000	-	105.000	-
Dotaties reserves	-	-	-323.000	-323.000	-323.000
	105.000	**105.000**	**-323.000**	**-218.000**	**-323.000**

Overzicht mutaties reserves	
Reserve budgetoverheveling	
Duurzaamheid 2020	-323.000
Budgetoverheveling 2019	105.000
	-218.000

2.4.8 Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

PROGRAMMA 8 VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING & STEDELIJKE VERNIEUWING					
Taakveld	**L/B**	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
8.1 RUIMTELIJKE ORDENING	Baten	-	-	28.000	28.000
	Lasten	-49.000	-127.000	-85.000	42.000
		-49.000	**-127.000**	**-57.000**	**70.000**
8.2 GRONDEXPLOITATIE	Baten	79.000	200.000	224.000	24.000
	Lasten	-8.000	-	-8.000	-8.000
		71.000	**200.000**	**216.000**	**16.000**
8.3 WONEN EN BOUWEN	Baten	431.000	563.000	801.000	238.000
	Lasten	-1.194.000	-1.177.000	-1.058.000	119.000
		-763.000	**-614.000**	**-257.000**	**357.000**
TOTAAL PROGRAMMA 8 VOOR RESULTAATBESTEMMING		**-741.000**	**-541.000**	**-98.000**	**443.000**
0.10 MUTATIES RESERVES	Baten	100.000	224.000	224.000	-
	Lasten	-224.000	-	-276.000	-276.000
		-124.000	**224.000**	**-52.000**	**-276.000**
TOTAAL PROG 8 VHROSV NA RESULTAATBESTEMMING		**-865.000**	**-317.000**	**-150.000**	**167.000**

B/L	**Rekening 2019**	**Begroting na wijziging 2020**	**Rekening 2020**	**Verschil rekening - begroting 2020**
Baten	610.000	987.000	1.277.000	290.000
Lasten	-1.475.000	-1.304.000	-1.427.000	-123.000
	-865.000	**-317.000**	**-150.000**	**167.000**

Beleidsindicatoren Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	**2019**	**2018**
Gemiddelde WOZ waarde	€ 321.000	€ 309.000
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	3,9	0,4
Demografische druk (%)	54,40%	54,20%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in €)	€ 706	€ 679
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in €)	€ 706	€ 679

8.1 Ruimtelijke ordening

Financieel cockpit					
Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Ruimtelijke plannen	-127.000	28.000	-85.000	-57.000	70.000
	-127.000	**28.000**	**-85.000**	**-57.000**	**70.000**

Toelichting afwijking	
Ruimtelijke plannen Het overgebleven budget betreft de gelden voor de ontwikkeling van het landschapsontwikkelingsplan (€ 25.000) en het beschikbare budget voor invoering van de omgevingswet (€ 60.000). Deze twee worden meegenomen in de budgetoverheveling. Op de post algemene plannen is € 15.000 meer uitgegeven dan begroot.	70.000
	70.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Herziening van de beleidsregels voor de kruimelregeling worden ter advisering voorgelegd aan de raad.	De herziening van de beleidsregels over de toepassing van de kruimelregeling zijn in 2019 voor het laatst herzien.	-
In de afgelopen periode is de ontwikkelvisie voor Terschelling, TS25, opgesteld. Deze visie is leidend voor de toetsing van nieuw beleid en de herijking van bestemmingsplannen. Verder blijven vastgestelde visie- en beleidsnota's van kracht. TS25 kan, indien op punten aangevuld, dienen als omgevingsvisie.	TS25 is en wordt als belangrijk richtinggevend beleidsdocument gebruikt bij het opstellen van de omgevingsvisie die Terschelling op grond van Omgevingswet moet opstellen.	TS25 is en wordt als basis gebruikt bij de voorbereiding van de Omgevingsvisie Terschelling
Ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst op de effecten op de leefbaarheid van het eiland en de natuur en het landschap als drager van het toerisme.	Er zijn voor verschillende initiatieven bestemmingsplannen door de raad vastgesteld waarbij een integrale belangenafweging heeft plaatsgevonden.	Voor nieuwe initiatieven die in strijd zijn met de regels van het bestemmingsplan zijn postzegelbestemmingsplannen opgesteld. In deze plannen is een ruimtelijke onderbouwing opgenomen. Gezien de vereiste van goede ruimtelijke ordening wordt rekening gehouden met leefbaarheid, natuur, landschap en toerisme.
De bestemmingsplannen die worden herzien, worden zodanig opgesteld dat er ruimte is om binnen de kaders van TS25 te ontwikkelen en tegelijk de eigenheid van het eiland te bewaren. Na vaststelling van de herziende bestemmingsplannen is het uitgangspunt dat alleen bij een duidelijk maatschappelijk en/of breed economisch belang een wijzigingsverzoek gehonoreerd kan worden. Wijzigingsverzoeken worden 1 of 2 keer per jaar middels een parapluherziening aan de gemeenteraad voorgelegd.	TS25 wordt gebruikt als belangrijk richtinggevend beleidskader bij de actualisering van bestemmingsplannen. In 2020 is begonnen met de voorbereiding van de actualisatie van het bestemmingsplan Midsland.	Er is een omgevingsplan voor Midsland in voorbereiding waarbij TS25 wordt gebruikt als belangrijk richtinggevend beleidskader. Bij de invoering van de Omgevingswet zal invulling worden gegeven de werkwijze die wordt voorgesteld ten aanzien van de behandeling van initiatieven die niet passen binnen de regels van de nieuwe omgevingsplannen.
Bij het herijken van bestemmingsplannen is het uitgangspunt dat ze goed leesbaar, overzichtelijk en helder worden vormgegeven.	Goed leesbaar, overzichtelijk en helder worden als algemene uitgangspunten gehanteerd bij het opstellen van het Omgevingsplan voor Midsland.	Goed leesbaar, overzichtelijk en helder worden als algemene uitgangspunten gehanteerd bij het opstellen van het Omgevingsplan voor Midsland
De welstandsnota wordt binnenkort geëvalueerd, nog voor dat de volgende ronde van herijking van bestemmingsplannen start. Daarbij is een aandachtspunt dat de beschrijving zo helder is dat duidelijk is wat wel en niet mag en de welstandsnota zo een helder instrument is voor de	Vooruitlopend op actualisatie van de Welstansnota is een aanvulling op de huidige nota vastgesteld voor onderdelen die van belang zijn voor de uitvoering van het Woonprogramma +135+.	De welstandsnota 2008 is geëvalueerd met de gemeenteraad, Hûs en Hiem, FUMO, bouwbedrijven en SBB. De aanvulling op de welstandsnota is tot stand gekomen na consultatie van lokale en externe deskundigen

welstandscommissie om aan te toetsen.		
Specifieke aandacht wordt gevraagd voor verrommeling van de polder en dorpsgebieden.	Handhaving en Toezicht (Edward?)	
Er is een nieuwe Omgevingswet in de maak, waarin veel huidige wetten en maatregelen samengevoegd worden. Dat is een omvangrijke operatie met gevolgen voor de gemeente. Het college en de organisatie bereiden zich goed voor op de invoering en nemen de Raad hierin mee met tijdige informatie en scholing. De nog op te stellen landschapsbiografie, initiatief van RUG en CHV, kan gebruikt worden als bouwsteen voor ruimtelijke kwaliteit in de nieuwe omgevingsvisie. Deze biografie wordt ondersteund met ambtelijke inzet.	In 2020 is de Uitgangspuntennotitie invoering omgevingswet vastgesteld.	Er zijn verschillende (interactieve)informatieavonden voor de raad gehouden
Om het karakteristiek van de dorpen te kunnen behouden is het wenselijk af te kunnen wijken van het bouwbesluit. Er wordt actie ondernomen om te kijken of hier een ontheffing mogelijk voor is.	Het Bouwbesluit is rijksregelgeving. In het Bouwbesluit is opgenomen in welke situaties ontheffing mogelijk is. In andere situaties is het niet mogelijk om van het Bouwbesluit af te wijken.	
Terschellinger boeren zijn belangrijk voor het aanzien en het onderhoud van de polder. In verband hiermee én om diversiteit in werkgelegenheid in stand te houden, kan agrarische grond niet omgezet worden in recreatieve bestemming. Uiteraard blijven reeds gemaakte afspraken hierover, zoals o.a. vastgelegd in de bestemmingsplannen, in stand. Uitgangspunt is dat het areaal aan agrarische grond behouden blijft.	Door bij de beoordeling van initiatieven voor een ruimtelijke ontwikkeling behoud van agrarische grond als uitgangspunt te hanteren blijven deze gronden beschikbaar voor de agrarische bedrijven.	Het uitgangspunt dat het areaal agrarisch grond behouden blijft, wordt gehanteerd bij de afweging of er medewerking wordt verleend aan een initiatief voor een ruimtelijke ontwikkeling. Een uitzondering daarop wordt gemaakt voor woningbouwplannen op gronden met een agrarische bestemming binnen de zoekgebieden voor woningbouwlocaties
De gemeente Terschelling moet nadrukkelijk aan tafel blijven zitten bij het bepalen van de uitvoeringsmaatregelen behorende bij Natura2000 gebieden.	De gemeente heeft zitting in de projectgroep die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de beheersmaatregelen die zijn opgenomen in het beheerplan voor Terschelling.	
Voor wat betreft de situatie bij West-Terschelling wordt gezocht naar creatieve, betaalbare oplossingen die het aanzicht van het dorp niet aantasten.	???	

8.2 Grondexploitatie

Financieel cockpit					
Taakveld 8.2 Grondexploitatie	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
(ge) Campus/West Aleta fase 4	200.000	224.000	-	224.000	24.000
(ge) West Aleta fase 3	-	-	-	-	-
(ge) KLU-Locatie	-	-	-8.000	-8.000	-8.000
	200.000	**224.000**	**-8.000**	**216.000**	**16.000**

Toelichting afwijking	
Voor nadere toelichting op de grondexploitaties verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid.	
Overige niet toegelichte afwijkingen	16.000
	16.000

8.3 Wonen en Bouwen

Financieel cockpit					
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Verhuur gemeentegronden	23.000	56.000	-2.000	54.000	31.000
Vergunningverlening en toezicht WABO	-605.000	-	-664.000	-664.000	-59.000
WABO-leges	456.000	565.000	-	565.000	109.000
Uitvoering huisvestingsverordening	1.000	-	-	-	-1.000
Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)	-22.000	-	-17.000	-17.000	5.000
Volkshuisvesting	-455.000	-	-220.000	-220.000	235.000
Verhuur gemeentewoningen	17.000	71.000	-64.000	7.000	-10.000
Verhuur gemeentegebouwen	-29.000	8.000	-32.000	-24.000	5.000
Oude Campus	-	101.000	-59.000	42.000	42.000
	-614.000	**801.000**	**-1.058.000**	**-257.000**	**357.000**

Toelichting afwijking	
Verhuur gemeentegronden Door de verkoop van twee overhoekjes is er incidenteel een extra opbrengst gegenereerd.	31.000
Vergunningverlening en toezicht WABO Het afgelopen jaar is er extra juridische ondersteuning ingezet op een paar grote dossiers zoals Boddelenweg. Eveneens is het project over waar de BRIKS-taken in de toekomst worden weggezet door een bureau opgepakt.	-59.000
WABO-leges De stijging zit vooral in de aanpassing/stijging in de bouwleges.	109.000
Volkshuisvesting Het budget van € 216.000 voor het woonprogramma 135+ wordt overgeheveld naar 2021. Het resterende overschot valt vrij ten gunste van het resultaat 2020.	235.000
Oude Campus De voormalige campus op Dellewal wordt op dit moment verhuurd aan NHL Stenden. Zij kunnen tijdelijk studenten hier huisvesten zodat deze een cursus kunnen volgen aan het Maritien instituut. Hiervoor betaalt NHL Stenden huur aan de gemeente. Deze huur is niet structureel opgenomen in de begroting, omdat niet bekend is voor hoelang het pand verhuurd zal worden, dit in verband met de plannen van eventuele herbestemming van de panden.	42.000
Overige niet toegelichte afwijkingen	-1.000
	357.000

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt?	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het uitvoeringsprogramma woonvisie wordt met spoed opgepakt. Aandacht voor de volgende punten: • Bij de notitie invullocaties wordt vastgesteld of de actuele situaties nog actueel zijn; • De gemeente streeft naar bouw van 135 extra nieuwe woningen in de komende periode. Groot gedeelte sociale woningbouw.	Het Woonprogramma +135 + is volop in uitvoering. Er zijn inmiddels:: 5 woningen gerealiseerd, 7 woningen in aanbouw, 30 woningen in de vergunningprocedure en 23 woningen in ontwikkeling. WoonFriesland heeft een plan voor de bouw van 16 appartementen en 3 grondgebonden woningen op de Klu locatie in voorbereiding. Voor de huisvesting van tijdelijk personeel is vergunning verleend voor de huisvesting van 8 personen, voor 4 personen is huisvesting in aanbouw en voor 10 personen is de realisatie in voorbereiding. De locatieverkenning Hoorn en omgeving heeft uitgewezen dat sociale woningbouw op de onderzochte locaties niet haalbaar is.	Het Adviesteam Wonen heeft een groot aantal digitale gesprekken gevoerd met mensen en organisaties met woningbouwplannen. Waar nodig is de begeleiding van initiatiefnemers geïntensiveerd. De voortgang van het Woonprogramma is te volgen op de gemeentelijke website. Er is locatieverkenning voor sociale woningbouw in Hoorn en omgeving uitgevoerd. De uitkomsten zijn besproken met de indersmannen van Hoorn en Lies. Nieuwe verkenningen voor locaties elders op het eiland zijn in voorbereiding. Ondernemersverenigingen, provincie en de Friese Waddeneilanden hebben gezamenlijk onderzoek laten verrichten naar personeelshuisvesting op de Waddeneilanden. De uitkomsten zijn met elkaar besproken. In 2021 wordt gezamenlijk naar oplossingen gezocht.
Met een nieuwe woningcorporatie worden heldere afspraken gemaakt, in samenspraak met de huurdersvereniging. Bij deze afspraken wordt ook aandacht geschonken aan toewijzing, doorstroming en ruilen. De raad bereidt zich hier gezamenlijk met ambtenaren en college grondig op voor.	Met het sociaal verhuurbedrijf WoonFriesland en Huurdersvereniging de Brandaris zijn Prestatieafspraken voor 2021 gemaakt. De afspraken hebben ook betrekking op toewijzing, doorstroming en ruiling.	
De oude campus moet een rol spelen in het oplossen van maatschappelijk probleem op het gebied van huisvesting van specifieke groepen, bijvoorbeeld derde/vierdejaars van het MIWB, seizoen personeel en tijdelijke huisvesting van starters. Daarom gaat de voorkeur uit naar een partij met maatschappelijk nut die hiervoor een plan ontwikkelt.	De gemeente onderzoekt samen met NHL/Stenden en de Stichting Zeevaartschoolbelangen op welke wijze de oude campus een bijdrage kan leveren aan de genoemde huisvestingsopgaven.	
De woningvoorraad moet maximaal bewaakt worden. Hoogste prioriteit bij handhaving is het recreatief verhuren van	De aanpak van recreatieve bewoning van permanente woningen heeft de hoogste prioriteit. In 2020 heeft deze	Voor de handhaving op dit terrein is een externe adviseur ingeschakeld en er wordt een eigen toezichthouder ingezet.

permanente woningen. Hierover wordt regelmatig terug gekoppeld naar de Raad en samenleving.	aanpak er toe geleid dat er 11 woningen weer permanent bewoond worden. In het Jaarverslag Helder Handhaven is opgenomen wat er op dit gebied gebeurt en tot welke resultaten dit leidt.	
Gemeentelijke woningen mogen niet voor langere tijd leeg staan.		Ter uitvoering van de Nota Toekomstbestendig Vastgoed is verkoop van een aantal leegstaande woningen in voorbereiding.
Het woon- en leefklimaat in en rond de Campus is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, Veste , NHLStenden, Stichting Zeevaartschool Belangen en studenten. De gemeente streeft ernaar dat ieder in afstemming een bijdrage levert – ook in financieel opzicht – om het woon –en leefklimaat goed te houden.		Hier is onlangs een gesprek over gevoerd en de actiepunten worden opgepakt.
Vijf jaar geleden zijn de plustaken (VTH) overgeheveld naar de FUMO. De komende periode wordt geëvalueerd en heroverwogen op effecten, dienstverlening en kosten. Hierbij wordt nadrukkelijk meegenomen of er opties zijn om deze diensten elders in te kopen of als gemeente weer zelf te doen.	De milieutaken, zowel de basis als de plustaken bij de FUMO worden goed opgepakt. De BRIKS taken zijn geëvalueerd en er zijn afspraken gemaakt over hoe de kosten in de hand kunnen worden gehouden. Dat begint zijn vruchten af te werpen. In 2020 heeft de FUMO minder uren voor de BRIKS nodig gehad, dan in voorgaande jaren. Het onderzoek naar een betere partner loopt nog.	Er zijn DVO's afgesloten en er zijn strakkere afspraken gemaakt over de inzet van de FUMO. Ook is er een frontofficefunctie op Terschelling ingericht voor algemene vragen van burgers en ondernemers.
Regelgeving wordt tegen het licht gehouden. Er wordt gekeken waar het eenvoudiger kan en overbodige regels worden geschrapt.		
De gemeentelijke prioriteit is in eerste instantie gericht op het tegengaan en terugdringen van leegstand en recreatief gebruik van woonhuizen.	De aanpak van recreatieve bewoning van permanente woningen heeft de hoogste prioriteit. In het Jaarverslag Helder Handhaven is opgenomen wat er op dit gebied gebeurd en tot welke resultaten dit leidt.	Voor de handhaving op dit terrein is een externe adviseur ingeschakeld en er wordt een eigen toezichthouder ingezet.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 8

Financieel cockpit					
Taakveld 0.10 Mutaties reserves programma 8	Begroting na wijziging	Werkelijke Baten	Werkelijke Lasten	Saldo	Afwijking
Onttrekking reserves	224.000	224.000		224.000	-
Dotaties reserves	-		-276.000	-276.000	-276.000
	224.000	**224.000**	**-276.000**	**-52.000**	**-276.000**

Overzicht mutaties reserves	
Reserve budgetoverheveling	
Invoering omgevingswet	-60.000
Woonvisie	-216.000
Budgetoverheveling 2019	224.000
	-52.000

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Henk Schijvenaarstraat 1
Postbus 6222
2001 HE HAARLEM
Telefoon 023 – 531 95 39
Fax 023 – 531 1700
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van de gemeente Terschelling

A Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2020 van de gemeente Terschelling gecontroleerd.
Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva van de gemeente Terschelling op 31 december 2020;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking', in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

De jaarrekening bestaat uit:
- de balans per 31 december 2020;
- het overzicht van baten en lasten over 2020;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Onderbouwing van ons oordeel met beperking
Onder de lasten zijn in programma 0 Bestuur en ondersteuning de kosten voor de inhuur van medewerkers opgenomen. Een aanzienlijk deel hiervan wordt ingehuurd bij één organisatie. De contractuele afspraken met deze dienstverlener zijn langere tijd terug gemaakt en het contract is sindsdien niet opnieuw aanbesteed. Dit is niet in overeenstemming met de geldende inkoop- en aanbestedingsregels.

IPA-ACON ASSURANCE B.V. is een onderdeel van de IPA-ACON GROEP
KvK nr. 34081093, ING Bank IBAN NL69INGB0670760374, Aangesloten bij het SRA (nationaal) / INAA (internationaal)

Benadrukking van de impact corona
De coronacrisis heeft invloed op de gemeente Terschelling. Wij verwijzen naar de toelichting in de jaarstukken die is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering en de paragraaf coronacrisis, waarin het college van burgemeester en wethouders de invloed en gevolgen van de crisis op de organisatie en de financiële positie zijn weergegeven. Naar verwachting zijn er financiële gevolgen voor de verschillende beleidsterreinen van de begroting 2021 en mogelijk voor de jaren daarna. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg hiervan.
Verder hebben wij vanwege coronamaatregelen noodgedwongen werkzaamheden op afstand uitgevoerd. Deze manier van werken heeft het moeilijker voor ons gemaakt om bepaalde waarnemingen te doen, wat ertoe kan leiden dat bepaalde signalen worden gemist. Bij het plannen van onze werkzaamheden hebben we rekening gehouden met deze risico's. Wij zijn van mening dat de verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, de Controleverordening gemeente Terschelling en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (Wnt) 2020. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Terschelling zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties, de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol Wnt 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6.a Wnt en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling Wnt, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere Wnt-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 244.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en de Controleverordening gemeente Terschelling. Voor zijn voor de Wnt verantwoording in de jaarrekening de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol Wnt 2020. Daarbij houden wij mede rekening met afwijkingen en mogelijke afwijkingen die naar ons oordeel voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve reden materieel zijn, zoals bedoeld in artikel 3 Bado.

B Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen, en diverse bijlagen. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is, zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet, en geen materiële afwijkingen bevat.
Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeente van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.
Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

C Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders voor de jaarrekening
Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen zoals opgenomen in het vigerende normenkader van de gemeente Terschelling.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, de Controleverordening gemeente Terschelling, de Regeling Controleprotocol Wnt 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Haarlem, 6 juni 2021
Reg.nr.: 1003521/215/459/2283
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend: mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage 1 – Staat van reserves en voorzieningen

Reserves zonder bepaalde bestemming						Vermeerderingen:				Verminderingen:		
omschrijving	Saldo 1-1-2019 (na resultaat)	Mutaties 2019	Saldo 1-1-2020 vóór resultaat	Bestemming resultaat 2019	Saldo 1-1-2020 na resultaat	Ten laste van de exploitatie	Rente-bijschrijvingen	Bijdragen van derden	Totaal vermeer-deringen	Ten gunste van de exploitatie	Totaal vermin-deringen	Saldo 31-12-2020
Algemene Reserve	3.654.000		3.654.000	193.000	3.847.000				-		-	3.847.000
A - Reserves zonder bepaalde bestemming	**3.654.000**	**-**	**3.654.000**	**193.000**	**3.847.000**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3.847.000**

Reserves met een door de raad bepaalde bestemming						Vermeerderingen:				Verminderingen:		
omschrijving	Saldo 1-1-2019 (na resultaat)	Mutaties 2019	Saldo 1-1-2020 vóór resultaat	Bestemming resultaat 2019	Saldo 1-1-2020 na resultaat	Ten laste van de exploitatie	Rente-bijschrijvingen	Bijdragen van derden	Totaal vermeer-deringen	Ten gunste van de exploitatie	Totaal vermin-deringen	Saldo 31-12-2020
Reserve Recreatie	324.000	-70.000	254.000	74.000	328.000				-		-	328.000
Reserve Exploitatie Behouden Huys	59.000	2.000	61.000		61.000				-		-	61.000
Reserve Havenbedrijf	3.833.000	158.000	3.991.000		3.991.000	411.000			411.000	324.000	324.000	4.078.000
Reserve sociaal domein	222.000	-222.000	-		-				-		-	-
Reserve budgetoverheveling	461.000	318.000	779.000		779.000	958.000			958.000	779.000	779.000	958.000
Reserve "Dr. J.W. van Dierenfonds"	19.000	2.000	21.000		21.000		1.000		1.000	3.000	3.000	19.000
B - Reserves met een door de raad bepaalde bestemming	**4.918.000**	**188.000**	**5.106.000**	**74.000**	**5.180.000**	**1.369.000**	**1.000**	**-**	**1.370.000**	**1.106.000**	**1.106.000**	**5.444.000**

NOG TE BESTEMMEN RESULTAAT			**267.000**	**-267.000**								**534.000**

TOTAAL GENERAAL RESERVES	**8.572.000**	**188.000**	**9.027.000**	**-**	**9.027.000**	**1.369.000**	**1.000**	**-**	**1.370.000**	**1.106.000**	**1.106.000**	**9.825.000**

Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's						Vermeerderingen:				Verminderingen:		
omschrijving	Saldo 1-1-2019 (na resultaat)	Mutaties 2019	Saldo 1-1-2020 vóór resultaat	Bestemming resultaat 2019	Saldo 1-1-2020 na resultaat	Ten laste van de exploitatie	Rente-bijschrijvingen	Bijdragen van derden	Totaal vermeer-deringen	Ten gunste van de exploitatie	Totaal vermin-deringen	Saldo 31-12-2020
Voorziening spaaruren personeel	64.000	-13.000	51.000		51.000				-	31.000	31.000	20.000
Voorziening verplichtingen voormalige bestuurders	1.313.000	307.000	1.620.000		1.620.000	26.000			26.000	86.000	86.000	1.560.000
Voorziening afkoopsommen graven	192.000	-9.000	183.000		183.000	20.000			20.000	25.000	25.000	178.000
C - Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	**1.569.000**	**285.000**	**1.854.000**	**-**	**1.854.000**	**46.000**	**-**	**-**	**46.000**	**142.000**	**142.000**	**1.758.000**

Onderhoudsvoorzieningen						Vermeerderingen:				Verminderingen:		
omschrijving	Saldo 1-1-2019 (na resultaat)	Mutaties 2019	Saldo 1-1-2020 vóór resultaat	Bestemming resultaat 2019	Saldo 1-1-2020 na resultaat	Ten laste van de exploitatie	Rente-bijschrijvingen	Bijdragen van derden	Totaal vermeer-deringen	Ten gunste van de exploitatie	Totaal vermin-deringen	Saldo 31-12-2020
Onderhoudsvoorziening rioleringen	970.000	-349.000	621.000		621.000	241.000			241.000		-	862.000
Onderhoudsvoorziening wegen en paden	228.000	330.000	558.000		558.000	386.000			386.000	464.000	464.000	480.000
Onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen	316.000	105.000	421.000		421.000	280.000			280.000	151.000	151.000	550.000
D - Onderhoudsvoorzieningen	**1.514.000**	**86.000**	**1.600.000**	**-**	**1.600.000**	**907.000**	**-**	**-**	**907.000**	**615.000**	**615.000**	**1.892.000**

Door derden beklemde middelen						Vermeerderingen:				Verminderingen:		
omschrijving	Saldo 1-1-2019 (na resultaat)	Mutaties 2019	Saldo 1-1-2020 vóór resultaat	Bestemming resultaat 2019	Saldo 1-1-2020 na resultaat	Ten laste van de exploitatie	Rente-bijschrijvingen	Bijdragen van derden	Totaal vermeer-deringen	Ten gunste van de exploitatie	Totaal vermin-deringen	Saldo 31-12-2020
Voorziening onderwijs	1.453.000	-71.000	1.382.000		1.382.000				-	132.000	132.000	1.250.000
E - Door derden beklemde middelen	**1.453.000**	**-71.000**	**1.382.000**	**-**	**1.382.000**	**-**	**-**	**-**	**-**	**132.000**	**132.000**	**1.250.000**

TOTAAL GENERAAL VOORZIENINGEN	**4.536.000**	**300.000**	**4.836.000**	**-**	**4.836.000**	**953.000**	**-**	**-**	**953.000**	**889.000**	**889.000**	**4.900.000**

TOTAAL GENERAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	**13.108.000**	**488.000**	**13.863.000**	**-**	**13.863.000**	**2.322.000**	**1.000**	**-**	**2.323.000**	**1.995.000**	**1.995.000**	**14.725.000**

Bijlage 2 – Staat van langlopende leningen

Langlopende geldleningen									
Nr.	Geld-verstrekker	Oorspronkelijk bedrag	Laatste aflossing	%	Begin dienstjaar	Opgenomen Geldlening	Rentelast	Aflossing	Eind dienstjaar
Binnenlandse banken									
6	BNG	3.000.000	2036	4,165	1.700.000	0	49.980	100.000	1.600.000
7	BNG	1.134.276	2036	1,420	777.328	0	7.003	40.721	736.607
13	BNG	453.780	2034	2,420	268.482	0	1.752	15.879	252.603
15	BNG	1.000.000	2023	4,225	266.667	0	6.343	66.667	200.000
16	NWB	2.000.000	2031	4,610	1.200.000	0	34.456	100.000	1.100.000
17	NWB	4.000.000	2041	3,815	2.933.333	0	84.285	133.333	2.800.000
18	BNG	1.500.000	2025	0,870	900.000	0	3.146	150.000	750.000
19	BNG	1.500.000	2025	0,890	900.000	0	2.707	150.000	750.000
20	BNG	2.000.000	2029	0,550	2.000.000	0	8.110	200.000	1.800.000
21	BNG	2.500.000	2021	-0,300		2.500.000			2.500.000
TOTAAL					**10.945.810**	**2.500.000**	**197.783**	**956.600**	**12.489.210**

Bijlage 3 – Staat van gewaarborgde leningen

Nr.	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Naam van de lener *Doel van de lening	Grondslag of per-centage v/h deel v/d lening dat door de eigen gemeente w ordt gew aarborgd	*Datum raads-besluit (en nr.) *Datum en nr. goedkeurings-besluit	Rente-%	Restbedrag lening begin dienstjaar	Totaal v/d gew one en buitengew one aflossing	Restbedrag lening eind dienstjaar	Instelling w aarbij de gew aarborgde geldlening loopt	Leningnummer
1	63.529	Gegarandeerde lening AEGON	63.529	* 14-12-89		63.529	0	63.529	AEGON	H6942163
2	35.219	Gegarandeerde lening AEGON	35.219	* 02-11-92		35.219	0	35.219	AEGON	H7124969
3		1W0027125WZ1			3,7	1.200.000	100.000	1.100.000	Nederlandse Waterschapsbank nv	1W0027125WZ1
4		1W0027160			3,815	2.933.333	133.333	2.800.000	Nederlandse Waterschapsbank nv	1W0027160
5	315.387	St. V.V.V. Terschelling*bouw VVV-kantoor	315.387	* 09-01-92 (BW92) *21-01-92	8,98	71.798	22.634	49.164	BNG	40.77895
6	669.073	Woningstichting de Veste	669.073	* 23-01-01	6,03	476.526	29.851	446.675	BNG	40.91489.01
7	758.135	Woningstichting de Veste	758.135	* 17-09-02	5,24	557.202	28.332	528.870	BNG	40.94894.01
8	741.059	Woningstichting de Veste	741.059	* 18-03-03	4,58	625.186	15.691	609.495	BNG	40.96101.01
9	1.160.860	Woningstichting de Veste	1.160.860	* 18-03-03	4,86	993.990	30.387	963.603	BNG	40.96104.01
10	1.562.996	Stichting zorggroep Noorderbreedte	1.562.996			305.839	146.391	159.448	BNG	40.95976
11	105.731	Gegarandeerde lening ING	105.731	* 25-11-93		105.731	0	105.731	ING	Z 092-019938
12	2.000.000	Stichting WoonFriesland	2.000.000		4,61	2.000.000	0	2.000.000	Nederlandse Waterschapsbank nv	40069/10025551
13	1.000.000	Stichting WoonFriesland	1.000.000		4,49	1.000.000	0	1.000.000	BNG	40.101.625
14		Gegarandeerde lening Rabobank	0			953	953	0	Rabobank	3424.906.379
15	56.722	Gegarandeerde lening Rabobank	56.722			230	230	0	Rabobank	0165.615.427
16	43.426	Gegarandeerde lening Regiobank	43.426		1,39	2.027	2.027	0	Regio bank	96.83.95.287
		TOTALEN				**10.371.563**	**509.830**	**9.861.733**		

Bijlage 4 – Opbrengst en verdeling toeristenbelasting

De bruto-opbrengst van de toeristenbelasting 2020 bedraagt:

	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2019
In €			
Toeristenbelasting via logiesverstrekkers	1.832.000	1.311.000	2.051.000
Forensenbelasting	741.000	652.000	699.000
Toeristenbelasting bruine vloot	36.000	145.000	145.000
Toeristenbelasting jachthaven	32.000	120.000	130.000
Toeristenbelasting 1e dag	572.000	700.000	725.000
Bruto-opbrengst	**3.213.000**	**2.928.000**	**3.750.000**
Inningskosten	-37.000	-133.000	-42.000
Netto-opbrengst	**3.176.000**	**2.795.000**	**3.708.000**

Deze netto-opbrengst wordt o.a. aangewend ter dekking van de vermelde uitgaven.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2020	Rekening 2019
In €			
APV en Drank- en Horecawetgeving	4.000	21.000	21.000
Veiligheidsbeleid en openbare orde	127.000	121.000	82.000
Brandweer en rampenbestrijding	274.000	274.000	259.000
Ruimtelijke ordening: bestemmingsplannen	28.000	64.000	37.000
Beheer en onderhoud openbaar groen	85.000	114.000	156.000
CNL	125.000	153.000	104.000
Project Tonnenloods	47.000	69.000	95.000
Bevordering toersime, incl. VVV e.d.	225.000	411.000	260.000
Museum 't Behouden Huys	291.000	263.000	247.000
Onderhoud wegen en fietspaden	302.000	339.000	307.000
Opruimen zwerfvuil/straatreiniging	72.000	135.000	132.000
Exploitatie havens voor toerisme (incl. toiletvoorziening)	208.000	217.000	135.000
Uitvoering masterplan haven	225.000	477.000	180.000
Strandbewaking en beheer	160.000	176.000	170.000
Openbaar bibliotheekwerk	94.000	94.000	92.000
Bijdrage Oerol	78.000	78.000	78.000
Exploitatie bijdrage NV Sportfondsenbad	231.000	225.000	231.000
HT-roeirace (garantiestelling)	2.000	2.000	2.000
Berenloop (garantiestelling)	2.000	2.000	2.000
Gemeentelijke website en voorlichting	18.000	33.000	15.000
Juridische ondersteuning	33.000	43.000	120.000
Gevonden en verloren voorwerpen	2.000	4.000	4.000
Toerekening salariskosten ambtelijke organisatie in verband met toeristische voorzieningen	684.000	708.000	688.000
Saldo	141.000-	1.228.000-	291.000
Totaal aangewend ten behoeve van de exploitatie	**3.176.000**	**2.795.000**	**3.708.000**

Bijlage 5 – Jaarprogramma sociaal en maatschappelijk werk

Subsidie jaarprogramma		
In €	Begroting 2020	Rekening 2020
Bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid		
Stichting Guusjen	6.000	6.000
Post diversen, knelpunten Welzijn en Cultuur en nieuw beleid	14.000	14.000
Peuterspeelzaal/kinderopvang	67.000	67.000
Stichting Jeugdwerk Terschelling	126.000	121.000
Stichting Onder Opper	4.000	4.000
Tafeltje Dekje	8.000	8.000
Muziekonderwijs TS	25.000	25.000
Muziekvereniging Schylge	5.000	5.000
Christelijke vereniging Jubal	5.000	5.000
Zangverenigingen	2.000	2.000
Koningsdagactiviteiten	2.000	2.000
Comité Intocht Sinterklaas	1.000	1.000
Dorpshuis Ons Huis	5.000	5.000
Op preventie gerichte ondersteuning aan jeugdigen en ouders		
Budget Sluitende aanpak	11.000	6.000
Geven van informatie, advies en cliëntondersteuning		
Stichting Tumba	2.000	2.000
Bibliotheken Noord Fryslân	187.000	187.000
Stichting Slachtofferhulp	1.000	1.000
Totaal welzijnsbudget	**471.000**	**461.000**

Bijlage 6 – Verantwoording budget cofinanciering 2020

In de begroting is een jaarlijks budget van € 50.000,- voor gemeentelijke projecten of voor cofinanciering van projecten van derden die passen binnen de provinciale subsidiekaders beschikbaar. In 2020 zijn de volgende nieuwe aanvragen gehonoreerd:

Project 100 jaar schipbreuk West Aleta

Dit jaar is het 100 jaar geleden dat de West Aleta boven Terschelling gezonken is. Mannenkoor West Aleta ontleent zijn naam aan het schip en wil graag de ramp herdenken middels een samenwerking met de eilander basisscholen waarin ze samen met hen een voorstelling maken over het jutten van toen en nu en deze voor eilanders (en bezoekers) opvoeren. Het mannenkoor wordt voor het maken van de voorstelling ondersteund door eilander professionals op het gebied van zang, dans en theater.

Dit project past in het gemeentelijk beleid. Het vraagt in het algemeen aandacht voor de milieuproblematiek, maakt de jeugd hier van bewust en heeft ook nog eens raakvlakken met de cultuur en de historie van Terschelling. Dit was voor ons reden om een bijdrage van maximaal € 2.000,- voor onze rekening te nemen.

Blindenmaquette tastbaar Terschelling

Stichting Sporen in het Zand heeft een koperen maquette gemaakt en geplaatst op het uitkijkpunt bij het seinhuisje op West. Via deze maquette kunnen blinden en slechtzienden de contouren van het eiland voelen.

Dit sluit aan bij onze toeristische toekomstvisie en het hierin beschreven uitgangspunt om waar mogelijk rekening te houden met de belangen van ouderen en mindervaliden. De gevraagde gemeentelijke bijdrage van € 7.500,- komt niet ten laste van het cofinancieringsbudget, maar wordt bekostigd uit de opbrengst van de verkoop van ANWB-paddenstoelen.

De vergeten Terschellinger dwangarbeiders

Een groep van vrijwilligers heeft onderzoek gedaan naar de Terschellinger mannen die in de Tweede Wereldoorlog in Duitsland te werk zijn gesteld. In overleg met de Stichting Bunkerbehoud is besloten de uitkomsten van het onderzoek via een expositie in een bunker op de Tigerstelling aan het publiek te tonen. Voor het maken van deze expositie is aan de vrijwilligers € 1.000,- overgemaakt. Met dit initiatief wordt een bijdrage geleverd aan de doelstelling van de gemeente om cultuurhistorie en cultureel erfgoed te behouden en uit te dragen.

Terschelling TV toekomstbestendig

Terschelling TV voorziet in een maatschappelijke behoefte zowel voor eilanders als voor eiland gasten. Met het project ‘Terschelling TV toekomstbestendig’ wil de Stichting Terschelling TV haar voortbestaan en onafhankelijkheid voor de langere termijn borgen door de tot nu toe geleende apparatuur aan te schaffen en het aantal onderwerpen en programma’s uit te breiden. Dit vinden wij een gunstige ontwikkeling omdat Terschelling TV een positieve bijdrage levert aan de leefbaarheid op het eiland, de politiek dichter bij de burger brengt en daarnaast ook nog eens promotie maakt voor het eiland. Ter ondersteuning van dit project hebben wij een waarderingssubsidie van € 8.000,- beschikbaar gesteld.

Theatervoorstelling Soelaas

Stichting Openblik heeft voor de bewoners van de Stilen meermaals de beeldende theatervoorstelling Soelaas gespeeld. De Stilen is enthousiast en heeft ook financieel bijgedragen. Een mooi initiatief voor een doelgroep die het in de coronatijd zwaar te verduren heeft gehad en dat aansluit bij de speerpunten ouderbeleid en het tegen gaan van eenzaamheid. De gemeentelijke bijdrage bedroeg € 1.000,-.

Pilot Leerlingenvervoer en samenwerking De Jutter en 't Schylger Jouw

De Jutter VO (Vlieland) is een kleine eilandschool met beperkte mogelijkheden tot het geven van voortgezet onderwijs (VO) aan alle leerlingen. Om de mogelijkheden te vergroten is in samenwerking met 't Schylger Jouw (Terschelling) een projectaanvraag ingediend bij het Iepen Mienskipsfûns om een veerdienst tussen Vlieland en Terschelling mogelijk te maken. Voorwaarde hiervoor is cofinanciering door betroken gemeenten. In het schooljaar 2020-2021 zullen naar verwachting 3 à 4 leerlingen gebruik maken van de verbinding. Daarnaast biedt een directe vaarverbinding mogelijkheden voor horecapersoneel voor het volgen van een MBO-opleiding op 't Schylger Jouw en kansen voor samenwerking op het gebied van gezondheidszorg en lokale overheid. De pilot is een belangrijke impuls voor toekomstbestendig onderwijs en de leefbaarheid van Terschelling.
Het college heeft besloten de komende twee jaar € 13.333,- per jaar bij te dragen. Voor het eerste jaar wordt hiervan € 10.000,- ten laste van het budget cofinanciering gebracht. Het restant wordt betaald vanuit het subsidiejaarprogramma 2020 (onderdeel leefbaarheid).

Tafeltennis op Terschelling

De gemeente draagt € 1.000,- bij aan de oprichting en opstart van een nieuwe tafeltennisclub. De tafeltennisclub heeft voor haar start de locatie Ons Huis in West-Terschelling gekozen. De faciliteiten worden het hele jaar aangeboden, hiermee ontstaat er een plek waar mensen makkelijk en vrijblijvend deze sport kunnen beoefenen. Zo levert deze vereniging een bijdrage aan de uitgangspunten van de Nota Sportbeleid.

Opslag historisch materiaal dorsvereniging "Helpt elkander"

De dorsvereniging "Helpt elkander" is ondersteund met een éénmalige waarderingssubsidie van € 9.180,- in de bouw van een opslagruimte voor hun materiaal. De opslagruimte is van cruciaal belang voor het voortbestaan van deze vereniging en het levert een bijdrage aan de volgende onderdelen uit het eiland akkoord:

- De gemeente koestert de Terschellinger identiteit en de activiteiten die daaruit voortvloeien.
- Specifieke aandacht wordt gevraagd voor verrommeling van de polder en dorpsgebieden.

Kringloop 2.0

Dit is een project van de kringloopwinkel van de West Aletasingers. De winkel is een succes en voorziet in en behoefte. Daardoor is de opslag- en verkoopruimte te krap geworden. Om dit te verbeteren is een plan gemaakt dat totaal € 5.746,- kost. De gemeente is gevraagd hier € 400,- aan bij te dragen. Dit is gehonoreerd.
Het project draagt bij aan de kringloop en zo ook aan de algemene leefbaarheid op het eiland, het heeft een gunstig effect op de cohesie en samenwerking van de Terschellinger gemeenschap en zet aan tot vrijwilligerswerk. De kringloop draagt bij aan het verminderen van afval en levert zo een bijdrage aan het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid. Ook vervult het een sociale functie, Terschellingers met een klein budget kunnen door de lage prijzen van de kringloop voor hen noodzakelijke spullen aanschaffen.

Conclusie:

In 2020 is totaal € 32.580,- vanuit het budget toegezegd en uitbetaald.

Bijlage 7 – Jaarverslag 2020 van de klachtenbehandelaar

Jaaroverzicht klachten 2020

In 2020 zijn zes klachtbrieven ingediend waarvan vijf als daadwerkelijke klacht zijn aan te merken. Deze hebben allemaal te maken met al of niet terecht vermeend ongewenst gedrag of handelen van medewerkers of de collegeleden van onze gemeente. Een brief was geen formele klacht en is op andere wijze, door toesturen van gevraagde informatie, afgehandeld. Net als voorgaande jaren was de insteek om door middel van een gesprek door de klachtbehandelaar met de klager duidelijkheid te krijgen over de klacht. In verband met de ingestelde maatregelen ter bestrijding van het coronavirus heeft niet bij alle klachten een gesprek plaatsgevonden of kunnen plaatsvinden en in andere gevallen is afgezien van een gesprek omdat op basis van het dossier een gesprek achterwege kon blijven en een nadere toelichting op de klacht niet nodig was. De vijf behandelde klachten zullen hierna worden besproken.

Bespreking klachten

Een klacht heeft betrekking op het niet-volledig anonimiseren van ter inzage liggende stukken. De klacht is gegrond verklaard voor zover het betreft het niet-weghalen van namen van natuurlijke personen en ongegrond voor zover de klacht betrekking heeft op bedrijfsnamen. De klacht is met de betrokken medewerkers van de afdeling besproken en in het vervolg zal hier scherper op worden gelet.

Een klacht had betrekking op het niet nakomen van de basisregel ‘houd 1,5 meter afstand’ door een ambtenaar in het kader van de maatregelen tegen het coronavirus. De klacht is ongegrond verklaard omdat gebleken is dat op een gegeven moment de 1,5 meter afstand niet in acht is genomen door toedoen van de klager zelf en niet door toedoen van de ambtenaar.

Ook had een klacht betrekking op de duur van de afhandeling van een Wob-verzoek. Op basis van de stukken is de klacht gegrond verklaard en klager in het gelijk gesteld. De betrokken afdeling zal in het vervolg scherper op de termijnen letten.

Een andere klacht ging over de wijze van vergunningverlening. In een gesprek is toegelicht hoe de procedure is verlopen en zijn vragen beantwoord. De klacht was daarmee naar tevredenheid van de klager opgelost.

De laatste klacht had betrekking over de afhandeling van een melding over het beheer van de openbare ruimte. Er heeft een (digitaal) gesprek met de klager plaatsgevonden, waarna de klacht naar tevredenheid is afgehandeld. Naar aanleiding van deze klacht zijn wijzigingen doorgevoerd in de afhandeling van ingediende meldingen bij onze gemeente.

Aantal klachten

Aantal klachten over de periode 2020 - 2016					
	2020	2019	2018	2017	2016
Aantal klachten	5	2	6	8	16

Tendens / trend

Omdat het ‘maar’ om 5 klachten (elke klacht is er natuurlijk één teveel) met verschillende onderwerpen gaat, is het moeilijk om hierin een tendens of trend waar te nemen.

Nationale ombudsman

Een klager was ontevreden over de afhandeling van zijn klacht en heeft een klacht ingediend bij de Nationale ombudsman. De Nationale ombudsman heeft daarop telefonisch inlichtingen opgevraagd bij de klachtbehandelaar. Het dossier is inmiddels gesloten bij de Nationale ombudsman. Een terugkoppeling naar de gemeente heeft niet plaatsgevonden.

Bijlage 8 – Single Information Single Audit

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 28 januari 2021								
FIN	**B1**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			2	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Totaal ontvangen bedrag beschikking *Aard controle R* *Indicator: C1/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*				
			€ 109.000	Nee				
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/04*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/05*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie. *Aard controle R* *Indicator: C1/06*		
		1	2019-628124	€ 32.537	Ja			
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/07*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*		
		1	2019-628124	€ 32.537		Nee		

OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
			€ 19.018	€ 253	€ 29.881	€ 26.599		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
		1						
IenW	**E27B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
		1	1309716	€ 0	€ 0			
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
		1	1309716	€ 4.827	€ 4.827		Nee	

SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

SZW	G2A	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2019** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/03*	Besteding (jaar T-1) **IOAW** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/04*	Baten (jaar T-1) **IOAW** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/05*	Besteding (jaar T-1) **IOAZ** Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/06*
		1 060093 Gemeente Terschelling	€ 218.728	€ 457	€ 75.956	€ 1.614	€ 9.818
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/07*	Baten (jaar T-1) **IOAZ** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/08*	Besteding (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/09*	Baten (jaar T-1) **Bbz 2004** levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/10*	Baten (jaar T-1) **WWIK** (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/12*
		1 060093 Gemeente Terschelling	€ 290	€ 16.091	€ 0	€ 0	€ 646
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2A/13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2A/14*				
		1 060093 Gemeente Terschelling	€ 0				

SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
			Nee					
SZW	**G3A**	**Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2019** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/05*	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/06*
		1 060093 Gemeente Terschelling	€ 0	€ 0	€ 1.148	€ 14.759	€ 2.201	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3A/07*	Besteding (jaar T-1) Bob Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/08*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/09*	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicator: G3A/10*			
		1 060093 Gemeente Terschelling	€ 0	€ 0	€ 0			

SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) *Aard controle R* *Indicator: G4/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	€ 0	Nee	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0		Nee	
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	0	0		Nee	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/12*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					

VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 112.976	€ 46.399				
			Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	803076	€ 66.577	€ 2.702	€ 11.375	€ 52.500	
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/09*	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*			
		1	803076	€ 66.577	58,93%			
		2			0,00%			
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord**	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
			€ 18.150	€ 0	€ 18.150	€ 0	Ja	

Bijlage 9 – Overzicht baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000		Begroting 2020			Realisatie 2020		
Taakveld	**Omschrijving taakveld**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.1	Bestuur	-846	13	-833	-919	7	-912
0.2	Burgerzaken	-99	150	51	-44	112	68
0.4	Overhead	-6.382	110	-6.272	-5.946	104	-5.842
0.5	Treasury	303	13	316	249	21	270
0.61	OZB Woningen	-72	1.128	1.056	-65	1.146	1.081
0.62	OZB Niet-Woningen	-	965	965	-	953	953
0.64	Overige belastingen	-	95	95	-	47	47
0.7	Algemene uitkering	-	9.689	9.689	-	9.704	9.704
0.8	Overige baten en lasten	-	130	130	-24	108	84
0.11	Onvoorzien	-348	-	-348	-48	-	-48
0.10	Mutaties reserves	-1	-	-1	-1	-	-1
Totaal Programma 0 Burger en Bestuur		**-7.445**	**12.293**	**4.848**	**-6.798**	**12.202**	**5.404**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-552	5	-547	-549	-	-549
1.2	Openbare orde en veiligheid	-319	39	-280	-380	55	-325
0.10	Mutaties reserves	-	19	19	-20	19	-1
Totaal Programma 1 Veiligheid		**-871**	**63**	**-808**	**-949**	**74**	**-875**
2.1	Verkeer en vervoer	-982	50	-932	-824	31	-793
2.3	Recreatieve havens	-68	108	40	-67	80	13
2.4	Economische havens en waterwegen	-1.169	268	-901	-908	222	-686
0.10	Mutaties reserves	-411	549	138	-633	531	-102
Totaal programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat		**-2.630**	**975**	**-1.655**	**-2.432**	**864**	**-1.568**
3.1	Economische ontwikkeling	-1	-	-1	-	-	-
3.4	Promotie en belastingen	-544	2.992	2.448	-262	3.213	2.951
0.10	Mutaties reserves	-	155	155	-95	155	60
Totaal programma 3 Economie		**-545**	**3.147**	**2.602**	**-357**	**3.368**	**3.011**
4.1	Openbaar basisonderwijs	-1.737	1.735	-2	-1.868	1.868	-
4.2	Onderwijshuisvesting	-357	76	-281	-441	112	-329
4.3	Onderwijs en leerlingzaken	-1.990	1.742	-248	-1.881	1.755	-126
Totaal programma 4 Onderwijs		**-4.084**	**3.553**	**-531**	**-4.190**	**3.735**	**-455**
5.2	Sportaccomodaties	-578	128	-450	-549	130	-419
5.3	Cultuurpresentatie, product participatie	-135	-	-135	-133	-	-133
5.4	Musea	-536	51	-485	-597	134	-463
5.6	Media	-231	62	-169	-221	70	-151
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-154	2	-152	-113	-	-113
0.10	Mutaties reserves	-	69	69	-22	72	50
Totaal programma 5 Sport, cultuur en recreatie		**-1.634**	**312**	**-1.322**	**-1.635**	**406**	**-1.229**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-568	4	-564	-515	1	-514
6.2	Wijkteams	-1	-	-1	-1	-	-1
6.3	Inkomensregelingen	-616	352	-264	-533	341	-192
6.4	Begeleide participatie	-241	-	-241	-318	42	-276
6.5	Arbeidsparticipatie	-33	-	-33	-27	-	-27
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	-43	-	-43	-59	-	-59
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-812	23	-789	-805	20	-785
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-839	-	-839	-934	15	-919
6.81	Gëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-2	-	-2
6.82	Gëscaleerde zorg 18-	-102	-	-102	-142	-	-142
0.10	Mutaties reserves	-176	176	-	-	-	-
Totaal programma 6 Sociaal domein		**-3.431**	**555**	**-2.876**	**-3.336**	**419**	**-2.917**
7.1	Volksgezondheid	-200	-	-200	-223	-	-223
7.2	Riolering	-739	850	111	-808	867	59
7.3	Afval	-902	871	-31	-931	892	-39
7.4	Milieubeheer	-588	-	-588	-289	-	-289
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-38	8	-30	-11	34	23
0.10	Mutaties reserves	-	105	105	-323	105	-218
Totaal programma 7 Volksgezondheid en milieu		**-2.467**	**1.834**	**-633**	**-2.585**	**1.898**	**-687**
8.1	Ruimtelijke ordening	-127	-	-127	-85	28	-57
8.2	Grondexploitatie	-	200	200	-8	224	216
8.3	Wonen en bouwen	-1.177	563	-614	-1.058	801	-257
0.10	Mutaties reserves	-	224	224	-276	224	-52
Totaal programma 8 VH, RO en SV		**-1.304**	**987**	**-317**	**-1.427**	**1.277**	**-150**
Totaal		**-24.411**	**23.719**	**-692**	**-23.709**	**24.243**	**534**